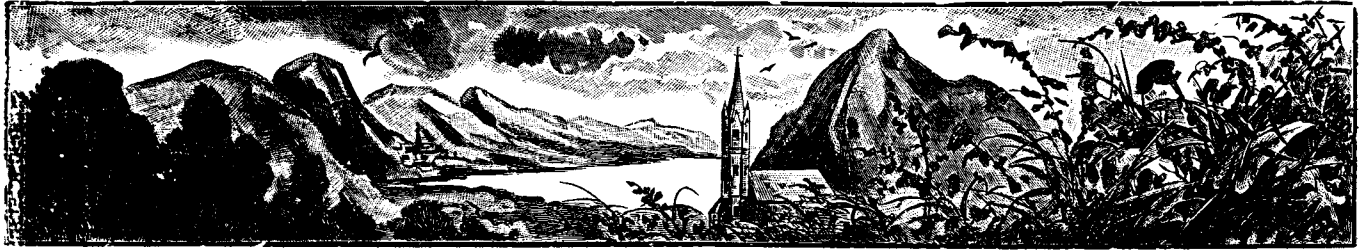

B)

R É S Z L E T E Z É S.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A)

A közgyűls.

I.

A mult 1900. évi közgyűlés jegyzőkönyve.

Felvétetett az E. M. K. E. 1900. évi szeptember 8-án Kolozsvárt a városházán tartott XVI. évi rendes közgyűléséről.

Jelen vannak: Ajtai K. Albert szerkesztő, B. Bak Lajos gyáros, Bartók György dr., ref. püspök, Béli Ákos gr., Kolozsvármegye és Kolozsvár sz. kir. város főisp., elnök, Benkő Mihály bankigazgató, Beregszászy László főkönyvvezető, Bernát Albert dr. ügyvéd, Bethlen Pál gróf Beszterce-Naszódvármegye főispánja (Beszterce), Biró János gyógyszerész, Csernátóni Gyula dr. Beszterce-Naszódvármegye kir. tanfelügyelője, jegyző, Deák Albert dr. ügyvéd, D. Deák József birtokos, Deák Albert ügyvéd, dir. tag, Dobál Antal ügyvéd, Erdélyi Pál egyetemi könyvtár igazgató, dr. Farkas Géza megyei főorvos, Fekete Nagy Béla városi tanácsos, jegyző, Feldmann Zsigmond vár. oszt. mérnök, Feilitzsch Arthur báró cs. és kir. kamarás, orsz. képv., Ferencz József unitárius püspök, Ferenczi Gyula bankigazgató, Ferenczi Ignác háztulajdonos, Gajzágó Manó jogtanácsos, Gombos Ferencz nyomdatulajdonos, Gyulai Farkas dr. egyetemi könyvtárúzt, Gyöngyössy Béla igazgató, Haller Károly min. tanácsos, tisz. tag, Héderváry Lehel dr. szerkesztő, Hegyesi Vilmos szerkesztő, Hirsch Ödön gyáros, dr. Hoffmann Gyula kir. alerdőfelügyelő (Budapest), Hory Béla megyei árvaszéki elnök, Kecskeméti Endre s. könyvvezető, Kiss Sándor keresk. akadémiái igazgató, Kovács Albert bányatulajdonos, Kovács Géza posta-és távirafőtiszt, Koleszár Lajos áll. isk. igazgató, a Kalotaszegi kör titkára (Bánffy-Hunyad), Kornis Viktor gróf nagybirtokos, alelnök, Klósz József szobrász, Kuskó István hírlapíró, Kuti István főkapitány (Selmeczbánya), Lendvai János bankigazgató, Lengyel Lajos magánzó, Matskási Pál birtokos, Merza Lajos kir. tanácsos, főpénztáros, Nagy Károly ref. theol. tanár, Novák Ferencz kir. tanácsos, polgármester, Pál István apát-kanonok, Péterfi Dénes unit. lelkész, Péterfi Zsigmond ny. vasutigazgató, Polcz Rezső ügyvéd, Radnóti Dezső E. K. E. főtítká, Sándor József orsz. képv., t. alelnök-főtítká, Schéfer András kereskedő, Sipos Károly kereskedő, Solymosy Olivér gyáros, Stuckheil Gyula kir. p. ü. igazgató, Szabó Sámuel nyug. ref. főgymn. tanár, Szana Zsigmond gyárigazgató (Temesvár), Székula Ákos vezérfelügyelő, ellenőr, Szvacsina Géza kir. tanácsos, polgármester, Török Bertalan orsz. képv. (Nagy-Enyed), Török István dr. ref. főgymn. tanár, Vajna Gábor dr. ügyvéd, a Brassómegyei választmány elnöke, Vécsi Sámuel kereskedő, Veres Dezső szerkesztő (Deés), Vincze István birtokos stb.

Elnök: Béli Ákos gróf.

Előadó: Sándor József t. alelnök-főtítká.

Jegyző: Csernátóni Gyula dr.

I.

Béli Ákos gróf elnök a közgyűlést a következő beszéddel nyitja meg:

Tisztelt közgyűlés!

Midőn az Emke XVI. évi rendes közgyűlését megnyitnám, mindenekelőtt van szerencsém tisztelettel jelenteni, hogy ezen közgyűlésünket vidéki meghívásoknak is felretételével azért helyezte Kolozsvárra és mostanra az igazgató-választmány, mert szándékunk volt, hogy a Mátyás király-szobor

leleplezésével kapcsolatban alkalmat adjunk az ország minden részéből összeseregülő közönségnek az Emke közgyűlésén is résztvehetni. Az eredetileg szeptemberre tervezett szoborleleplezés azonban elmaradt s így hátra van, hogy iménti szándékunkat most már a jövő tavaszi megrendendő szoborleleplezés alkalmával valósítsuk meg, mely után az Emkét meghívott vidéki városok közül első sorban Nagy-Enyed városa következik. Azt hisszük az igazgató-választmány ezen intézkedése, melyet a minél nagyobb nyilvánosságra törekvés, a tagok számára a közgyűlésen való részvétel megnyitása idézett elő, az igen tisztelt közgyűlés helyeslésével találkozik.

Igy tehát ezuttal a tavalyi ünnepélyes és nagyszabású gyula-fehérvári közgyűlés után egyszerű munkás közgyűlést tartunk, a mi a közönségnek is pihentetése céljából szinte üdvös. Ünnepekről szándékosan nem gondoskodtunk.

Fennmaradt azonban annál inkább, hogy munkásságunk eredményeiről és haladásunkról számoljunk be, a mire nézve, már előre is jelezhetem, hogy tekintettel társadalmi viszonyainkra, az Emke haladása 16 év után is folytonosnak és állandónak mondható, a mi viszonyaink között azt hiszem nem kis dolog. Hála és dicséret érte nemzetünknek, mely ezer irányu más teendője és terhei közepette sem feledkezik meg az erdélyi társadalom ezen nagy ügyéről, s azt évről-évre emelkedésre, fejlődésre és virágzásra segíti.

Kiemelem mindenekelőtt, hogy Ő Felsége a király a múlt évi gyula-fehérvári közgyűlésünk-ből küldött hódoló táviratért legmagasabb köszönetét nyilvánítani méltóztatott. Hasonlóképpen hódoló sürgönyvel üdvözölte egyesületünk Ő Felségét 70-ik születésnapja alkalmából is.

A terjedelmes és kimerítő Évi jelentés szerint az egyesület készpénz vagyona a múlt évben is 60.389 korona 81 fillérrel szaporodott, miáltal a tőkevagyon 2,583.606 korona 89 fillérre s az elkölt-hető állandó évi jövedelem pedig 142.285 korona 95 fillérre emelkedett.

E szaporodásba még nincs benne az özv. M o h a y Károlyné-féle ingatlan-hagyaték, mely mintegy 100,000 korona becsértékben tulajdonjogilag szintén ez évben szállt át ez egyesületre, valamint nem foglaltatik benne több kisebb hagyaték becsértéke sem. Oka a tárgyalás alatt létel, vagy hogy a törzsvagyonba való felvétel végett az igazgató-választmány még nem intézkedett.

Tagjaink is örvedetesen megszorodtak, a mennyiben a múlt közgyűlés óta 30 új alapító és 1141 új rendes tag lépett be, a kik az új Alapszabályok szerinti kötelezettséggel együtt további 53.712 koronát képviselnek. A régi tagok közül is, kiknek száma 78 örökös, 1989 alapító, 7294 rendes és 1778 pártoló, együtt 11.159, mind többen újítják ciklusukat, vagy lépnek át az új tagok sorába.

Fiokválasztmányi szervezetünk is folyton megújulás alatt van. Az igazgató választmány e tárgyban az új Alapszabályok alapján felhívást intézett az erdélyi rész összes fő- és alispánjaihoz, valamint polgármestereihez az egyesület ügyének a 16 év előtti kezdet szerinti felkarolására, s örömmel jelenthetem, hogy a beérkező válaszok az egyesület zászlója körül egyetértésről és összetartásról tesznek tanúságot, s különösen egyértéket abban minden nyilatkozat, hogy országgrésziink társadalmát más hasonló újabb alakulatok felszínre engedése nélkül az Emke körül kell egységben összetartani. A nyilatkozatok kéri a közgazdasági tevékenység minél erélyesebb folytatását, a mit az igazgató-választmány el is határozott.

Működésünkben az algyógyi székely földmives iskolán, 7 önálló Emke-népiskolán, 11 kisdudóvón, 6 gyermekmenhelyen kívül 35 további községbe adtunk felekezeti iskolai és papi segélyt, s mintegy 40 más czímen különböző ösztöndíjakat, néptanítói jutalmakat, szegény iskolás gyermekek segélyét stb., ehhez járul az immár 133 népkönyvtárral és olvasókörral, valamint 65 népdalokörrel behálózott terület, úgy, hogy ma már 300-nál több községben foglalt az Emke egy vagy más czímen helyet, nem említve a múltban adott segélyeket, az államnak, felekezetnek átengedett alkotásokat s amaz ezerekre menő erkölcsi közvetítést, miket szüntelenül végez és végzett az idén is az egyesület. Új alkotások az idén: Algyógyon a székely földmives iskolával kapcsolatban a Székely árvafiu szeretetház megindítása és a mezőség közepén az aranykúti Emke-népiskola megnyitása. Az államnak átengedendő alkotásaink közül örömmel emelem ki, hogy a kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter elhatározta balázsfalvi népiskolánk átvételét, illetve 6 tanerejű állami népiskolává átváltoztatását, a mive szemben az Emke ott óvodát létesít. Népkönyvtáraink számára dr. D a r á n y i Ignác földmívelésügyi miniszter 3080 kötet gazdasági munkát ajándékozott; a kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter idei hozzájárulása is e célra 1000 korona.

Kiadványainkra nézve szintén örömmel emelem ki, hogy módot találtunk dr. J a n c s ó Benedek, a román nemzetiségi törekvések történetét és jelenlegi állapotát ismertető történelmi nagy forrásmunkája befejező III. kötetének is megiratására és kiadhatására, valamint, hogy megindítottuk a 4-es férfikarra írt 3-ik és befejező Emke-dalokönyv kiadását. Dalosköreinknek az idén 100 darab diszes egyesületi zászlót ajándékoztunk, mint felszerelést.

Közgazdasági tevékenységünk köréből kiemelem az „Erdélyi iparpártoló szövetség” megalakítását s hogy a kormány telepítési politikájának igyekeztünk a mennyire lehet segélyére lenni. Iparpártoló mozgalmunk sikerének tanujele az Emke által feikarolt iparczikkek, első sorban a temesvári Enke-gyujtó diadala.

Tekintettel, hogy az új Alapszabályok az egyesület szervezetét illetőleg több fontos feladatot rőttak ránk, jelenthetem első sorban is, hogy az egyesületi irodát úgy dologi, mint személyi tekintetben most már kielégítőleg szerveztük és állítottuk be, úgy, hogy 20—25 évre a szükséglet ezzel körülbelül biztosítva van.

És most ezen általánosságban ismertető vonások után, mikről az idén kiváló terjedelmességgel megjelent Évi jelentés ad bővebben számot, engedjék meg, hogy őszintén megindult szívvel vegyek búcsút Hilibi Gál Domokos kisküküllővármegyei alispán, székelyudvarhelyi Kovács Gyula nagyenyedi polgármester és Albach Géza kolozsvári nyugalmazott polgármester, igazgató-választmányi tagjainktól, kiket e közgyűlési évben ragadott el soraink közül a kérlelhetetlen halál, valamint hogy még egyszer megemlékezzem a honleányi áldozatkészség ama hervadhatlan tényéről, melylyel az 1899. évi december 26 án Kolozsvárt elhunyt marosgezei özv. Mohay Károlyné, sz. köröspataki Antal Mária urnő bizonyos utóöröklési kikötésekkel az Emkére hagyta mintegy 100,000 koronára becsült mezőségi, magyarkályáni birtokát. Munkás és áldozó tagjainak egész sora, köztük Munkácsy Mihály világhírű festőművésznünk, alapító oklevelünk festője s számos más jótékony végrendelettevőnk költözött el közülünk amaz örök hazába, hol a legtisztább és zavartalan testvériség uralkodik s midőn kérem a tisztelt közgyűlést, hogy emlékeiket egyfelől jegyzőkönyvileg örökítse meg, másfelől kérem, hogy azon intézkedéseket is, melyeket a választmány elhunyt nagyjaink és jóltevőink emléke megörökítése tárgyában tett s miket az Évi jelentés sorol elő, szomoruan jóváhagyó tudomásul venni kegyeskedjék.

Részvétünket fejeztük ki Gerlóczy Károly és Oláh György a Beregmegyei magyar közművelődési egyesület igazgatójának elhunytá felett is. Az egyesület iránt való, nem lankadó érdeklődés tanu jele, hogy ez évben is 7-en emlékeztek meg végrendeletileg az Emkéről, kik közt vannak: néha Lukács Mózes m. kir. nyug. csendőrezredes 6000, dr. Tüdös László debreczeni ügyvéd testvérci fivérek emlékére 1000, Dobray István és neje Kovács Zsuzsa Debreczenből 1000, Peregrini Sándorné — Nemetz Irma Budapestről 1000 és özv. Adler Józsefné Fogarasról 200 koronával; Vajna Áron gerendi ref. lelkész nejevel kölesönös utóöröklési végrendeletet készített és hagyott hátra A hazafias kegyelet virrasszon buzgó munkásaink és áldozatra kész honfitársaink, honleányaink emléke fölött.

És ezzel az Emke XVI. évi rendes közgyűlését megnyitván, kérem a tagokat, hogy az Emke zászlója körül szilárdon csoportosulván és az új tagságra másokat is megnyervén, az erdélyi társadalom ezen nagy ügye körül rendületlenül kitartani s országrészünk kulturális és közgazdasági érdekeinek is szeretett hazánk és nemzetünk testébe minél erősebb és elválhatatlanabb csatolását egész odaadással és hű ragaszkodással előmozdítani sziveskedjenek.

A közgyűlés N o v á k Ferencz indítványára az elnöki beszédet egész terjedelmében jegyzőkönyvre iktatni határozza.

2

A jelen közgyűlés jegyzőkönyvének vezetésére:

Dr. Csernátóni Gyula, a szólanó kívánók feljegyzésére Fekete Nagy Béla jegyzők hivatnak fel az elnök által; a hitelesítésre pedig gróf Bethlen Pál Ferencz József és Szvacsina Géza küldetnek ki.

3.

A jelölő bizottságba:

Haller Károly elnöklete alatt Stuckheil Gyula, Matskásy Pál, Benkő Mihály, Péterfi Dénes, Vajna Gábor dr. választatnak meg.

4.

A múlt közgyűlés jegyzőkönyve:

Kornis Viktor gróf alelnök indítványára felolvasottnak tekintetik, miután hitelesítve és az Évi jelentés 3—13. lapjain kinyomatva van.

5.

T. alelnök-főtákar bejelenti a közgyűlés alkalmával beérkezett üdvözléseket és képviselőket stb. Ezek közt sürgöny-üdvözlését küldi Kun Géza gróf v. b. t. t., tiszteletbeli elnök a következőkben: „Legnagyobb sajnálatomra az Emke közgyűlésén nem lehetek jelen s így csak a távolból küldöm hő kívánságaim kíséretében a legmelegebb üdvözlésemet. Gróf Kun Géza.”

Éljenzéssel fogadtatik.

Apponyi Albert gróf az elnökséghez intézett következő levéllel mentette ki elmaradását:

„Tisztelt Barátom!

Minthogy sajnálatomra egyéb nagymérvű elfoglaltságom miatt az idén sem jöhetek el az E. M. K. E. közgyűlésére, üdvözlésem mellett ma postautalvánnyal küldöm kezéhez évi 200 koronát tevő hozzájárulásomat és működésüknek a legjobb sikert kíván. Weidlingau, 1900. szept. 3. Tisztelő hived: gróf Apponyi Albert.”

Élénk éljenzés.

Üdvözlésüket küldik továbbá Réthi Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelő, a Hunyadmegyei választmány alelnöke, Gáspár János Alsófehérmegye főjegyzője stb.

Képviselőtöket bejelentették a jelenlevők névsorában említettekén kívül: Dobál Antal, a kolozsvári Gondoskodó társaság, Szana Zsigmond, a Temesvári gyújtó-gyár képviselőjében.

Kimintették elmaradásukat: Fekete Gábor kir. ítélőtáblai elnök, Bíró Béla apát-kanonok, dr. Weisz József ügyvéd, Eöry Ernő bankhivatalnok, jegyző.

Végül bejelenti a t. alelnök-főtákar, hogy Tischler Mór melegföldvári birtokos a közgyűlés alkalmából belépett 200 koronával alapítónak és 79-en lettek rendes tagok.

Tudásul szolgál.

6.

Évi jelentés és költségvetés tárgyalása.

Török Bertalan v. tag indítványára kimondatik, hogy miután az Évi jelentés, valamint a költségvetés előre kinyomtatva és kellő időben előre szétküldve voltak; egész terjedelmökben tudomásul vétetnek és elfogadtatnak. Az elnökségnek, tiszti kar-nak és igazgató-választmánynak az elért eredményekért jegyzőkönyvi köszönetet sza-vaz a közgyűlés.

7.

Hory Béla felolvassa dr. Sárkány Lajos és Gyárfás Benedek számvizsgálók jelen-téseit, miután az illetők a megjelenésben gátolva vannak. A jelentés szövege a következő: „Mélyen tisztelt Közgyűlés! Alulírottak az E. M. K. E. mult 1899. évi december 31-től szoló zárszá-madásait és vagyonmérlegét az előnkbe terjesztett kimutatások szerint megvizsgálván, annak egyes tételeit a könyvekkel, a felmutatott adatokkal, értékekkel és pénztári készlettel összehasonlítván, mi-ként a zárszámadásokon és vagyonmérlegen igazoltuk, ugy e tiszteletteljes jelentésünkben is készség-gel elismerjük, hogy mindezeket összhangzóknak, igazsághűnek és a könyvvezetés szabályaival meg-egyezőknek találtuk.

Annak elbírálásánál, hogy az egyesület kamat és más czimeken befolyt bevételeiből melyek fordítandók a rendszeresített kiadásokra és ujabban megszavazott segélyekre, s melyek tőkésítendő-k okvetlenül: a könyvvezetőség számára az igazgató-választmány ide /. csatolt utasítása szolgált zsinór-mértékül és alólírottak is csak ez Utasítást tartották szemelőtt, elfogadva az elnökség azon kijelenté-sét, hogy a közgyűlés évről-évre ismételtlen kimondotta, mikép csak a tőke-kamatjövödelem használ-ható fel, ellenben mindennemű egyéb folyóbevétel tőkésítendő.

Mindezek alapján a mélyen tisztelt közgyűlésnek a felmentvény megadását javasolván, va-gyunk Kolozsvárt, 1900. márczius hó 8-án alázatos szolgálai az 1899. szeptember 17-én tartott közgyü-lésből kiküldött számvizsgálók: Dr. Sárkány Lajos s. k., Gyárfás Benedek s. k.”

Közgyűlés a jelentést tudomásul vevén, főpénztárnoknak és ellenőrnek a felment-vényt megadja.

8.

Haller Károly dr. jelentést tesz a jelölőbizottság eljárásáról a következőkben:

„Igen tisztelt Közgyűlés! Kiküldetvén, hogy a tisztujításra és az igazgató-választmány meg-ujítására nézve tegyünk jelentést, illetve javaslatot, van szerencsénk ezen megbízatás alapján eljárás-unk eredményéről a következőkben számot adni:

Az Alapszabályok 17. §-a szerint az igazgató-választmány tagjai: a) a központi tisztviselők; b) a közgyűlés által a rendes tagok sorából 3 évre választott 33 tag; c) a tiszteletbeli, alapító és örökös tagok. A tisztikar tagjai a 16 §. e) alpontja 3-ik bekezdése alapján 3 évre választatnak.

Tekintettel pedig, hogy az 1899. január 12-én megerősített új Alapszabályok alapján a mult évben történt az első választás, ennek következtében most ugy a tisztikarban, mint a választmányban törvény szerint csak azok a helyek töltendők be, melyek lemondás vagy elhalálozás által esetleg meg-ürültek, vagy melyek számára nézve az Alapszabályok tért engednek.

Ilyképen a tisztikarba az eddigi jegyzők mellé, minthogy a 25. §. a szám meghatározását a közgyűlésre bizza, javasoljuk Nagy Károly theol. tanár rendes tagot megválasztani.

Miután pedig az előadott Évi jelentés szerint is a választmányi tagok közül 3-an hunytak el, u. m. Albach Géza kir. tanácsos, nyugalmazott polgármester, Hilibi Gái Domokos alispán és Kovács Gyula nagy-enyedi polgármester, helyökre azon buzgóbb helyi és vidéki rendes tagok közül, kik az egyesület iránt eddigél is kiválóbb érdeklődést tanusítottak, megválasztásra ajánljuk:

1. Hollak Arthur főispánt, az Emke udvarhelyvármegyei választmánya alelnökét.

2. Deák Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelőt, Maros-Vásárhelyről.

3. Dr. Varró László nagy-enyedi polgármestert.

Kérjük ezen javaslataink közfelkiáltással egyhangu elfogadását.

Tisztelettel Kolozsvárt, 1900. szeptember hó 8-án a jelölő bizottság nevében: Dr. Haller Károly, Péterfy Dénes, Benkő Mihály, Dr. Vajna Gábor, Stuckheil Gyula és Matskásy Pál “

Egyhangulag elfogadtatik.

9.

A jövő évi közgyűlés helyéül és idejéül az igazgató választmány a Mátyás-szobor leleplezésével egyidejűleg Kolozsvárt javasolja; azutánra pedig a meghívó vidéki városok közül fennmaradt első sorban Nagy-Enyed város joga.

Elfogadtatik.

10.

T. alelnök-főtítkár a direktorium nevében a következő indítványt terjeszti elő:

„Indítvány. Tekintettel azon áldozatkészségre, melylyel Apponyi Albert gróf orsz. képviselő immár 8-ik éve évi 100 fttal lépett az Emke alapító tagjai sorába s ez összeget évenként fizetni ígérte, míg Isten életének kedvez; tekintettel azon fényes sikerekre, melyekkel Apponyi Albert gróf Magyarország és a magyar nemzet dicső hírnevének megvédelmezése körül a külföld színe előtt, a múltban is, de kivált a legutóbbi párisi interparlamentáris konferencián oly diadallal kivált, s végül tekintettel azon állandó érdeklődésre és munkás részvételre, melylyel Apponyi Albert gróf az egyesület fejlődése iránt mint alapító kezdettől viseltetett: indítványozzuk, hogy a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetének kifejezése s üdvözlétének átiratilag tolmácsolása mellett Apponyi Albert gróft az Emke örökös tiszteleti tagjává választani méltóztassék.

Kolozsvár, 1900. szeptember hónap 1-én. A direktorium nevében benyújtják: Gróf Béli Ákos elnök, Sándor József t. alelnök-főtítkár.

Egyhangulag elfogadtatik és kimondatik, hogy Apponyi Albert gróf sürgönyileg értesíttessék.

11.

A tárgysorozat kimerítve lévén, elnök a közgyűlést a következő szavakkal zárja be:

„Tisztelt Közgyűlés! Ezzel a közgyűlés tárgysorozata kimerítve lévén, bizalommal és szeretettel ajánlom az Emke nagy ügyét továbbra is a t. tagtársak pártfogásába és támogatásába. Tizenhat évi munka után az erdélyi társadalom megmutatta, hogy a változott viszonyok közepette is él benne az őserő s a mihez fog, azt sikerrel megoldani is tudja. Lassan bár, de fokozatosan előbbre haladunk: csak a nemzet, az egész ország társadalma el ne hagyjon. Mi a pártfogást és támogatást, kitartó, lelkiismeretes munkássággal, hűséggel és ragaszkodással viszonzozzuk.

Felkérem még a választott és alapító választmányi tagokat, valamint az összes tagokat is mert hiszen az Emke ülései nyilvánosak, hogy a f. hó 12-ike helyett most megtartandó választmányi ülésre együtt maradni sziveskedjenek.

És ezzel a közgyűlést bezárván, szavaimat azon fohással végzem:

Isten éltesse, Isten áldja a királyt és a hazát!

Eljenzéssel fogadtatik.

K. m. f.

Gróf Béli Ákos,
elnök.

Dr. Csernátoni Gyula,
jegyző.

Hitelesítik:

Gróf Bethlen Pál.

Ferencz József.

Szvacsina Géza.

B)

A vagyon.

a) Számvizsgálók jelentése.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Alólirottak az E. M. K. E. múlt 1900. évi december hó 31-ről szóló zárszámadásait és vagyonmérlegét az elénkbe terjesztett kimutatások szerint megvizsgálván, annak egyes tételeit a könyvekkel, a felmutatott adatokkal, értékekkel és pénztári készlettel összehasonlítván, miként a zárszámadásokon és vagyonmérlegen igazoltuk, úgy e tiszteletteljes jelentésünkben is készséggel elismerjük, hogy mindezeket összhangzóknak, igazsághűnek és a könyvvezetés szabályaival megegyezőeknek találtuk.

Annak elbírálásánál, hogy az egyesület kamat és más czimeken befolyt bevételeiből melyek fordítandók a rendszeresített kiadásokra és ujabban megszavazott segélyekre s melyek tőkésítendőek okvetlenül: a könyvvezetőség számára az igazgató-választmány ide / . csatolt Utasítása szolgált zsinórmértékül és alólirottak is csak ez utasítást tartották szem előtt, elfogadva az Elnökség azon kijetentését, hogy a közgyűlés évről évre és ismételten kimondotta, mikép csak a tőke-kamat jövedelem használható fel, ellenben mindennemű egyéb folyó bevétel tőkésítendő.

Mindezek alapján a mélyen tisztelt közgyűlésnek a felmentvény megadását javasolván, vagyunk

Kolozsvárt, 1901. április hó 6-án

alázatos szolgálai:

Gyárfás Benedek,

Sárkány Lajos dr.

az 1900. szeptember 8 án tartott közgyűlésből kiküldött számvizsgálók.

Melléklet.

Utasítás a könyvvezetés számára.

Sz. 87—901.

A folyó évi február hó 12 iki választmányi gyűlés elé terjesztett kimutatás alapján a kamatjövedelem felhasználására és a tőkésítésre nézve a közgyűlés fennálló határozata értelmében utasítjuk a pénztári osztályt, hogy az 1900. december 31-iki zárlat elkészítésénél a következőképen járjon el:

I. Az algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives iskola, Emke-alapítás, alapítványi birtok 1900. évi (43.804 K. 02 f.) jövedelme és kiadása kitüntetendő.

II. Az örökös- és alapító-tagsági díjak, mint törzsvagyon a tőkealaphoz csatolandók.

III. Az özv. marosgezei Mohai Károlyné, sz. köröspataki Antal Mária magyar-kályáni ingatlan hagyatéka 100.000 Kor. értékben, mint külön kezelendő alapítvány a mérlegszámlán felveendő és kitüntetendő.

IV. A rendes és pártoló tagok után befolyt tagsági díjak, az új ciklus rendes tagdíjak, ugyszintén a vegyes adományok, persely-gyűjtés, Emke-gyűjtők és Emke kályhák után befolyt 5 %, az algyógyi erdőrésztlet eladásból, az ipari mozgalom céljaira és nyomtatvány eladásból befolyt összeg, mely a múlt évben 25,119 K. 32 f.-t tesz ki, — tőkésítendő.

V. A takarékpénztári és alapítványi-kamatokból, az 1900. évben már befolyt és az 1900. év december 31-ig esedékessé vált értékpapir-szelvényekből, a magán-kötvény kamatokból, az Emke (üzletv.)-bérház és a szászvárosi Emke-épület házbérösszegeiből, a néhai Orbán Balázs báró és Tappenburgné-féle hagyaték utáni jövedelemből, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter által nép- és vándor-könyvtárak szervezésére adományozott összegből, az átmenetileg bevételezett folyó segélyekből az 1900. évi szabályszerű segélyeket, kezelési kiadásokat és az egyesület érdekében közgyűlési és igazgató-választmányi határozatok alapján folyósított egyéb kiadásokat, a gróf Bethlen Gábor emlék-alapítvány múlt évi 5%-át, valamint a felszerelések 10% kopás díját és a tőzsdei értékpapírok árfolyamkülönbszetét vonja le.

VI. Csatolja továbbá a néhai Kovács Sándor-alaphoz annak 1900. évi 5%-os kamata 1/4-ed részét: 1506 K 81 f.-t, a magyar nők Emke-lobogó rendelkezési alapjának 1900. évi 1650 K. 24 f. 5%-os kamatából az igazgató-választmány 1897. június 30-án tartott ülése határozata szerint létesítendő 20,000 K.-s gróf Bethlen Gábor emlék-alapítvány IV-ik részletében 1000 K.-t és a megmaradó 650 K. 24 f.-t írja a lobogó rendelkezési alaphoz; az Emke (üzletv.) épület költség- és adó-alapjához csatolja a már tőkésített házadóalap 1900. évi kamatát és az 1900. évi házbérfolyadélemből — a befektetési tőke 5% kamatának és a fenntartási költségeknek levonása után még fennmaradó összeget: 2136 K. 64 f.-t.

VII. Végül a kamatjövedelemből fennmaradó 14,703 K. 62 f.-ből csatoljon a gróf Bethlen Gábor emlék-alapítvány növelésére 10758 K. 99 f.-t és a megmaradt 3944 K 63 f.-t írja a tőkealap növelésére.

Kolozsvárt, 1901. február hó 12-én.

Gróf Beldi Ákos,
elnök.

Sándor József,
t. alelnök-töltőtitkár.

b) Vagyoni állapot 1900. december 31-én.

Kivonat a fő- és számlakönyvekből. (Mérleg számla alapján) 1900. december 31-én.

		I. Bank-elhelyezések.				Kor.	fill.	Kor.	fill.
Fk.									
1. 153	Erdélyi bank és takarékpénztár részvénytárs.	1275.	számu	betéti	könyvre	elhelyezve		187540	37
Fk.	Mezőgazdasági	3073	"	"	"	"		17614	35
2. 172	bank és taka- rékpénztár rész- vénytársaság	2658	"	"	"	"		17553	94
		2213	"	"	"	"		17064	26
		3283	"	"	"	"		16646	98
		2176	"	"	"	"		13148	38
		3007	"	"	"	"		10588	65
								<u>92616</u>	56
Fk.									
3. 14/II.	Magyar leszámí- toló és pénzváltó bank erdélyrészi fiókosztálya	1257	"	"	"	"		16750	60
		1923	"	"	"	"		13404	83
		1924	"	"	"	"		9148	01
								<u>39303</u>	44
Fk.									
4. 178	Kolozsvármegyei takarékpénztár részvénytársaság	2607	"	"	"	"		14911	13
		1289	"	"	"	"		11619	20
		2243	"	"	"	"		8388	38
		1968	"	"	"	"		3289	37
								<u>38208</u>	08
Fk.									
5. 145	Kolozsvári ke- reskedelmi bank részvénytársaság	B 274	"	"	"	"		12094	92
		" 165	"	"	"	"		7710	56
		" 105	"	"	"	"		6607	93
								<u>26413</u>	41
Fk.									
6. 165	Kolozsvári taka- rékpénztár és hitelbank részv.- társaság	8371	"	"	"	"		21727	94
		990	"	"	"	"		1953	74
						Átvitel.		<u>23681</u>	68
								<u>407763</u>	54

Fk.				Áthozat..	Kor. fill.	Kor. fill.
7. 135	Kolozsvári iparosok hitelszövetkezete	1043 1042 1044 1651 1658 1045	számu betéti könyvre	elhelyezve	7255 33 5923 21 2789 77 2215 90 2215 90 808 54	407763 54
8. 96	Erdélyrészi magyar jelzálog hitelbank részvénytársaság	258 283 281 308	"	"	9004 46 6101 75 1185 11 891 42	21208 65 17182 74
9. 85	Balázsfalvi takarékpénztár részvénytársaság	157 388 20 89	"	"	20000 — 18000 — 10000 — 10000 —	58000 —
10. 27	Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár	348 349	"	"	20000 — 346 30	20346 30
11. 141	Kisküküllővármegyei takarékpénztár és hitelbank részvénytársaság „jótállási nyilatkozat alapján és II/462—962. sz. betéti könyvre elhelyezve					20000 —
12. 32	Dévai takarékpénztár részvénytársaság	1774 1247 1611 1900/558	sz. betéti könyvre	elhelyezve	1776 60 2309 36 1810 70 8358 —	14254 66
13. 33	Dévai előlegezési szövetkezet	725 722 723 724	"	"	5674 80 3071 84 3024 96 2442 08	14213 68
14. 88	Szászvárosi takarékpénztár részvénytársaság	67 630	"	"	7421 20 4870 58	12291 78
15. 163	Zalatnai takarékpénztár részvénytársaság „jótállási nyilatkozat“ alapján és 452/158. II. sz. b. k-re elhelyezve					10000 —
16. 201	Ó-radnai hitelszövetkezet „jótállási nyilatkozat“ alapján és 113 számu betéti könyvre elhelyezve.....					10000 —
17. 69	Hunyadmegyei első takarékpénztár	200 1917 206	számu betéti könyvre	elhelyezve	1811 24 142 72 249 72	2203 68

II. Tőzsdei értékpapírok.

(1900. december 31-iki tőzsdei jegyzés szerint.)

- Fk.
1. 137. 149 darab 1000 forint-os 5%-os Erdélyrészi magyar jelzálog hitelbank részvénytársaság záloglevél. Szám: 67—69; 884—915; 917—943; 945—949; 951; 953—

Átvitel..

607465 03

Fk.	Athozat.....		
137.	971; 973—983; 1104; 1801—1802; 2052—2063; 2081—2084; 2085—2086; 2098; 2111; 2113; 2120—2145; 2553; 1901. II/1. és VIII/1. esedékes szelvényekkel	à 99.50	296510 —
2.	10 drb 10 000 K. 4½%-os Pesti magyar kereskedelmi bank községi kötvény. Szám: 0263—0272; 1901. IV/1—X/1. esedékes szelvényekkel	à 97.50	97500 —
3.	4 drb 10,000 ftos 4½%-os m. kir. regálé kártalanítási kölcsön kötvény. Szám: 0.099; 3443; 3444; 3476; 1901. I/1. és VII/1. esedékes szelvényekkel	à 99.25	79400 —
4.	19 drb. 1000 ftos 4%-os Magyar földhitelintézeti záloglevél. Szám: 6150/3; 6155/69; 1901. V/1. és XI/1. esedékes szelvényekkel	à 92.—	34960 —
5.	1 drb. 1860-iki osztrák államadóssági nyereség kölcsön sorsjegy. Sorszám 15676; nyereség szám: 16; 1901. V/1. és XI/1. esed. szelvényekkel.....		328 —
6.	4 drb. ½-es 1870-iki 50 ftos m. kir. nyereségkölcsön sorsjegy. Sorszám: 1119, nyereségszám 12; sorszám: 1837, nyereségszám: 1; à 333.—		666 —
7.	2 drb. 100 ftos 4%-os magyar jelzálog hitelbank nyereségkölcsön kötvény. Sorszám: 0970, nyereségszám: 033; sorszám: 0520; nyereségszám: 017; 1901. VI/1 és XII/1. esedékes szelvényekkel	à 228.—	456 —
8.	2 drb. 100 ftos Kisbirtokosok orsz. földhitelintézeti alapítványi részvény. Szám: 118 és 352; 1901. VII/1. esedékes szelvényekkel	à 200.—	400 —
9.	1 drb. 100 ftos 4%-os Tiszai és szegedi nyereségkölcsön kötvény. Sorszám: 3352; nyereségszám: 030; 1901. IV/1. és X/1. esed. szelvényekkel.....		281 —
10.	12 drb. Bazilika sorsjegy. Szám: 1358—010, 011, 012, 2344—038, 039, 040, 5000—058, 059, 060, 7090—061, 062, 063,	à 14.—	168 —
11.	2 drb. Józsviv sorsjegy. Szám: 4294—068, 6626—043,	à 6.75	13 50
			510682 50

III. Értékpapir kamat

(1900. december 31-ig le nem vágott szelvények értéke.)

Fk.			
1.	208. 149 drb. 1000 ftos 5%-os Erdélyrészi magyar jelzálog hitelbank r. t. záloglevél 1900. VIII/1—XII/31-ig 5 hó		6205 85
2.	10 drb. 10,000 K. 4½%-os Pesti magyar kereskedelmi bank községi kötvény 1900 X/1—XII/31-ig 3 hó..		1125 —
3.	4 drb 10,000 ftos 4½%-os m. kir. regálé kártalanítási kölcsön kötvény 1900. VII/1—XII/31-ig. 6 hó....		1800 —
4.	19 drb. 1000 ftos 4%-os Magyar földhitelintézeti záloglevél 1900. XI/1—XII/31-ig, 2 hó		253 32
5.	1 drb. 1860-iki osztrák államadóssági nyereségkölcsön sorsjegy 1900. XI/1—XII/31-ig, 2 hó		1 34
6.	4 drb. 1870-iki M. kir. nyereségkölcsön sorsjegy (nem kamatozik)		— —
7.	2 drb. 100 ftos 4%-os Magyar jelzálog hitelb. nyereségkölcsön kötvény 1900. XII/1—31-ig, 1 hó		1 34
8.	1 drb. 100 ftos 5%-os Kisbirtokosok orsz. földhitelintézeti alapítv. részv. 1900. VII/1—XII/31-ig, 6 hó		10 —
9.	1 drb. 100 ftos 4%-os Tiszai és szegedi nyereségkölcsön kötvény 1900. X/1—XII/31-ig, 3 hó		2 —
10.	12 drb. Bazilika sorsjegy (nem kamatozik)		— —
11.	2 drb. Józsviv sorsjegy (nem kamatozik).....		— —
			9398 85
	Átvitel....		1.127546 38

IV. Magán értékpapírok.

Fk.	Áthozat..	1.127546 38
1. 221 6 drb 100 frtos 3 ⁰ / ₀ -os Kolozsvári tornavivodai részvény Szám: 244, 328, 333, 337, 339, 342, à 200.—	1200 —	
2. 13 drb. 100 K. Kolozsvári kiegészítő takarékpénztári részvény. Szám: 1726—1728 (3 drb) az Emke tulajdona, 1729 1734 (6 drb.) az osztalék Fóris Terézt és Emiliát illetné, 1735—1738 (4 drb.) tulajdonosa: Schedivetz Albin megh. 1900. VIII/6. à 100.—	1300 —	
3. 5 drb 50 frtos Zentavidéki takarékpénztári részvény. Szám: 381- 385. à 102 ⁸ / ₁₀	514 —	
4. 2 darab 100 K. Szabadkai nemzeti kaszinó kölcsönkötvény. Szám: 0028—0029; à 100.—	200 —	
5. 1 drb Váltó (néhai Matskási Pétertől, elfogadó Rosenberger Salamon és neje Mandl Lotti, Bács, Kolozsvárm.)	130 —	
6. 26 „ 200 frtos erdélyi pinczeegyleti részvény	} jelenleg értéktelenek	
7. 10 „ 200 „ kolozsvári téglagyári „		
8. 1 „ 500 „ Szamosvölgyi vasuti törzs. „		
9. 1/2 „ 250 „ „ „ „ „		
10. 3 „ 125 „ „ „ „ „		
11. 2 „ 50 „ központi ipartársulati „		
12. 1 „ 50 „ kolozsvári polgári lövölde „		
13. 1 „ 50 „ szolnok-dobokamegyei szính. „		

V. Megtérülendő kölcsönök.

Fk.		
1. 224. Kolozsvár sz. kir. város törvényhatóságának 1893. április hó 7-én kelt kölcsön szerződés értelmében 5 ⁰ / ₀ ra adott kölcsön.....	46000 —	
2. Kolozsvár sz. kir. város törvényhatóságának 439—98. sz. alatt hozott s a Belügyminiszter által helyben hagyott határozata alapján folyó kiadásaiából eredő pénztári szükségletei fedezésére kötelezvény ellenében felvett 5 ⁰ / ₀ -os kölcsön tartozása.....	80000 —	
3. 217. Kolozsvár sz. kir. város törvényhatóságának közjegyzői okirat alapján adott 50,000 frt azaz 100,000 K. sétatéri kioszk stb. kölcsönből még fennálló összeg	88939 42	214939 42
4. 244. Kolozsvári róm. kath. Egyházközségnek közjegyzői okirat alapján s törlesztési terv szerint 50 évre terjedő 43,200 frt azaz 86,400 K. 5 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ -os amortizációs kölcsönből fennálló összeg		85785 68
5. 108. Az E. K. E. kötelezvénye, 1892 jul. 1-től 5 ⁰ / ₀ -ot kamatozó kölcsönből még fennálló összeg		18000 —
6. 140. Az országos kolozsvári siketnéma intézet kötelezvénye utólagos 5 ⁰ / ₀ kamatfizetés és 1894. július 31-től kezdve 10 év alatt törlesztendő kölcsönből még fennálló összeg		6000 —
7. 17/II. Az algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives iskola, Emke alapítás céljaira 5 ⁰ / ₀ -ot kamatozó készpénz és költség megtérülendő befektetés folyószámla szerint.....		7492 08
8. 13/II. Az özv. Mohai Károlyné-féle hagyaték ügyében Margitay Mari férjezett Korompay Béláné és Margitay Zoltán haszonélvezeti jogának megváltása fejében a Budapesten 1900. szeptember 1-én nevezettekkel kötött szerződés alapján fennálló összeg		8000 —
Átvitel....		<u>1.471107 56</u>

VI. E. M. K. E. ingatlanok. Át hozat..

1.471107 56

(Hivatalos kiutalások alapján becslés, illetve vételár szerint.)

a) *Épületek.*

Fk.			
1.	229	Emke (üzletvezetőségi) épület	291183 62
2.	230	Balázsfalvi Emke-iskola	32626 —
3.	231	Besztercezi Emke-óvó	18330 32
4.	234	Aranykúti Emke iskola	10280 —
5.	235	Kis-sebesi Emke-iskola	10000 —
6.	130	Magyaró-kereki Emke-iskola	8733 64
7.	233	Vámos-udvarhelyi Emke-iskola	6120 —
8.	232	Magyar-nagy-zsombori Emke-iskola.....	5270 —
9.	142	Gróf Kun Kocsárd-féle szászvárosi piaci Emke-épület	40966 —
			423509 58

b) *Földbirtokok.*

Fk.			
10.	16/II	Maros-gezsei özv. Mohay Károlyné sz. köröspatak Antal Mária-féle, a kolozsvári kir. törvényszék Ö. 248/17—1899 szám alatt kelt végzésével az egyesületre jogerős birói ítélettel átruházott és az egyesület által birtokba is vett magyar-kályáni ingatlan hagyatéka az Elnökség utasítása alapján, további becslés megejtéséig	100000 —
Fk.			
11.	152	Balogh János hagyatékából a végrendelet 4. pontja értelmében hagyományozott tövisi 307. számú tjkvben A + 4—20; 22—36. rendszám alatti fekvők és a tövisi 524 számú tjkvben 2—6. rendszám alatti ingatlanok, a tagosítás után kiosztott 1807—1908. mérnöki, 1990., 2184., 2185. és 2186. új helyrajzi tagok, megterhelve özv. Balogh Jánosné szül. Incze Ilona örökhagyó özvegyének életfogytiglani haszonélvezeti jogával, a nagyenyedi kir. járásbiróság mint hagyatéki bíróság 1894. október 29-én 5008. számú átadási végzése, valamint Müller Mihály alsófehérvármegyei tiszti ügyész 1894. május 30-án kelt értékbecsűje alapján	20000 —
Fk.			
12.	147	Az özv Tappenburg Károlyné-féle hagyatékából a kolozsvári 4902. számú tjkvben A + 2. rend 7149/I. számú kaszáló az elővölgy innenső oldal első részében 4 hold 1073 □ öl	1009 10
			121009 10

VII. Felszerelések.

Fk.			
1.	222	Az Emke lógó és különböző irodai felszerelések értéke (folyószámla szerint).....	6620 27

VIII Algyógi birtok.

(Régebbi becslés, illetve leltár alapján.)

Fk.			
1.	118	Kun Kocsárd gróf hagyománya alapján ingatlanok becsértéke	420112 —
2.	119	Kun Kocsárd gróf hagyománya alapján ingók (felkelhetőségek) becsértéke	23002 90
			443114 90

IX. Várandóság.

(Főkönyv és törzskönyvek alapján.)

Fk.			
1.	177	Örökös tagoktól	348 32
2.	248	Alapító tagoktól	29229 72
3.	245	Rendes tagoktól	79883 18
4.	246	Pártoló tagoktól	2967 50
		Átvitel....	112428 72
			2.577790 13

	X. Előlegek.	Át hozat...	2.577790 13
Fk.			
1. 218	Megtérülendő előlegek (folyószámla szerint)		760 01
	XI. M. kir. postatakarékpénztár.		
Fk.			
1. 226	Törzsszeg, letétként állandóan elhelyezve a fenti czim igazgatóságánál, Budapesten		200
	XII. Pénztár.		
Fk.			
1. 241	Pénztárkészlet 1900. december 31-én		10257 89
			<u>2.589008 03</u>

azaz Kettőmillióöttszáznyolcvankilencezernyolcvet korona 03 fillér.

Megjegyzés. A Bitskey Kálmán 80,000 K. Orbán Balázs báró 16,000 kor., özv. Mangesius Frigyesné 12,000 K., Nagy István 2400 K., Splényi Antal báró 2000 K., Herczeg Gábor 1000 K., Züllich István 400 K., Megyeri Krausz Májer 400 K., Valicsék Mátyás 308 K. 80 f., Lovas László 200 K. hagyatéka, illetve alapítványa, továbbá a kis-sebesi, aranykúti és magyarókereki iskolatettek értékei e fenti tételek egyikében sincsenek felvéve, minthogy e hagyatékok, alapítványok és telekbekebelezések részint perek, részint tárgyalások alatt állanak. Az özv. Adler Józsefné, Bakó János, Balázs Adolf, Bethlen András gróf brassói óvó-alap, Budai Pál, Budai Sándor, Deák Lukács dr., Dobray István és neje Kovács Zsuzsánna, Lőrinczy Gyula, Lukács Mózes, Móricz József, Nedoroszték János, Orbai Antal dr., Peregriny Sándorné, Simay Salamon, Szentiványi Sándor, Vajna Áron, Wittnyédy József, Wurezinger József-féle újabban bejelentett hagyatékok — a további utasításig — érték nélkül nyilvántartotnak. A fenti értékkel felvett hagyatékok összesített értéke **114,708 korona 80 fillér.**

Kolozsvár, 1900. december 31-én.

Merza Lajos s. k.,
kir. tan., főpénztáros.

Szekula Ákos s. k.,
ellenőr.

Beregszászy László s. k.,
főkönyvvezető.

A zárszámadások alapján és a fő- és segédkönyvek szerint jelen részletezett vagyonkimutató 1900. december 31-én az E. M. K. E. birtoka gyanánt **2.589,008 K. 03 f. azaz Kettőmillióöttszáznyolcvankilencezernyolcvet korona 03 fillér** vagyonot tüntetvén fel, ennek megfelelően a szabályszerűen megejtett pénztárvizsgálat alkalmával az egyesület vagyonát példás hűséggel és tisztasággal, mindenben a szabályokkal, számadásokkal és hozott határozatokkal megegyezőleg, teljesen hiánytalanul kezelve és megőrizve találtuk.

Kolozsvárt, 1901. április hó 6-án.

Gyárfás Benedek s. k.,
számvizsgáló.

Sárkány Lajos dr. s. k.,
számvizsgáló.

c) Vagyoni állapot 1901. augusztus 31-én.

I. Algyógyi birtok, meglevő készpénz vagyon, befektetések, kölcsönök stb.

1. Algyógyi birtok (régebbi becslés alapján)		443114 90
2. Erdélyi bank és takarékpénztár részvénytársaság	194781 64	
3. Mezőgazdasági bank és takarékpénztár részvénytársaság	99984 94	
4. Magyar leszámítoló és pénzváltóbank erdélyrészi fiókosztálya	83408 53	
5. Kolozsvármegyei takarékpénztár részvénytársaság	39163 24	
6. Erdélyrészi magyar jelzálog-hitelbank részvénytársaság	35163 75	
7. Kolozsvári kereskedelmi bank részvénytársaság	27073 68	
8. Kolozsvári takarékpénztár és hitelbank részvénytársaság	24214 36	
9. Kolozsvári iparosok hitelszövetkezete	21738 50	525528 64
10. Balázsfalvi takarékpénztár részvénytársaság	40000 —	
11. Nagy-enyedi kiegészítő takarékpénztár részvénytársaság	20346 30	
12. Kis-küküllővármegyei takarékpénztár és hitelbank részvénytársaság	20000 —	
13. Dévai takarékpénztár részvénytársaság	14254 66	
14. Szászvárosi takarékpénztár részvénytársaság	12291 78	
	<u>106892 74</u>	<u>968643 54</u>
Átvitel..		

	Áthozat..	106892 74	968643 54
15. Zalatnai takarékpénztár részvénytársaság		10000 —	
16. Ó-radnai hitelszövetkezet		10000 —	
17. Dévai előlegezési szövetkezet		8538 88	
18. Hunyadmegyei I-ső takarékpénztár		2203 68	137635 30
19. Tőzsdei értékpapírok		510682 50	
20. Magán értékpapírok		3324 —	514006 50
21. Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósága	I-ső kölesön	46,000.—	
	II ik „	80,000.—	
	III ik „	87,193.18	213193 18
22. Kolozsvári róm. kath. Egyházközség		85570 58	
23. Erdélyi Kárpát-Egyesület		16000 —	
24. Országos kolozsvári siket-néma intézet		4000 —	
25. Algyógyi I-ső kölesön befektetésekre		7492 08	
26. Özv. Mohay Károlyné-féle haszonélvezeti jog megváltás		7266 67	333522 51
27. E. ingatlanok	Emke (üzletv.) épület	291183 62	
	Balázsfalvi Emke-iskola	32626 —	
	Besztercezi Emke-óvó	18330 32	
	Aranykúti Emke-iskola	11082 10	
	Kis-sebesi „	10368 —	
	Magyaró-kereki „	8733 64	
	Vámos-udvarhelyi „	6120 —	
	M.-nagy-zsombori „	5270 —	
	Gróf Kun Kocsárd-féle szászvárosi Emke-épület	40966 —	
	Özv. Mohay Károlyné-féle m. kályáni ingatlanok	100000 —	
	Balog János-féle tóvisi ingatlanok	20000 —	
	Tappenburg-féle helyi ingatlanok	1009 10	545688 78
39. Felszerelések és az Emke-lobogó			7402 69
40. Előlegek			555 01
41. M. kir. postatakarékpénztár			200 —
42. Kézipénztár			1349 86
			<u>2.509004 18</u>

II. Aláírt tagsági kötelezettségek (behajtandók).

43. Örökös		348 32	
44. Alapító	tagoknál részbeni	28823 40	
45. Rendes	törlésekkel	77595 52	
46. Pártoló		2989 —	109756 24
			<u>2.618760 42</u>

III. Várandóságok. (Hagyatékok.)

A Bitskey Kálmán 80,000 K Orbán Balázs báró 16,000 K, özv. Mangesius Frigyesné 12,000 K, Nagy István 2400 K, Splényi Antal báró 1325 K 82 f, Herczeg Gábor 1000 K, Megyeri Krausz Májer 400 K, Valicsek Mátyás 308 K 80 f, Lovas László 200 K hagyatéka illetve alapítványa, továbbá a kis-sebesi, aranykúti és magyarókeréki iskolatelkek értékei a fenti tételek egyikébe sincsenek felvéve, mivel e hagyatékok, alapítványok és telekbekebelezések részint perek, részint tárgyalások alatt állanak — A Bakó János, Balázs Adolf, Bethlen András gróf brassói óvó-alap, Budai Pál, Budai Sándor, Deák Lukács dr., Dobray István és neje Kovács Zsuzsánna, Fekete Sámuelné-Kendi Kandida, Kunervalder M. Fülöp, Lőrinczi Gyula, Lukács Mózes, Móricz József, Nedoroszték János, Orbai Antal dr., Peregriny Sándorné, Simay Salamon, Simonyi Dániel, Szentiványi Sándor, Vajna Áron, Wittnyédy József, Wurczinger József-féle újabban bejelentett hagyatékok — a további utasításig — érték nélkül nyilván tartatnak. A fenti hagyatékok összesített értéke :

113634 62
2.732395 04

azaz **Kettőmillióhétszázharminckettőezerháromszázkilenczvenöt K. 04 fillér.**

Kolozsvár, 1901. augusztus hó 31-én.

Merza Lajos,
 kir. tan., főpénztáros.

Szekula Ákos,
 ellenőr.

Beregszászy László,
 főkönyvvezető.

TARTOZIK.

d) Veszteség és nyereség-számla

r. k.		Kor.	f.	Kor.	f.
182	Algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives iskola Emke- alapítás alapítványi birtok f. évi kiadásai.....rovatnak			43804	02
2/II.	Folyó segélyezések			25258	14
176	Egyszersmindenkorra szóló segélyezések			8970	47
196	Népkönyvtárak			2451	76
11/II.	Emke-dalasköri lobogók beszerzésére			4490	4
166	Dalasköri jutalmak			390	—
157	Könyöradományok			206	—
5/II.	Igazgató-választmány határozata alapján és kegyeleti kiadá- ok.....			734	86
209	Emke-nagyjai arczképeinek lefestése			148	—
6/II.	Egyesületi bérház fenntartási és tisztítási költségei			2679	66
180	Szászvárosi Emke-épület fenntartási költségei.....			588	69
8/II.	Épület és iroda átalakítás.....			1159	38
199	Tappenburg-féle ingatlan után f. évi illetékegyenérték			—	80
7/II.	Özv. Mohay Károlyné-féle m. kályáni birtok tűzbiztosítási díja			55	54
3/II.	Fiók-választmányok 25% ^o kezelési költség levonása			1777	60
173	Közgyűlési kiadások, évi jelentés stb.			1367	58
1/II.	Irodai lakbér.....	1700	—		
"	" fűtés, világítás és vegyes kiadások.....	411	61	2141	64
10/II.	Ügyvédi munkadíjak stb.			266	26
247	Tiszti fizetések és lakbérilletmények stb				
"	a) T. alelnök főtitkár illetménye	3999	84		
"	b) Kezelő tisztviselők fizetései	6033	28		
"	c) Lakbérilletmények	2350	—		
"	d) Szolga fizetése, lakbére és ruhailletmény	780	—	13163	12
214	Irnok, díjnoki fizetések és rendkívüli munkaerők			1660	—
227	Nyomatványok, papirkereskedői és könyvkötői kiadások:				
"	a) Az Emke értesítő nyomtatási költségei	644	—		
"	b) Nyomatványok, papirkereskedői szerek, anyagok és könyv- kötői munkák.....	429	18	1078	18
210	Posta, portó, sürgöny és telefon kiadások			394	30
222	Felszerelések és az Emke lobogó értékéből 10% ^o leírás			735	58
137	Tőzsdei értékp. pirok (f. évi árfolyam különbözet).....			2536	50
35	Tőke-alaphoz f. évi.....			35309	67
84	Kovács Sándor mérnök Nagy-Enyed alaphoz f. évi % ^o 1/4 rész.....			1506	81
223	Gróf Bethlen Gábor emlék alapítványhoz f. évi			1196	65
178	Magyar nők Emke-lobogó (rendelkezési) alap- hoz f. évi			650	24
16	Emke (üzletv.)-épület költség és adóalaphoz f. évi % ^o és maradvány.....			2136	64
				167583	53

Megjegyzés. éhai özv. maros-gezsei Mohai Károlyné sz. köröspataki Antal Mária 100.000 K. értékű hagyatéka, mely van ki-
Kolozsvárt, 1901.

Merza Lajos.
kir. tan. főpénztáros.

Székula Ákos,
ellenőr.

Ielen veszteség- és nyereség-számlát megvizsgáltuk, egyes tételeit a fő- és segédkönyvek-

Kolozsvárt, 1901.

Gyárfás Benedek.
számvizsgáló.

1900. december 31-én.

KÖVETEL.

F. k.		Kor.	f	Kor.	f.
177	Örökös tagsági.....rovattól			1300	—
248	Alapító tagsági....."			4945	72
245	Rendes tagsági....."			10131	24
239	Új ciklus rendes tagdíj....."			5324	64
246	Pártoló tagsági....."			1020	—
207	Vegyes adományok....."			1034	56
211	Persely gyűjtés....."			1008	67
240	Temesvári első gyujtógyár részvénytársaság (5% jutalék az Emke-gyujtók után)....."			3756	46
18/II.	Emke-kályhák után 5% jutalék (Frank-Kiss János fajtól, Helyt) ..."			64	50
12/II.	Erdő részlet eladás....."			2141	—
4/II.	Ipari mozgalom (Erdélyi Iparpártoló Szövetség)....."			637	25
193	Egy példány évi jelentés eladás....."			1	—
181	Algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives-iskola. Emke-alapítás, alapítv. birtok f. évi jövedelme....."			43804	02
215	Kamat....."			30275	04
208	Értékpapír kamat } 1900. évben befolyt összegért....."	12864	24	22263	09
	" } 1900. XII/31-ig esedékes szelvények értékeért .."	9398	85		
216	Magán kötvény kamat....."			16524	78
171	Emke (üzletv.) épület jövedelem....."			18362	52
167	Szászvárosi Emke-épület jövedelem....."			1928	40
79	Orbán Balázs báró-féle tövisi ingatlan jövedelem....."			200	16
149	Tappenburg Károlyné-féle ingatlan után f. évi jövedelem....."			123	60
212	Vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter adománya nép- és vándor könyvtárak szervezésére....."			1000	—
191	Átmeneti folyó segélyek....."			1715	88
				167563	53

1900. év folyamán jutott egyesületünk birtokába, mint külön kezelendő alapítvány a vagyon-mérleg ingatlan rovatában tüntetve december hó 31-én.

Beregszászy László,
főkönyvvezető.

eredményeivel, valamint a felmutatott bizonyítékokkal teljesen megegyezőknek s egybehangzóknak találtuk.

április hó 6-án.

Sárkány Lajos dr.,
számvizsgáló.

TARTOZIK.

e) Mérleg-számla

F. k.		Korona	fillér	Korona	fillér
153	Erdélyi bank és takarékpénztár részvénytársaság.....			187540	37
172	Mezőgazdasági bank és takarékpénztár részvénytársaság.....			92616	56
14/II.	Magyar leszámítoló és pénzváltó bank erdélyrészi fiókosztálya ..			393 3	44
178	Kolozsvármegyei takarékpénztár részvénytársaság.....			38 08	08
145	Kolozsvári kereskedelmi bank részvénytársaság.....			26413	41
165	Kolozsvári takarékpénztár és hitelbank részvénytársaság.....			23681	68
135	Kolozsvári iparosok hitelszövetkezete.....			21208	65
95	Erdélyrészi magyar jelzalog hitelbank részvénytársaság.....			17182	74
85	Balázsfalvi takarékpénztár részvénytársaság.....			580 0	—
27	Nagy-enyedi kiegészítő takarékpénztár.....			20546	30
141	Kis-küküllővármegyei takarékpénztár és hitelbank részvénytárs. ..			20000	—
32	Dévai takarékpénztár részvénytársaság.....			14254	66
33	Dévai előlegezési szövetkezet.....			14213	68
88	Szászvárosi takarékpénztár részvénytársaság.....			12291	78
163	Zalatnai takarékpénztár részvénytársaság.....			10000	—
201	Ó-Radnai hitelszövetkezet.....			10000	—
69	Hunyadmegyei első takarékpénztár.....			2203	68
187	Tőzsdei értékpapírok.....			510682	50
208	Értékpapír-kamat (1900. XII/31-ig esedékes szelvények értékeért) ..			9398	85
221	Magán-értékpapírok.....			3344	—
224					
		I-ső kölcsön	46000	—	
		II-ik	80000	—	
217	Kolozsvár szab. kir. város törvényhatósága.....	III-ik	88939	42	214939
244	Kolozsvári róm. kath. Egyházközség.....				85785
108	Erdélyi Kárpát-Egyesület.....				18000
140	Orsz. kolozsvári siketnéma-intézet.....				6000
17/II.	Algyógyi alapítványi birtok céljaira első kölcsön befektetésekre.....				7492
13/II.	Özv. Mohay Károlyné fele hasznélvezeti jogmegváltás.....				8000
229	Emke (üzletv.) épület.....		291183	62	
230	Balázsfalvi Emke-iskola.....		32626	—	
231	Besztercei Emke-óvó.....		18330	32	
234	Aranykúti Emke-iskola.....		10280	—	
235	Kis-sebesi Emke-iskola.....		10000	—	
130	Magyaró-kereki Emke-iskola.....		873	61	
283	Vámos-udvarhelyi Emke-iskola.....		6120	—	
232	Magyar-nagy-zsombori Emke-iskola.....		5270	—	
142	Gróf Kun Kocsárd-féle szászvárosi piaczi Emke-épület.....		40966	—	
16/II.	Özv. maros-gezsei Mohay Károlyné, sz. köröspataki Antal Mária hagyatékát képező magyar-kályáni ingatlan.....		100000	—	
152	E. M. K. E. Balogh János-féle tövisi ingatlanok.....		20000	—	
147	Tappenburg-féle helyi ingatlanok.....		1009	10	54451
222	Felszerelések és..... nyers mérleg szerint		7355	85	
	az Emke-lobogó..... 10% leírásért		73	58	6620
118	Algyógyi birtok..... ingatlanok értéke		420112	—	
119	(régebbi becslés alapján)..... ingók (felkelhetőségek) értéke		23002	90	443114
177	Örökös tagok.....		348	32	
248	Alapító részbeni.....		29229	72	
245	Rendes törlésekkel.....		79883	18	
246	Pártoló.....		2967	50	112428
218	Előlegek.....				760
220	M. kir. Postatakarékpénztár.....				200
241	Pénztár.....				10257
					2589008
					03

Megjegyzés. A Bitskey Kálmán 80,000 K., Orbán Balázs báró 16,000 K., özv. Mangesius Frigyesné Megyeri Krausz Mátyás 400 K., Vaticsek Mátyás 308 K. 80 fill., Lovas László 200 K. hagyatéka, illetve alapítványa, hogy e hagyatékok, alapítványok és telekbekeblezések, részint perek, részint tárgyalások alatt állanak. — Az özv. Adler Dobray István és neje Kovács Zsuzsanna, Lőrinczy Gyula, Lukács Mózes, Mórincz József, Nedoroszték János, Orbai féle újabban bejelentett hagyatékok — a további utasításig — érték nélkül nyilván-

Kolozsvár, 1900.

Merza Lajos,
kir. tan., főpénztáros.

Szekula Ákos,
ellenőr.

Jelen mérleg-számlát megvizsgálták, egyes teteit a fő és segédkönyvekkel, valami nt

Kolozsvár, 1901.

Gyárfás Benedek,
számvizsgáló.

1900. december 31-én

KÖVETEL.

F. k.		rovattól	Korona	fillér	Korona	fillér
35	Tőke-alap				1612867	53
219	I. Ferencz József Ő Felsege népiskolai alapítvány	>			50000	—
236	Erzsébet királyné Ő Felsege kiseddóvó alapítvány	>			50000	—
116	Gróf Kun Kocsárd ingatlan alapítványa	>	420112	—		
117	Gróf Kun Kocsárd ingók (felkelhetőségek) alapítványa	>	23002	90	443114	90
15/II.	Özv. marosgezsei Mohai Károlyné, sz. köröspataki Antal Mária hagyatéka	>			100000	—
161	Kossuth Lajos-alap	>			21487	74
220	Gróf Bothlen Gábor emlék-alapítvány	>			15069	79
84	Kovács Sándor mérnök Nagy-Ényed alapítványa	>			122051	61
158	Magyar nők Emke-lobogó (rendelkezési) alapja	>			33055	16
90	Szentistváni Nemes János alapítványa	>			4048	64
167	Veress Ferencz 1848/49-beli honvéd-tüzmaster alapítványa	>			1170	—
96	Emke (üzletv.) épület fenntartás, költség és adó-alap	>			22375	94
103	Függő-tételek	>			1338	—
159	Örökös tagsági	>			348	32
9/II.	Alapító tagsági	>			29229	72
242	Rendes tagsági	>			79883	18
243	Pártoló tagsági	>			2967	50
					2589008	03

12,000 K., Nagy István 2,400 K., Splényi Antal báró 2,000 K., Herczeg Gábor 1.000 K., Züllich István 400 K., továbbá a kis-sebesi, aranykúti és magyaró-kereki iskolatettek értékei e fentti tételek egyikébe sincsenek felvéve, mint-Józsefné, Bakó János, Balázs Adolf, Bethlen András gróf brassói óvó-alap, Budai Pál, Budai Sándor, Deák Lukács dr., Antal dr., Peregriny Sándorné, Simay Salamon, Szentivány Sándor, Vajna Áron, Wittnyedy József, Wurczinger József-tartatnak. A fentti értékkel felvett hagyatékok összes értéke: 114,708 korona 20 fillér.

december 31-én.

Beregszászy László,
főkönyvvezető.

a felmutatott bizonyítékokkal teljesen megegyezőknak s egybehangzóknak találtuk.

április 6-án.

Sárkány Lajos dr.,
számvizsgáló.

1901. június 30-án.

KÖVETEL.

F. k		Kor.	f.	Kor.	f.
35	Tőke			1612867	53
49	Orbán Balázs báró-féle ingatlan utáni haszonbér			165	18
84	Kovács Sándor mérnök Nagy-Enyed alapítványa			122051	61
90	Nemes János alapítványa			4048	64
96	Emke (üzletv.)-épület fentartása, költség- és adó-alap			22375	94
103	Függő tételek			1338	—
116	Gróf Kun Kocsárd ingatlan alapítványa értéke } régebbi becslés..	420112	—		
117	» » » ingó » » » alapján ..	23002	90	443114	90
156	Átmeneti tétel			2	46
158	Magyar nők Emke lobogó (rendelkezési) alap			33055	16
159	Örökös tagsági			348	32
161	Mossuth-Lajos-alap			21487	74
162	Veress Ferencz-alap			1170	—
167	Szászvárosi Emke-épület jövedelem			780	30
171	Emke (üzletv.)-épület jövedelem			9181	77
180	Szászvárosi Emke-épület fentartási költség			9	43
208	Ertékpapir-kamat			2955	15
211	Persely-gyűjtés			290	01
215	Kamat			15155	34
216	Magán kötvény kamat			8657	41
219	I. Ferencz József Ő Felsége népiskolai alapítvány			50000	—
220	Gróf Bethlen Gábor emlékalapítvány			2000J	—
225	Bárczakönyv			3	—
236	Erzsébet királyné Ő Felsége kiseddővő alapítvány			5000J	—
239	Új cyklus rendezési tagdíj			2766	—
240	Temesvári első gyűjtőgyár részvénytársaság			2000	—
242	Rendes tagsági			81118	08
243	Pártoló tagsági			3176	50
9/II.	Alapító tagsági			32103	90
12/II.	Erdő részlet eladás és zselléreltek értékesítés			1006	—
15/II.	Özv. Mohay Károlyné m.-kályáni hagyatéka			100000	—
21/II.	Magyar-kályáni ingatlan haszonbér			1250	—
22/II.	Mező-kövesdi néplaitó alapítványa			600	—
23/II.	«Flora» első magyar stearingyertya- és szappangyár			231	84
24/II.	Halász Ferencz és Pál szivarkahüvelygyárosok			157	54
25/II.	Magyar pamutipar r. t. Ujpest			58	77
28/II.	Arad városi és megyei választm. központilag kezelt vagyona			2572	10
9/II.	Átmeneti folyó segélyek			760	—
30/II.	Vegyes adományok			637	70
				2647526	82

június 30-án.

Beregszászy László,
főkönyvvezető.

Antal báró 1325 K. 82 fill., Herczeg Gábor 1000 K., Megyeri Krausz Majer 400 K., Valicsek Mátyás 308 K. 80 fill., Lovas lányok részint perek, részint tárgyalások alatt állanak. A fenti hagyatékok értéke: 113634 K. 62 fill. — A Bakó János, Kovács Zsuzsánna, Fekete Sámuelné-Kendi Kandida, Kunerwalder M. Fülöp, Lőrinczy Gyula, Lukács Mózes, Möricz József, Wittnyédi József, Wurczinger József-féle újabban bejelentett hagyatékok — a további utasításig — érték nélkül nyilván-

g) Költségvetés az 1901. január 1-én meglevő készvagyron (alaptőke, BEVÁRANDÓ.)

		Korona	Fill.	Korona	Fill.
1	<i>Algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives iskola, Emke alapítás alapítv birtok nyers jövedelme: a birtok igazgatósága által f. 1901. évre előirányozva</i>			45164	02
2	<i>Bank elhelyezések:</i> Helyi és vidéki pénzintézeteknél elhelyezett 607465 K. 03 fill. után folyó 1901. év végéig 4 $\frac{1}{2}$, 4 $\frac{7}{10}$, 5, 5 $\frac{1}{2}$, 6 $\frac{0}{10}$ -kal előirányozva			29946	19
3	<i>Tőzsdei és magán értékpapírok után:</i> F. 1901. évben esedékes szelvények és osztlék czímen			24665	80
4	<i>Megtérülendő magán (kölcson) kötvények után előirányzott %-ok:</i> Kolozsvár sz. kir. város törvényhatóságától	10815	64		
	Kolozsvári róm. kath. Egyházközségtől	4316	40		
	Erdélyi Kárpát-Egyesülettől	1733	33		
	Orsz. kolozsvári siket-néma intézettől	300	—		
	Algyógyi földmives iskolától	371	36		
	Özv. Mohay Károlyné-féle haszonélvezeti jog megváltás után ..	463	33	18000	06
5	<i>Házbérjövedelem:</i> Emke épület után a Máv. kolozsvári üzletvezetőségétől	16663	52		
	Emkétől az irodahelyiségekért	1700	—	18363	52
6	<i>Vegyes bevételek:</i> Szászvárosi gróf Kun Kocsárd-féle piaci Emke-épület előirányzott házbérjövedelem	1928	40		
	Orbán Balázs báró-féle tövisi birtok előirányzott bérletösszege	200	16		
	Tappenburg Károlyné-féle kolozsvári ingatlan bérletösszege	240	—		
	Magyar-nagy-zsombori áll. elemi leányiskoláért a kir. vallás- és közokt. Minisztertől	180	—		
	M kir. postatakarékpénztártól időközi kamatok	11	31		
	Mohay Károlyné-féle magyarkályáni ingatlan haszonbérből	1250	—	3809	87
7	<i>Befektetésekben levő tőke:</i> Balázsfalvi Emke-iskola 32626 K. — befektetés után 5 $\frac{0}{10}$	1631	30		
	Besztercezi Emke-óvó 18330 K. 32	916	51		
	Aranykúti Emke-iskola 10280 K. —	514	—		
	Kis-sebesi „ 10000 K. —	500	—		
	Magyarókereki „ 8733 K. 64	436	68		
	Vámos-udvarhelyi „ 6120 K. —	306	—		
	M.-nagyzsombori „ 3400 K. —	170	—	4474	49
8	<i>Átmeneti és külső bevételek:</i> Kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől nép- és vándorkönyvtárakra	1000	—		
	Kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől balázsfalvi tanítónó fizetése	800	—		
	Kir. kereskedelemügyi minisztertől a balázsfalvi isk. számára ..	300	—		
	Gyertyánffy István igazgatótól két alapítvány után %	220	—		
	Erdélyi ev. ref. E. K.-tól a magyar-nagy-zsombori iskola számára	208	48		
	Csik-gyimes bükk-rakottyási Emke-tanító fizetéspótlásra	200	—		
	Kis-sebesi Emke tanító fizetése pótlására	200	—		
	Mező-kövesdi néptanító részére özv. Mohai Károlyné 600 K. alapítványának kamata	30	—	2958	48
9	<i>Intercaláris és időközi tőkenövekvés kamatok, esetleg fel nem vett segélyek</i>			1500	—
				148882	43

Kolozsvár, 1901.

Merza Lajos,
kir. tan., főpénztáros.

Szekula Ákos,
ellenőr.

Gróf Béldi Ákos,
elnök.

Megállapítva az igazgató-választmány 1901. április hó 12-én

Megjegyzés. Az 1901. év folyamán bejövő várandóságok, örökös, alapító, rendes- és pártoló tagsági díjak, ipari alaptőkéhez csatolandó, el nem költhető folyó

egyesületi bérház, algyógyi alapítványi birtok stb.) jövedelme alapján.

KIADANDÓ.

		Rend- kívüli	Rendes	Összesen
1	Algyógy m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives-iskola, Emke-alapítás, fenntartási költségei a f. 1901. évre	—	— 45164 02	45164 02
2	Emke-iskolákra	1080 50	8545 98	9626 48
3	Óvókra	50 —	7200 51	7250 51
4	Gyermekmenedékhelyekre	500 —	700 —	1200 —
5	Tanintézetek támogatására	— —	1260 —	1260 —
6	Jutalmak és egyszersmindenkorra szóló segélyek	2900 —	288 50	3188 50
7	Iskolákra és jutalom külső bevételek után	— —	1900 —	1900 —
8	Kovács Sándor-féle székely-alapból ipari és gazdasági segélyekre	1550 —	1432 —	2982 —
9	Egyházi segélyekre és felekezeti iskolákra	4440 —	1330 —	5770 —
10	Népkönyvtárak és daloskörök	— —	7000 —	7000 —
11	Vegyes intézkedésekre	— —	4604 03	4604 03
12	Alapok növelésére	— —	2644 43	2644 43
13	Háztörlesztési hányad, alaptőke helyreállítására	— —	1660 74	1660 74
14	Emke iskolai és óvó épületek befektetett tőkéinek helyreállítására	— —	4568 —	4568 —
15	Bérházak fenntartási költségére	— —	4404 34	4404 34
16	Dologi kiadások	800 —	7840 —	8640 —
17	Kezelés	2600 —	10000 —	12600 —
18	Felhasználható a f. 1901. évben:			
	a) Kovács Sándor mérnök, Nagy-Enyed, alapítvány 5 ⁰ / ₀ -os kamata ³ / ₄ részéből	2024 94	— —	2024 94
	b) Magyar nők Emke lobogó (rendelkezési) alap 5 ⁰ / ₀ -ából....	1652 75	— —	1652 75
	c) Ujabb segélyekre, egyesület igazgatására a tőkekamat jövedelemből év végéig rendelkezésre marad	20741 69	— —	20741 69
		38339 88	110542 55	148882 43

április hó 6-iká ..

Beregszászy László,
főkönyvvezető.

tartott, ülésében 6. jegyzőkönyvi szám alatt.

Sándor József,
t. alelnök-főtítkár.

%-ok, perselyes, filléres és bárczás gyűjtések, adományok s esetleg bái és egyéb rendezések bevételei, mint az jövedelmek, nincsenek az előírányzatba felvéve

Részletezés a költségvetéshez.

<i>I. Algyógyi m. kir. állami gróf Kun Kocsárd székely földműves iskola, Emke alapítás.</i>	Kor. fili.	Kor. fill.
Fenntartási költség a f. 1901 évre.....		45164 02

II. Emke iskolákra.

a) Rendes járadékok:

1. Aranykúti Emke-iskola 10,280 K. tőkebefektetés után 5 ⁰ / ₀	514 —	
" " " nyugdíjilletéke	24 —	
2. Balázsfalvi " 32,626 K. tőkebefektetés után 5 ⁰ / ₀	1631 30	
" " " tanító fizetése	800 —	
" " " tanító drágasági pótléka	120 —	
" " " tanítónő fizetés többlete.....	200 —	
" " " nyugdíjilleték két tanerő után	48 —	
3. Csik-gyimes-bükk-rakottyási Emke-tanító fizetése	600 —	
" " " Emke-iskola nyugdíjilletéke	24 —	
4. Kis-sebesi Emke-iskola 10,000 K. tőkebefektetés után 5 ⁰ / ₀	500 —	
" " " Emke-tanító fizetése	600 —	
" " " Emke-iskola nyugdíjilletéke	24 —	
5. Magyar-nagy-zsombori Emke-iskola 3400 K. tőkebefekt. után 5 ⁰ / ₀	170 —	
" " " Emke-tanító fizetése	800 —	
" " " Emke-iskola nyugdíjilletéke	24 —	
6. Magyarókereki Emke-iskola 8733 K. 64 f. tőkebefekt. után 5 ⁰ / ₀	436 68	
" " " Emke-iskola tanító fizetése	800 —	
" " " ötödéves pótléka.....	100 —	
7. Vámos-udvarhelyi Emke-iskola 6120 K. tőke befekt. után 5 ⁰ / ₀	306 —	
" " " Emke-iskola tanító fizetése	800 —	
" " " Emke-iskola nyugdíjilletéke	24 —	8545 98

b) Rendkívüli segélyek.

1. Aranykúti Emke-iskola helyreállítására	800 —	
" " " után fentartási díj 1899. szept. 1-től 1901. december 31-ig	56 —	
2. Kis-sebesi Emke-iskola 1901. tanévi dologi kiadásainak többlete ..	81 20	
3. Magyarókereki Emke-iskola 1900—901. tanévi költségvetésének fe- dezeti összege	143 30	1080 50

III. Óvókra.

(Rendes járadékok.)

1. Beszterczei Emke óvó 18,330 K. 32 f. tőkebefektetés után 5 ⁰ / ₀ ..	916 51	
" " " Emke-óvónő fizetés többlete	120 —	
" " " Emke-óvónő lakbérilletménye	200 —	
2. Brassó-bolgárszegi óvó	400 —	
3. Dévai óvó.....	400 —	
4. Fogarasi óvó	400 —	
5. Hátszegi óvó	400 —	
6. Hosszúfaluban felállítandó III. óvó (előjegyzés)	180 —	
7. Ördögkúti Emke Kormos-óvó	1000 —	
" " " Emke Kormos óvónő ötödéves pótléka	100 —	
8. Petrosényi óvó	500 —	
9. Segesvári Emke óvó az 1900—1901. tanévre	1360 —	
" " " Emke óvónő ötödéves pótléka	100 —	
10. Szászvárosi óvó	400 —	
11. Vajda-hunyadi óvó	600 —	
" " " óvónő ötödéves pótléka	100 —	
" " " óvó nyugdíjilletéke	24 —	7200 51

(Rendkívüli segély.)

1. Segesvári Emke-óvó dajkáinak		50 —
	Átvitel....	<u>62041 01</u>

	Kor. Fill.	Kor. Fill.
<i>IV. Gyermekmenhelyekre.</i>		62041 01
Áthozat :		
(Rendes járadékok.)		
1. Borbándi gyermekmenedékhelyre	100 —	
2. Hunyadvármegyei gyermekmenedékhelyekre	600 —	700 —
(Rendkívüli segély.)		
1. Körösbányai állandó gyermekmenedékhely bizottságának építésre ..		500 —
<i>V. Tanintézetek támogatására.</i>		
(Rendes járadékok.)		
1. Brassói alsóbb kereskedelmi iskola	400 —	
2. Dévai áll. reáltanodai tápintézet	300 —	
3. Nagyrápolti munkatanítónő	200 —	
4. Szászvárosi ev. ref. Kun-tanoda	360 —	1260 —
<i>VI. Jutalmak és egyszersmindenkorra szóló segélyek.</i>		
a) Rendes járadékok.		
1. Kolozsvár, Monostorkerületi r. kath. elemi iskola tanulóinak, Nemes- féle alaphól	200 —	
2. Néhai Veress Ferencz honvéd tüzmaster alap kamata	58 50	
3. Mohay Károlyné-féle alaphól a mezőkövesdi tanító jutalma	30 —	288 50
b) Rendkívüli segélyek		
1. Kolozsvári kir. tud. egyetemi körnek »University Extension« cél- jaira III-ik részlet	100 —	
2. Kolozsvári kir. tud. egyetemi körnek Népegyeteme céljaira	500 —	
3. Nagy-szebeni áll. iskola szegény tanulóinak	200 —	
4. Brassói m. kir. áll. faipari szakiskola 5 növendéke részére	200 —	
5. Kolozsvári szegénysorsu iskolásgyermekek számára	500 —	
6. Bethlen Gábor gróf fejedelem szobor javára	200 —	
7. Szitás Jánosné áll. néptanító özvegyének, Déva	200 —	
8. Kis-barcsai ref. papilak építés utolsó építési részletére	1000 —	2900 —
<i>VII. Iskolákra és jutalom külső bevételek után.</i>		
(Rendes járadékok.)		
1. Balázsfalvi Emke tanítónő fizetése a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől	800 —	
Balázsfalvi Emke iskola járadéka a kereskedelemügyi m. kir. mi- nisztertől	300 —	
2. Csik-gyimes-bükk-rakottvási Emke-tanító fizetéstöbblete Kissing és Möhlmann cégtől	200 —	
3. Gyertyánffy—Eötvös-alapok ⁰ / _c -a a f. 1901. évre	200 —	
4. Kis-sebesi Emke-tanító fizetéstöbblete a kis-sebesi gránit-kőbánya részvénytársaságtól	200 —	
5. Magyar-nagy-zsombori Emke-tanítónak ev. ref. kántori teendőkért ..	160 —	
Magyar-nagy-zsombori Emke-iskolának ev. ref. egyháztól	40 —	1900 —
<i>VIII. Kovács Sándor-féle székely-alaphól ipari és gazdasági segélyekre.</i>		
a) Rendes járadékok.		
1. Négy algyógyi növendékért havi 96 kor. élelmezés	1152 —	
2. Sz.-udvarhelyi áll. kő- és agyagipari szakiskola (feltételes)	280 —	1432 —
Átvitel:		71021 51

	Kor.	Fill.	Kor.	Fill.
b) Rendkívüli segélyek:	Át hozat:		71021 51	
1. Szászvárosi József szobrász-növendék részére	550	—		
2. Háromszékvármegyei fiu árva- és szeretetháznak Slöjdre	400	—		
3. Horváth Géza iparművészeti növendék részére	300	—		
4. Székely Károly iparművészeti növendék részére	300	—	1550	—

IX. Egyházi segélyek és felekezeti iskolákra.

a) Szerződéses járadékok.

1. Alsó-ilosvai ev. ref. iskola építésre.....	30	—		
2. Alsó-tőöki ev. ref. iskola építésre	30	—		
3. Csomafáji ev. ref. tanító	100	—		
4. Csomafáji ev. ref. iskola építésre	30	—		
5. Hadrévi ev. ref. iskola építésre	50	—		
6. Kajántói ev. ref. iskola építésre	60	—		
7. Magyar-csaholyi ev. ref. iskolaépítésre	30	—		
8. Maros-gezsei ev. ref. tanító	100	—		
9. Maros-szent-annai ev. ref. iskola építésre	30	—		
10. Maros-szent-királyi ev. ref. iskola építésre.....	30	—		
11. Medgyesi ev. ref. pap	200	—		
12. Oláh-ujfalusi ev. ref. pap	100	—		
13. Pusztá-kamarási ev. ref. iskola építésre	30	—		
14. Segesvári ev. ref. pap	200	—		
15. Szász-régeni ev. ref. iskolaépítésre	60	—		
16. Szász-ujfalusi ev. ref. iskolaépítésre	20	—		
17. Szent-margitai ev. ref. iskolaépítésre	30	—		
18. Uzdi-szent-péteri ev. ref. körlelkészet	200	—	1330	—

b) Egynél több évre feltételesen előjegyzett segélyek.

1. Erdélyi ev. ref. E. K.-hez rendkívüli segély	800	—		
2. Brassói ág. ev. magyar egyház	400	—		
3. Brassói ev. ref. egyházközség.....	400	—		
4. Récesei ev. ref. tanító	100	—		
5. Szindi unit. tanító.....	300	—	2000	—

c) Évenként vagy 1 évre megszavazott segélyek.

1. Abosfalvi róm. kath. tanítónak	100	—		
2. Borszéki róm. kath. körlelkésznek Gyergyó-Bélborért	200	—		
3. Dobrai róm. kath. körlelkésznek (feltételesen)	240	—		
4. Gyergyó-tölgyesi róm. kath. körlelkészetnek	300	—		
5. Gyergyó-tölgyesi. róm. kath. leányiskola tanítónő.....	600	—		
6. Naszódi róm. kath. körlelkészetnek	600	—		
7. Porumbáki róm. kath. körlelkészetnek	200	—		
8. Topánfalvi róm. kath. körlelkészetnek	200	—	2440	—

X. Népkönyvtárak és daloskörök.

(Rendes járadékok.)

1. Népkönyvtárakra a f. évre.....	5000	—		
2. Dalosköri jutalmakra és olvasó-körökre	2000	—	7000	—

XI. Vegyes intézkedésekre.

1. Könyöradományokra.....	500	—		
2. Fiókválasztmányok 25 ⁰ / ₀ -os jutaléka	2000	—		
3. Előre nem látott költségekre	500	—		
4. Emke-alkotások tüzbiztosítási díjai	250	—		
Átvitel:	3250	—	85341	51

	Kor. Fill.	Kor. Fill.
Áthozat:	3250 —	85341 51
5. Nyugdíjbiztosítási illetékek	381 84	
6. Algyógyi, erdőfalvi és rengeti erdők után erdőőri díj	110 17	
7. Emke-tanerők tantestületi gyűléseinek úti költségeire	200 —	
8. Emke-lobogók, kellékek és felszerelések leírására 10%	662 02	4604 03

XII. Alapok növelése.

1. Kovács Sándor-alap 5 ⁰ / ₀ -ából ¹ / ₄ tőkésítés	1525 64	
2. Egyesületi bérház tartalékalapja után 5 ⁰ / ₀ tőkésítés	1118 79	2644 43

XIII. Háztorlesztési hányad alaptőke helyreállítása.

1. Kolozsvári Emke (üzletv.) épület után ¹ / ₂ ⁰ / ₀	1455 91	
2. Szászvárosi Emke-épület után ¹ / ₂ ⁰ / ₀	204 83	1660 74

XIV. Emke-iskolai és óvó-épületek befektetett tőkéinek helyreállítására.

1. Balázsfalvi Emke-iskola után 5 ⁰ / ₀	1631 30	
2. Beszterczei Emke-óvó „ „	916 52	
3. Aranykúti Emke-iskola „ „	514 —	
4. Kis-sebesi Emke-iskola „ „	500 —	
5. Magyaró-kereki Emke-iskola után 5 ⁰ / ₀	436 68	
6. Vámos-udvarhelyi „ „ „	306 —	
7. M.-nagy-zsombori „ „ „	263 50	4568 —

XV. Bérházak fenntartási költsége.

1. Egyesületi bérház adó-alapja növelésére és rendes kiadásaira, adó stb.	3804 34	
2. Szászvárosi Emke-épület javítás és fenntartási költségei	600 —	4404 34

XVI. Dologi kiadások.

1. Egyesületi iroda lakbéré	1700 —	
2. Lakbérilletmények	2300 —	
3. Iroda fűtés, világítás és vegyes kiadások	500 —	
4. Évi jelentés és nyilvános pénztári számadások nyomtatása és közgyűlési költségek	600 —	
5. Emke értesítő kiadása, pénztári és irodai nyomtatványok	1000 —	
6. Új taggyűjtés nyomdai stb. költségeire ez évre	800 —	
7. Papírkereskedői anyagok és könyvkötői munkák	500 —	
8. Posta, portó, telefon és cheque ez évre	400 —	
9. Szolga fizetése, lakbéré és ruhailletménye	840 —	8640 —

XVII. Kezelés.

a) Rendes.

1. T. alelnök-főtítkár rendszeresített járandósága	4000 —	
2. Kezelő tiszti fizetések	6000 —	10000 —

b) Rendkívüli.

1. Tagdíjbehajtás és új tagok stb. gyűjtésre alkalmazott rendkívüli munkaerők személyi kiadásai az egész országra ez évre		2600 —
---	--	--------

XVIII. Segélyekre felhasználható a f. 1901. évben.

1. Kovács Sándor mérnök Nagy-Enyed alapítványa 5 ⁰ / ₀ -os kamata ³ / ₄ részéből	2024 94	
2. Magyar nők Emke-lobogó (rendelkezési) alapja 5 ⁰ / ₀ -ából rendelkezésre áll	1652 75	
3. A tőkekamat jövedelemből újabb segélyekre év végéig	20741 69	24419 38
Összesen		<u>148882 43</u>

Kolozsvár, 1901. április hó 6-án.

Merza Lajos,
kir. tan., főpénztáros.

Szekula Ákos,
ellenőr.

Beregszászy László,
főkönyvvezető.

Megállapítva az igazgató-választmány 1901. évi április 12-én tartott ülésében 6. jkvi szám alatt.

Grót Béli Ákos,
elnök.

Sándor József,
t. alelnök-főtítkár.

Az 1901. évi költségvetés 18-ik tétele terhére az igazgató-választmány 1901. IV/12, V/12. VI/12. üléseiben megszavazott újabb segélyek és kiadások.

1. A Kis-Barcsán építendő papilak építési költségeinek a folyó költségvetés alapján fel nem vett IV-ik (utolsó) részletében 1000 K. valamint esetleg visszatérülő költségvetési hiány czimen 683 K. együtt Barcsay Kálmán orsz. képvis. kezéhez	Kor. fill.	1683 —
(A fenti összegben kívül folyósult még 1901. évben 1000 K., 1900 évben telek vétel és faanyagokért 2000 K., így összesen központi segély 4683 K. utaltatott ki.)		
2. Vámos-udvarhelyi Emke-iskola számára nyári konyha, fűskamara, kút és kerítés építésére		504 —
3. Besztercei Emke-óvó 1900/1901. évi költségvetésének fedezeti különbségében		288 20
4. Mikelakai (Arad vm.) közs. iskolának		100 —
5. Csomafáji (Kolozs vm.) ev. ref. iskolának		100 —
6. Bitskey Constantia balázsfalvi Emke-tanítónő végkielégítésére		100 —
7. Besztercei áll. iparos tanoncz iskola azon tanulói megjutalmazására, a kik a magyar nyelv elsajátításában szorgalmukkal kitűntek		100 —
8. Uj-banovezei szeretetház számára		50 —
9. Ploestben működő Teleki Mózes nehéz beteg tanító részére		300 —
10. Egyesületi könyvvezető betegsége gyógyítási költségeire		300 —
11. Tóth Lila ördögkúti Emke-óvónő részére gyógykezeltetési költségeinek részbeni fedezésére		50 —
12. Ajándék könyvekért Emke isk. növendékeknek szétosztás végett		25 89
13. Maros-vásárhelyi Székely Társaság segélyezésére		600 —
14. Biró Árpád központi szolgálatra berendelt Emke-tanító községi nyugdíjilletékeiben és 30 filléres járulékbán az 1900/1901. tanévekre		90 —
15. Szászvárosi József szobrász növendék részére ösztöndíj havi 100 K.		1200 —
16. Szászvárosi József szobrász növendék részére Münchenbe visszautazásra 100 K. és apróbb költségekre 11 K. 02 fill.		111 02
17. Brassói m. kir. áll. faipari szakiskola számára az 1900/1901. tanévre		200 —
18. Vámos-udvarhelyi Emke-iskolában női kézimunka tanításért az 1900/1901. tanévre Geese Gyuláné Ravasz Vilma részére		100 —
19. V.-udvarhelyi Emke isk. számára szemléltető képek lemez-papírra ragasztás és térképek kijavításért		26 —
20. Budapestre és a Tátrában ipari ügyekben tett hivatalos ut részletes költségei		119 06
21. Szász István orsz. m. kir. mintarajz isk. növendék részére az 1901/2. tanévre.....		600 —
beiratási és értesítő díj.....		45 60
22. Asphalt járdaért az Emke-épület körül (mint tőke befektetés az épület befektetés összege terhére)		4500 —
23. Asphalt burkolatért a magyar-utcai kapu között		240 —
24. Cserepezés és kemény kövek munkálatokért az Emke-épület tetőn		980 —
25. Emke-épület belső részleteiben kőmives javításokért.....		185 25
26. Magyar-utca felőli csatorna csövek bevezetésért a városi csatornába egy nagy víznyelő aknával együtt		240 —
27. Emke-épület tetőn végzett bádogos munkákért		660 —
28. Kis-sebesi Emke-iskola 20 padjának 40 paddá átalakításáért 80 K., ugyszintén 12 drb új isk. paddal bővítésére 288 K. együtt		368 —
29. Emke-épületben csatorna bekötésért		842 —
30. Ördögkúti ref. iskolának		100 —
31. Patai áll. iskolának		50 —

g) Új tagok a múlt közgyűlés óta.

(Az új Alapszabályok alapján beléptek.)

II-ik közlemény.

A) Örökös- és alapító tagok.

1. Apponyi Albert gróf, orsz. képviselő, Budapest (VIII-ik évi részlet)	200 K.
2. Avarfy Károly, kir. curiai bíró, Budapest	200 K.
3. Farnady József, ügyvéd, a Magyar Földhitelintézet előadója, Budapest.....	200 K.
4. Karczag város (J.-N.-K.-Szolnok vm.) VIII-ik évi részlet	200 K.
5. Lázár István gróf, főispán, Brassó	200 K.
6. Nehai özv. Merza Izsákné emlékére (koszoru megváltás czimen)	220 K.
7. Novotny Sándor Alfonz, prémontrei kanonok, főgymnasiumi tanár, Nagy-Várad	200 K.
Átvitel.....	<u>1420 K.</u>

	Áthozat.....	1420 K.
8.	Orbán Miklós, földbirtokos, Mező-Sámsond	200 K.
9.	Pisztóry Mór dr., kir. tud. egyet. ny. r. tanár, Kolozsvár	200 K.
10.	Léczfalvi Sipos Gábor, ügyvéd, Kolozsvár	200 K.
11.	Tischler Mór, birtokos, Kolozsvár.....	200 K.
12.	Csantavéri Törley József pezsgőgyáros, Budapest	2000 K.
13.	Néhai dr. Tüdős László, ügyvéd emlékére, Debreczen.....	1000 K.
14.	Wassermann Mór, E. M. K. E.-kávéház tulajdonos, Budapest.....	200 K.
	Összesen	<u>5420 K.</u>

B) Rendes tagok.

Évi 4 koronán felüli kötelezettséggel.

Berger Dániel gyáros, N.-Várad, évi 6 K. Közgazdasági Bank Részvénytársaság, Szabadka, évi 20 K. Dr. Krepuska Géza orvos, Budapest, évi 5 K.	Moskovits Miksa gépészmérnök, Nagy-Várad, évi 5 K. Kézdivásárhelyi Pap Mihály nyug. csendőr ezredes, Kolozsvár, évi 5 K. Rosenberg Dávid széjgazda, Lapispatak, évi 5 K.
1145 Dr. Mezei Géza ügyvéd, Torda, évi 6 K.	

Tíz évre 40, vagy 32 koronát előre lefizettek.

1150 Barta Arnold, vezérigazgató, Budapest. Özv. Baruch Gyuláné birtokosnő, Gyulafehérvár. Csery Kálmán kir. járásbíró, Budapest Goldschmidt Lipót, magánhivatalnok, Budapest. Incze Elek, könyvkötő, Kolozsvár. Özv. Inkey Kálmáné, birtokosnő, Rigyác.	Orowan Berthold, gépész-mérnök, Budapest. 1160 Reinle Ignác, ny. cs. és kir. őrnagy, Budapest. Rimaszombatitakarékpénztár, Rimaszombat. Szombathelyi takarékpénztár, Szombathely, évi 40 kor. Szontagh Géza, magánzó, Alberti-Irsa. Ujfalussy Géza, kir. posta és távirda s. titkár, Pécs.
1155 Jendrassik Ernő dr., egyetemi tanár, Budapest. Kamarás Imre, kir. közjegyző, Bács-Álmás. Komárom sz. kir. város, mint erkölcsi testület. Nádaszky Béla, med univ. dr., m. kir. állatorvosi főisk. ny. r. tanár, Budapest.	1165 Ujfalvy Károly, takpt. igazgató, birtokos, Nagy-Ilonda. Dr. Wolff Bogdán, városi orvos, Erzsébetváros.

Évi 4 koronás kötelezettséggel.

Aczél Sándor, Elemi bizt. társ. gazd. kárbecslő, Budapest. Aizikovits Zsigmond, könyvelő, Balázsfalva. Almásy István, magánzó, Budapest.	Dr. Bedő Sándor, ügyvéd, Sz.-Udvarhely. Bendl Alfréd v. u. s. mérnök, Sopron. Benedek Sámuel, kereskedő, Nagy-Enyed. Benyáts Emil, kereskedő, Debreczen.
1170 Árvai István máv. mérnök, Budapest. Aszlányi János, kereskedő, Balázsfalva. Baki Gyula, m. kir. adótiszt, Balázsfalva. Balogh István, kir. p.- és távirda fogalmazó, Pécs. Dr. Balogh János, körorvos, Csökmő.	1185 Berezelly György, vivótanár, Titel. Bezilla Kálmán, m. kir. csendőr hadnagy, Sepsi-Szent-György. Biringer Soma, földbirtokos, Tarany. Ifj. Bobula János, műépítész, Budapest. Bolla Ferencz, kir. posta- és távirdatiszt, Zala-Egerszeg.
1175 Bara P. Zsigmond, első magy. ált. bizt. társ. károsztály főnöke, Budapest. Barabás András, árvaszéki ülnök, Székely-Udvarhely. Bartakovics Ágost, földbirtokos, Egyház-Maróth. Bavlicza Pál, főgépész, Debreczen. Bazala János, pályafelügyelő, Bátyu.	1190 Borovitz Samu, kereskedő, Duna-Földvár. Dr. Braun Lajos, földbirtokos, Baracs. Brázovay Ödön, körjegyző, Demsus. Ifj. Bretter Mór, kereskedő, Balázsfalva. Buzek Géza, máv. irodatiszt, Erzsébetfalva.
1180 Bedő József, kir. adótárnok, Balázsfalva.	1195 Chinorány Géza, kir. p. és t. főfelügyelő, Pécs.

- C s á s z á r t ö l t é s község, Pestvármegye.
C s i s z é r Sándor, kir. járásbirósági al-
biró, Balázsfalva.
C s u t s i József, asztalos, Gyulafehérvár.
Özv. D a r v a s Albertné-B a y Erzsébet,
birtokos, Debreczen.
- 1200 D e m e t e r Lőrincz dr., főszolgabíró, Székely-Udvarhely.
D e m j a n o v i c s Andor, áll. főgymn. ta-
nár, Nagy Szeben.
D é n e s Gyula, Elemi bizt. társ. könyv-
osztályfőnök, Budapest
D é n e s Iván, kir. p. t. tisz, Pécs.
D e u t s c h Adolf, bérlő, Nagy Berki.
- 1205 D i e m á r Ernő, kir. mérnök, Pécs.
D i ó s z e g h y Sámuel, kir. főmérnök, Székely-Udvarhely.
D o b a y Zoltán, m. hivatalnok, Székely-Udvarhely.
D o b r o n y o v s z k y Gyula, ág. hitv. ev. lelkész, Alberti-lrsa.
D ó z s a Jakab, áll. főreálisk. tanár, Székely-Udvarhely.
- 1210 D r o s z t Ede, máv. hivatalnok, Budapest.
E g y e d József, kőművesmester, Kolozsvár.
E i s i k o v i t s Hermán, mészáros, Balázsfalva.
E i s l e r Manó, gazdász, nagybérlő, Gáta.
E n y i n g i takarékpénztár, Enying.
- 1215 E r b e r Lajos, magy. fr. bizt. társ. kár-
becslő, Budapest.
Dr. E r n y e i János, orvos, Nyiregyháza.
Dr. E r ő d i Béla, kir. tan., fő- és székvá-
rosi tanker. kir. főigazgató, Budapest.
L o v a g F e h r e n t h e i l Róbert, kir. járás-
birósági aljegyző, Balázsfalva.
F e j é r László, Adriaai bizt. társ. főügy-
nöks. titkár, Szolnok.
- 1220 F e k e t e József, unitárius lelkész, Iszló.
F e l f a l u község, erkölcsi testület, Felfalu.
F e r d e r b e r Izidor, Generali bizt. társ.
főügyn. titkár, Eperjes.
Dr. F e r e n c z Ákos, tiszt. főügyész, Di-
cső-Szt. Márton
F e r r á r i Kálmán, birtokos, Harina.
- 1225 F i l i p e k Ferencz, a „Trieszti“ ált. bizt.
társaságnál oszt. főnök, Budapest.
F l e i s c h m a n n Márkus, m. kir. állatorvos,
Balázsfalva.
F o d o r Richárd, mérnök, Titel.
F o d o r Simon, „Adriaai“ bizt. társ. köz-
ponti kárbecslő, Budapest.
F o g e l Mátyás, fodrász és bajuszkötő ké-
szítő, Losonez.
- 1230 F r á t e r Gyula, Istvángőzmalmi tisztviselő,
Debreczen.
F r e y s t a d t l Pál, Adriaai bizt. társ. titkár,
Komárom.
F r i e d m a n n Antal, áll. v. u. hivatalnok,
Küküllőszög.
G á l Gyula, Istvángőzmalmi tisztviselő,
Debreczen.
G a l g ó c z y Elemér, máv. osztálymérnök,
Mező-Tur.
- 1235 G á s z n e r János, segédjegyző, Titel.
Özv. G e r z o n Ödönné, Debreczen.
G o l l o w i t z Mihály, Adriaai bizt. társ. hi-
vatalnok, Budapest.
G ö n c z i József, kereskedő, Szeged.
G o t t e s m a n n Raoul, Fonciere bizt. társ.
kárbecslő, Budapest.
- 1240 G r ó s z József, máv. felvigyázó, Gyula-
fehérvár
G r ü n z w e i g Mór, Adriaai bizt. társ. hi-
vatalnok, Budapest.
G y á r f á s Oszkár, a »Honi Ipar« folyó-
irat kiadóhivatalának igazgatója, Bu-
dapest.
H a i s János, Elemi bizt. társ. technikai
kárbecslő, Budapest.
H á j e k József, p. t. felügyelő, Nagy-Ka-
nizsa.
- 1245 Dr. H a j n a l Géjza, kórházi igazgató-főor-
vos, Beszterceze.
H a u b e n s i l d Károly, kir. telekkönyvi ki-
adó, Balázsfalva.
H a u p t G u s z t á v, kir. aljárásbíró, Beszterceze.
H e c h t Miksa, Phönix bizt. társ. kárbecslő,
Budapest.
H e g e d ü s Rezső, földbirtokos, Sirák.
- 1250 H e g y e s s y Béla, adóhivatali ellenőr, Ba-
lázsfalva.
Dr. H a l l e r Henrik, kir. posta- és távir-
da fogalmazó, vezérigazg. Budapest.
H e r c z Jakab, Generali bizt. társ. titkár,
Kassa.
H e r c z o g h H u z ó, m. kir. földmives iskola
igazgató, Nagy Szent-Miklós.
L. H e r m a n n Róza, áll. felsőbb leányisk.
igazgató, Budapest.
- 1255 H e r z o g Ignác, kereskedő, Losonez.
H o l l a n d a Péter, v. u. hivatalnok, Brassó.
Dr. H o l l ä n d e r Sámuel, ügyvéd, Deés
H o r v á t h Antal, posta- és táv. főtiszt,
Pécs.
H o r v á t h József, Dunagőzhajózási hiva-
talonk, Titel.
- 1260 H u b a l o v s z k y Károly, kir. posta és táv.
számtanácsos, Pécs.
M o s ó c z i I n s t i t o r i s Kálmán, városi fő-
jegyző, Arad.
J a b l o n s z k y Ferencz, műépítész, Bpest.
J a k a b Imre, körjegyző, Kis-Szőllős.
J á r o s s Imre, kir. p. és távir. datiszt, Zala-
Egerszeg.
- 1265 J á s z k i s é r nagyközség. (Jász-N.-K.-Sz. vm.)
K a i s e r Fülöp, máv. hiv. Gyulafehérvár.
K á p o s z t á s János, az alsószabolcsi társ.
pénztárnoka, Debreczen.
K a p s z a Kázmér, Dunabizt. társ. főkár-
becslő, Budapest.
K á r o l y i Jakab, maiomtulajdonos, Nagy-
Mihály.
- 1270 Dr. K e i t h Ferencz, megyei hivatalnok,
Székely-Udvarhely.
K e l e m e n Antal, máv. hivatalnok, Bpest

- Kendefi Domokos, kir. törvényszéki elnök. Beszterce.
- Keresztes Gyula, máv. állomásfőnök, Kőtegyán.
- Kiss Sándor, kir. adóhivatali ellenőr, Facset.
- 1275 Kisági Béla József, kereskedő, Szeged, Dr. Klein Miksa, ügyvéd, Karczag.
- Klekner Alajos, kir. posta- és távirda s. titkár, Pécs.
- Kohn József, könyvelő, Budapest.
- Kolosváry Sándor, ékszerész, Nagy-Várad.
- 1280 Komka Zoltán, uradalmi főerdész, Alsó-Vereczke.
- Koncz Aurél, számvető, Sz.-Udvarhely.
- Könczey Imre, birtokos, Kolozsvár.
- Körmendi Lajos, cukorgyári irodafőnök Mezőhegyes.
- Kornis M. Mihály, »Triesti« ált. bizt. társ. osztályfőnök, Budapest.
- 1285 Dr. Kóssa Miklós, kir. közjegyző, Titel.
- Kovács Árpád, államvasuti hivatalnok, Balázsfalva.
- Kovács Dániel, ev. ref. főgymn. tanár, Székely-Udvarhely.
- Dr. Kovách Elek, kir. közjegyző, Nyiregyháza.
- Kovács Imre, máv. mérnök, Arad.
- 1290 Közvélemény, polit. napilap, Szeged.
- Krancsevics Péter, keresk., Pancsova.
- Krausz Aladár, hivatalnok, Budapest.
- Kulcsár Lajos, máv. díjnok, Budapest.
- Kun Géza, I-ső magy. ált. bizt. társ. kárbeceklő, Miskolcz.
- 1295 Kutassy Géza, Elemi bizt. társ. károsztály főnöke, Budapest.
- László Mór, Elemi bizt. társ. tűzosztály főnöke, Budapest.
- Gróf Lázár Árpád, kir. ügyész, Beszterce.
- Lengyel Mór, a Kemenesaljai ipar- és hitelbank igazgatója, Kis Czell.
- Lichtenberg Ernő, a Nemzetközi bal- eset ellen bizt. r. t. osztályfőnöke, Budapest.
- 1300 Lipp Károly, r. kath. lelk., Sajó-Szentpéter.
- Lonkai Ármin, urad. bérlő, Fekete-pusztá.
- Löbl Károly, kereskedő, Torzsa.
- Löbl Rudolf, magánzó, Torzsa.
- Lukács Ármin, Fonciere bizt. társ. titkár, Kaposvár.
- 1305 Lukács Béla törvénysz. jegyző, Sopron.
- Magyar-Régen község, erkölcsi testület, (M. Tordavm.)
- Magyar-Sáros községi hitelszövetkezet, mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja, Magyar-Sáros.
- Málik Loránd, szerkesztő, S.-Szentgyörgy.
- Málnai Lajos, »Triesti« ált. bizt. társ. hivatalnok, Budapest.
- 1310 Márk Simon, közs. aljegyző, Liebling.
- Marsalek Béla, kir. járásbíró, Beszterce.
- Maszurek Henrik, urad. főmérn., Munkács.
- Mayer Jenő, István-gőzmalmi tisztviselő, Debreczen.
- Megyeri Kálmán, magánzó, Budapest.
- 1315 Meisner Ernő dr. ügyvédjelölt, Sopron.
- Merza Jenő, gazdas. segéd, Komárom.
- Mező Madaras község. (Maros-Tordavm.)
- Mező-Panit község. (Maros-Tordavm.)
- Miklóssy Géza, kir. posta- és távirda-felügyelő, Pécs.
- 1320 Dr. Mohay Sándorné, Gyulafehérvár.
- Molnár Ede, posta és távirda felügyelő, Keszthely.
- Molnár Ferenc, posta- és távirdatast, Pécs.
- Murgách Sándor, kir. kataszteri tiszt, Torda.
- Nádor Gyula, áll. főnök, Balázsfalva.
- 1325 Dr. Nádudvary Jenő, ügyvéd, Szilágy-Somlyó.
- Nagykátai kaszinó, Nagy-Káta.
- Nagy Lajos, üzletvezető, Budapest.
- Németh Albert, m. főszámvető, Székely-Udvarhely.
- Németh Jenő, m. kir. földmives isk. s. tanár, Rima Szombat.
- 1330 Nosz Gusztáv, áll. főreál isk. tanár, Székely-Udvarhely.
- Oberhammer József, máv. hivatalnok, Budapest.
- Okolicsányi Ferenc, I. ső magy. ált. bizt. társ. kárbeceklő, Kassa.
- Ónody Bertalan, máv. állomás felügyelő, Rákó-Pribócz.
- Pais Elek, főreál isk. tanár, Déva.
- 1335 Paszternák Nat. ispán, Lapispatak.
- Dr. Petrovics László, kir. aljárásbíró, Titel.
- Dr. Póka Dezső, járási tisztiorvos, Hoszszufalu.
- Pongrácz Simon, takarékpénztári főkönyvelő, Balázsfalva.
- Posch Benő, kir. posta- és távirdatast, Pécs.
- 1340 Prösztel Nándor, máv. mozdonyfelügyelő, Debreczen.
- Rácz Izidor, kir. posta- és távirdatast-ellenőr, Pécs.
- Radó B. Béla, Elemi bizt. társ. baleset- osztály főnöke, Budapest.
- Rédiger Árpád, máv. hivat. gyak., Kü- küllőszög.
- Reich D. Dániel, »Fonciere« bizt. int. h- osztályfőnöke, Budapest.
- 1345 Reiner Jakab, Magyar-francia bizt. társ. központi kárbeceklő, Budapest.
- Remm József, kir. posta és távirdatast- felügyelő, Zala-Egerszeg.
- Réthy Lajos, kir. tan., tanfelügyelő, vá- lasztmányi alelnök, Déva.
- Ribiczei Ádám, m. kir. p. ü. igazgató, Beszterce.
- Richter Máttyás, mérnök, Miskolcz.

- 1350 R i p k a Károly vas. főmérnök, Sopron.
Dr. R o h o n c z y Béla, járási orvos, Balázs'alva.
R ó n a y János, bádogosmester, Czegléd.
R ö s l e r Leó, joghallgató, Eperjes.
S a j ó Elemér, kir. mérnök. Titel
- 1355 S a l z b e r g e r Rezső, gabonakereskedő, Budapest.
S c h e i n b e r g e r Ernő, I-ső magy. ált. bizt. társ. felügyelő, kárbeclő, Pozsony.
S c h m i d t László, máv. mérnök, Budapest.
S c h n e l l e r Miksa, kereskedő, Herencsvölgy.
S e b ő k Irma, kir. posta és távirada kiadó, Pécs.
- 1360 S e r e s s Márton, vendéglős, Kassa.
S i l b e r m á n Mór, kir. járásbirósági irnok, Balázsfalva
S o l y m o s s y János, gyógyszerész, Székely Udvarhely.
Dr. S o ó Rezső, ügyvéd, Székely-Udvarhely.
S t e i n e r Zsigmond, hivatalnok, Rattimau (Szilézia).
- 1365 S t e i n k o g l e r Mihály, I-ső magy. ált. bizt. társ. károsztály h. főnöke, Budapest.
S t u r m Mihály, városi jegyző, Abrudbánya.
S z a b ó Árpád, kir. posta és távirada főtitst, Pécs.
S z a b ó Elemér, m. kir. földmíves iskolai ösztöndijas gazd. segéd, Nagy-Szent-Miklós.
S z a b ó Farkas, megyei hivatalnok, Székely Udvarhely
- 1370 S z a b ó Gábor, megyei hivatalnok, Székely Udvarhely.
S z a b o n István, kir. posta és távirada s. titkár, Pécs.
S z a k á l község, Biharvm.
S z a k á t s Zoltán, szolgabíró. Székely-Udvarhely.
S z a l a y Antal, állomásfőnök, Rákó-Pribocz.
- 1375 S z a r u k á n Sándor. Istvángözmalmi tisztviselő. Debreczen
S z a t h m á r y Mihály, Istvángözmalmi könyvelő. Debreczen.
S z e k á l Mihály, máv. áll. felvigyázó, Gyulafehérvár
- S z e m b r á t o v i e s József, állomásfőnök, Küküllőszög.
S z m a z s e n k a Ernő, máv. felügy., üzletkezelő, Nagyvárad.
- 1380 S z m i k Gyula dr., m. kir. bányafőorvos Nagy-Ág.
S z o l n o k i Lajos, kir. dohánybeváltó hivatali kezelő, Fadd.
S z ö r e s e y Vincze, földbirtokos. Zágon
S z ü e s Ferencz, tisztviselő, Debreczen.
S z ü e s Géza. Adriai bizt. társ főügyn. titkár, Szolnok.
- 1385 T a m á s s y Kálmánné, Alsó-Alap.
T á n c z o s János, máv. altiszt, Gyulafehérvár.
T é g l á s Gábor, főrealisk főigazgató, Déva.
T e r g o v i t s Ede, magánzó, Besztercze.
T o p e r c z e r Ákos, áll. építészeti mérnök. Beregszász.
- 1390 T ö r ö k János, máv. hivatalnok, Kaposvár.
Dr. T ó t h György, Besztercze.
T ó t h Gyula, kir. járásbirósági irnok, Balázsfalva.
T o t o v i c János, ügynök, Ujvidék.
U n g á r Gyula, mézszáros, Balázsfalva.
- 1395 U r b a n Alajos, gépész mérnök, Budapest.
Ü r m ö s s y József, máv. számtiszt, Brassó
Dr. V á l e n t s i k Ferencz, ügyvéd, Székely-Udvarhely.
V á r a d i Ignác. Adriai bizt. társ. vezérügyn titkár, Debreczen.
V a r g a Imre, vaskereskedő, Nagy-Károly.
- 1400 V é c s e i Ákos, Phönix bizt. társ. kárbeclő, Budapest.
V é g Antal polg. isk. tanár, Titel.
V e t é s i Imre, r. k. alesperes plebános, Jegenye.
V i n c e n t i Károly, megyei aljegyző, N-Enyed
V i t á l y o s György, m. kir. földmíves isk. s. tanár, Algyógy.
- 1405 V o g l Antal kir. iparfelügyelő, Sopron.
Dr. W e r t h e i m Mór, Besztercze.
W o l f n e r Sándor, Magyar-francia bizt. társ. kárbeclő, Budapest.
Z a j á t z János, máv. állomásfőnök Putnok.
Z a p f e l Vincze, máv. ellenőr, Gy.-Fehérvár.
- 1410 Z o l l n e r Izidor, kir. posta- és táv. tiszt. Zala-Egerszeg.
Z s a r n a y Albert Zsarnó.

C)

A fiókválasztmányok köréből.

1.

Balázsfalvi vidéki kör.

Sz. 20 - 901.

A múlt évi decz. 9-én tartott közgyűlés körünk tisztikarát és választmányát a következőleg alakította meg:

Elnök: Szatmári Enyedy Lajos kir. ítélőtáblai bíró, balázsfalvi járásbíró; alelnök: Simonffy Alajos balázsfalvi járási főszolgabíró; jegyző: Cseresznyés Ödön balázsfalvi ev. ref. lelkész; pénztárnok: Schieszl Károly balázsfalvi gyógyszerész; választmányi tagok: Tornya Lajos, dr. Rónai János, Gidófalvy Pál, Nádor Gyula, dr. Rohonczy Béla, Csizsér Sándor, Mendl Henrik, Lovag Fehrentheil Róbert, Dániel István, póttag Biró József. A Magyar Kaszinó által kezelt könyvtár könyvtárosává a kaszinó közgyűlése Vesmás Sándor áll. isk. tanítót választotta meg.

Múlt évben beadott jelentésünk kelte óta egy közgyűlés és 2 választmányi ülés tartatott. A közgyűlés tárgyalta a kör 3 évi életéről előterjesztett jegyzői jelentést, megvizsgálta a pénztári számadásokat, s megújította a tisztikart és választmányt; a választmány 1900. évi november 24-én és f. évi márcz. 13-án tartott ülésein többnyire a könyvtár ügyével foglalkozott, annak rendezésére, ugy szintén a pótlandó s újra rendelőndő könyvek kiválasztására bizottságokat küldvén ki. Az elveszett és elrongyolt művek pótlására 146 K. értékben rendeltetett könyv; a megrongáltak kijavitása 53 K. 60 fillérbe került; a fűzött művek bekötésére 20 korona adatott ki, új könyvjegyzék nyomtatása 30 koronára tehető, rendezési költségekre mintegy 20 koronát számíthatunk, s így könyvtárunk jó karba helyezésére 250 koronát kellett kiadnunk. Körünk területén a taggyűjtés a múlt évben befejeztetett 53 tag aláírásával, kik közül 7 eltávozván, 1 elhalván, nyilvántartandó tagjaink száma ez idő szerint 45.

A pénztáros a múlt évben 188 koronát küldött be a központi pénztárba, a f. évben mintegy 50 koronát.

Balázsfalva, 1901. aug. 16.

Enyedy Lajos,
elnök.

Cseresznyés Ödön,
jegyző.

2.

Gyulafehérvár városi választmány.

Sz. 8—901.

Fiókegyletünk Novák Ferencz polgármester, kir. tanácsos elnöklelte alatt folyton megtartotta azon működési körét, melyet az egylet megalakulása óta kitűzött.

Culturális téren minden lehetőet megtett, az egyesületet anyagilag a tagsági díjak egészbeni beszolgáltatásával támogatta, mert választmányunk az esetleges kiadások fedezésére alapszabályilag engedélyezett 25%-át sem tartotta vissza a befolyt rendes tagdíjaknak.

Ha valamely kiadás merült fel, azt a tagok külön adományából fedezte.

Szomoruan kell azonban jelentenünk azt, hogy alapító tagjaink sorából Lukács Béla volt kereskedelmi miniszter, továbbá Munkácsy Zsigmond, Moskovits Hermann, Hellebrand Lajos, Kiss Sándor rendes tagok elhaltak.

Ez év tehát egyletünket sok munkás tagjától fosztotta meg.

Fiókegyletünknek 14, alapító; 11, 20 koronás és 122, 4 koronás rendes tagja volt, a kik közül városunkból eltávozott: 17, meghalt: 4, kilépett: 2.

A mult évi jelentésünk után beszolgáltatunk a központi pénztárba: 148 korona tagsági díjat, a hátralékok behajtása iránt az intézkedést megtettük.

E. M. K. E. dalegyletünk Wolf gymnásiumi rendes tanár vezetése alatt újból megalakult, s már ez év folyamán két sikeres előadást tartott.

Gyulafehérvárt, 1901. augusztus hó 13-án.

Issekutz János,
titkár.

3.

Besztercze-Naszódvármegyei választmány.

— Székhely: Besztercze. —

Sz. 29—1901.

A „Besztercze Naszódvármegyei Emke“ f. 1901. április hó 14-én, délután a „Beszterczei Kör“ helyiségében tartotta meg rendes évi közgyűlését Tamás Károly választmányi elnök vezetése alatt. Elnök a gyűlés rövid beszéddel megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére gr Lázár Árpád és dr. Hajnal Geiza kérték fel.

Ezután Mihály Gábor titkár olvasta fel a vármegyei választmány, mult 1900. évi működéséről szóló kimerítő jelentését, mely a következőleg hangzott:

Tisztelt Közgyűlés!

Választmányunknak és a választmányunk felügyeletére bízott Emke-intézmények mult évi működéséről jelentésemet a következőkben van szerencsém megtenni:

1. Az ó-radnai fiók, hogy valami működést fejtett volna ki, arról, miután onnan semmi értesítést nem kaptunk — tudomással nem bírunk. Különbön is e fiók-választm. tagjainak száma ugy lepadt, hogy az alapszabályok értelmében fiókjellegét már el is veszítette. Közgyűlést már egy néhány év óta nem tartott s így azt lehet mondani, hogy e fiók már csak névleg áll fenn.

2. A beszterczei Emke óvó felügyelő bizottsága a vezetésére bízott óvó ügyeit rendszeresen vezette, számadását választmányunk utján a központhoz beterjesztette s a jövőre nézve rendes költségvetési irányzatot is készített, mely jóváhagyás végett a központhoz beküldetett s a költségvetésben mutatkozó hiány fedezésére a központ felkérte. A számadásból a következő adatokat említem föl: Az 1899—900-ik évben óvodidjából befolyt 370 K., 106 koronával több, mint az azelőtti évben. Egész évi bevétel volt a központi segélyt is beleszámítva: 1633 K. 54 fill., kiadás: 1480 K. 74 fill., pénztári maradvány: 152 K. 80 fill. A növendékek száma 50—70 között váltakozott. A mult évben az óvó személyzetében változás történt, mert Storch Emma volt óvónő a beszterczei állami iskolához tanítónővé lett kinevezve s helye özv. Molnár Gézáné — Jancsó Eszter okl. óvónővel töltetett be. Az óvó épületének eladása iránt intézkedést még nem tettünk, mert a mostani nyomasztó viszonyok között annak illő árban való eladását kivihetetlennek tartjuk. A mult évben az óvó adójának elengedése iránt a kellő lépéseket megtettük, de sikertelenül, mert minden forumon elutasítottunk. Ezt a központnak tudomására hoztuk s az adónak kifizetését kértük, mit a központ teljesített is.

3. Az Emke-daloskörök a mult évben is tevékeny működést fejtettek ki. Összesen hat helyen állott fönn daloskör s mindenik rendezett valami mulatságot és szerepelt istentiszteletek és temetések alkalmával. Az ó-radnai daloskör a lajosfalvi róm. kath. templom javára rendezett egy hangversenyt, mely a jótékony célra 104 koronát jövedelmezett. A taci daloskör pedig Zselyken az ottani daloskörrel együtt rendezett hangversenyt. A daloskörvezetők részére a mult évben 200 korona jutalmat eszközöltünk ki, mely összegből 50—50 korona jutalomban részesültek: Berese Gyula ó-radnai, Bereczky Farkas sófalvi, Zsigmond Albert taci és Józsa Márton zselyki dalosköri vezetők. A jutalmakat Dr. Csernátoni Gyula vármegyei kir. tanfelügyelő a vármegyei tanítóegyesület közgyűlésén, nagy közönség jelenlétében osztotta ki, buzdítva az illetőket a további munkásságra s a tanítószolgálatot pedig Emke-daloskörök szervezésére. Ajánljuk a tisztelt közgyűlésnek, hogy ez évben az összes dalvezetők megjutalmazása iránt a központhoz előterjesztést tenni sziveskedjék. Új daloskör szervezésére van kilátás Lajosfalván s remélhető, hogy ez évben a naszódi is sikerülni fog életre kelteni. Daloskönyvre és kottapapírra jelenleg az ó-radnainak van szüksége, melynek kieszközlése iránt az előterjesztés e közgyűlésből volna megteendő.

4. Az Emke-könyvtárak száma a mult évben is 11 volt. Általában elmondhatjuk, hogy a községi lakosok elég szorgalmasan olvassák az Emke-könyvtárak könyveit. Ez évben is legkevesebb olvasója volt a naszódi Emke-könyvtárnak, melynek talán az az oka, hogy a könyvtár magánlakáson és nem közhelyen van elhelyezve. Ezért indítványozzuk, miszerint mondja ki a közgyűlés, hogy a naszódi Emke-könyvtár elhelyezése céljából megkeresi az ottani áll. isk. gondnokságot és felkéri, hogy annak az állami iskolában helyet adni sziveskedjék. A beérkezett jelentések szerint a könyvtárak mindenütt rendben vannak s könyv elveszés egy helyen sem történt. Új könyvtárt eszközöltünk ki a

borgó-besztercei fűrésztelepre, mely közelebről meg is fog küldetni. A felügyelő-bizottság már megalkult, a könyvtári szabályzat elkészítettet s talán már május hó 1-én a közhasználatnak átadható is lesz.

5. Ezek után áttérek választmányunknak a saját működésére, mely — csak a fontosabb ügyeket említve — a következőkből állott: Első sorban a mult évi közgyűlés határozatait hajtotta végre és a mint már említettük, 4 daloskőri vezető részére jutalmakat eszközöltünk ki. Az ifjusági egyesületeknek szervezését a központnak figyelmébe ajánlottuk. A központ előterjesztésünket elfogadta, s megbizta választmányunkat azok részére egy Alapszabály-tervezet kidolgozásával. Az Alapszabály-tervezetet elkészítettük s az igen tisztelt közgyűlés feladata leendő azt részletesen tárgyalni s a központnak betérjeszteni. A mult évi jelentésünket a központhoz betérjesztettük, mely az Emke Évi jelentésébe szösz szerint fölvetetett. Egy Lekenczén állítandó magyar tannyelvű iskola iránt a központhoz előterjesztést tettünk s a központ ez ügyben fölterjesztést tett a közoktatásügyi kormányhoz. Palikó Ferencz naszódí róm. kath. lelkész részére a 600 korona segélyt a folyó évre is kieszközöltük. A besztercei Emke-óvó karácsonyfájára 10 koronát adtunk. A központba tagsági díj ezimen 147 koronát küldöttünk. Még több kisebb ügy elintézésével a mult évben összesen 62 drb. átiratot tettünk. Iktatóra érkezett 89 drb., s így a mult évi ügyforgalom tesz 151 darabot. Választmányunk tartott 2 ülést s hozott 16 határozatot.

Naszódon lakó Emke tagoktól a tagsági díjat a mult évben is Bodó Kálmán főszolgabíró úr gyűjtötte össze, miért is javasoljuk, hogy ezen ügybuzgó hazafias cselekedeteért részére jegyző-könyvi köszönet szavazzassék.

A pénztári állapotról külön fogunk jelentést tenni, azonban e helyen is megemlítjük, hogy az egész évi bevétel a mult évi pénztármaradvánnyal együtt volt 221 korona 65 fillér, kiadás 189 korona 78 fillér, maradt pénztári keszlet 31 korona 87 fillér. Hogy választmányunknak a mult évben ilyen kevés volt a bevétele, annak a nem fizetéseken kívül a legnagyobb oka a tagok számának apadásában keresendő. Az új alapszabályok értelmében a 10 évi czyklusra eddig csak 9 tag iratkozott be, mely számba, ha hozzá vesszük a 4 alapító tagot és hat ingyenes tagot, akkor a megyei választmány tulajdonképpen csak 19 tagból áll. Mert a régebbi tagok közül többen, habár kilépésüket nem is jelentették be, de a tagsági díj további fizetését megtagadták. Ily körülmények után a tagok számát nem is lehet pontosan megállapítani, de ha az ujonnan aláírt és régi tagokat, köztük a fizetők és nem fizetőköt is összszámoljuk, akkor is az összes létszám alig tesz 70-et. A tisztelt közgyűlésre bizuk, hogy a tagok számának szaporítása érdekében határozni sziveskedjék.

Ezzel jelentésünket befejezve, kérjük jelentésünknek tárgyalását s az Emke ügyei iránti lelkedés felújítása érdekében határozat hozását s a jelentésben foglalt indítványoknak elfogadását.

Az évi jelentés tudomásul vétetett, dr. Csernátoni Gyula azon indítványának elfogadásával, hogy a régi tagok s az ujabban jött hivatalnokok az egyesületbe való beállásra a főispán által kéressenek fel s a központhól az összes tagok névjegyzéke tájékozás czéljából kéressék ki.

Egyebekben a titkári jelentés részletesen megemlékezvén, csak annyit jelzünk, hogy elfogadtatott az „Emke ifjusági-egyesületekre“ vonatkozó Alapszabály-tervezet s annak a központba való felterjesztése elfogadtatott. Végül az Emke-óvó felügyelő bizottság alakítottatott ujja, a következő tagok megválasztásával: Czvajna József, Dr. Hajnal Geiza, Kellner Ignác, Tergovits Ede, Dr. Brecher József, Szentpéteri János és Sebestyén József. A választmányba pedig a következők választattak be: Bisze Alajos, Dr. Bodolla Béla, Czvajna József, Dr. Hajnal Geiza, Kendefi Domokos, Kualesz Godofréd, Gróf Maldeghem Arthur, Pellion Márton, Ribicey Ádám, Jám bor Adolf, Takács Károly és Tergovits Ede a férfi tagok részéről; Bisze Alajosné, Bodolla Béláné, Brecher Julia, Csernátoni Gyuláné, Kendefi Domokosné, Kellner Ignácné a női tagok részéről.

E választások megejtése után az elnök a jelen voltak szives érdeklődését megköszönve, a gyűlést bezárta.

Beszterce, 1901. április 25.

Mihály Gábor,
titkár.

Tamás Károly,
elnök.

4.

Brassóvármegyei választmány.

— Székhely: Brassó. —

Sz. 6—901.

I. Tisztviselők :

Elnök: dr. Vajna Gábor, ügyvéd.

Alelnökök: Moór Gyula, ág. h. ev. főesperes és Czinege István, róm. kath. főgymn. cz. igazgató.

Ideiglenes jegyző: Nagy Gyula, állami tanító.

Ideiglenes pénztárnok: P a p p Ferencz, butorgyáros.

Ellenőr: H a l u s k a y Vilmos, rézműgyáros.

Ügyész: H a r m a t h Lajos, ügyvéd.

II. Választott választmányi tagok:

M i h á l y János, W é z e l Albert, F e r e n c z y Albert, B i n d e r Jenő, H a l u s k a y Vilmos, N a g y István, J á n ó Lajos, K e l e m e n András, L e i t i n g e r József, P a w e l k a Ernő dr., S k i t a Mihály, U d v a r n o k y István és W e r z á r István.

III. Örökös és alapító választmányi tagok képviselői:

1. Csizmadia iparsársulat, képv. B a l o g h György.
2. Brassói magyar kaszinó, képv. B u s l i g József.
3. Brassói magyar polgári kör, képv. B i r ó Sándor.
4. Brassói ág. hitv. ev. magyar egyház, képv. H a r s á n y i István.
5. Brassói róm. kath. főgymn. ifjusága, képv. Á g o s t o n Lajos.
6. Brassói áll. elemi iskolák tantestülete, képv. Ó r b á n Ferencz.
7. Brassói áll. főreáliskola tantestülete, képv. S z é p r é t h y Béla.
8. Brassói magyar prot. jót. nőegylet, képv. P é c h y Árpád.
9. A n t a l János, 10. J á r o s s y János, 11. K o ó s Ferencz, 12. P a p p Ferencz, 13. R o m b a u e r Emil, 14. V a j n a Gábor dr., 15. W e i s s Ignác dr.

Az újjászervezés és tagok gyűjtése serényen halad. A választmány a folyó ügyek elintézésén kívül sikeres mozgalmat indított az Emke iparczikkek érdekében és rendezte a néhai N a g y István és gróf B e t h l e n András-féle Emke-óvodai alapítványok ügyét.

Dr. Vajna Gábor,
elnök.

5.

Hétfalusi fiókkör.

Sz. 29—901.

— Székhely: H o s s z ú f a l u. —

1. A hétfalusi Emke-fiókkör tagjainak száma: 21. Megjegyzendő, hogy a tagsági nyilvántartási kimutatás nem a tagok számának egyveleg s ingatag jellegű sokaságát tünteti föl, hanem a tagok számának biztos és bizonyos állandóságot ígérő mennyiségével nyugtatja meg szivünket. E tagok közül a választmányt képezik: D e á k Sándor, D ó n á t h Sándor, G á s p á r Gyula, P a i z s György, S á n e k András, dr. P ó k a Dezső, dr. S ü k ö s d Zsigmond, L u k á c s Károly és a tisztikar tagjai: K i s s Árpád elnök, Z s i g m o n d Károly alelnök, P e t r o v i c s Pál titkár, R e z n e k Mihály jegyző, P a i z s György pénztáros.

2. A választmány 1. a tisztikar 8 ízben ülésezett, a mikor is főleg a tisztikar körünk anyagi és szellemi életébe vágó kérdésekkel foglalkozott. Ilyen volt pl. a kör titkárának azon indítványa, hogy a hétfalusi Emke-fiókkör színvonalának emelése, belső szellemi életének élénkítése s hazafias czéljainak a kívülállók előtt is vonzóvá tétele végett rendezzen a kör a következő tél folyamán f e l o l v a s á s s a l (esetleg szavalatokkal egybekötött) e s t é l y e k e t, mely felolvasások tárgyai valamely tudományos vagy mindennapi, de a közönséget közvetlen érdeklő kérdések lennének és olyan formában, a melyben a közönség szórakozást találhatna. Ez indítvány el is fogadtatott.

3. Rendezett a fiókkör mult évi márcz. 15-én is, mint minden évben, a fontos naphoz méltó nemzeti ünnepélyt, aug. 19-én pedig nyári táncvigalmat a kör pénztára javára.

4. Körünkön belől működő, u n. Emke-dalokör meglehetősen tevékenységet fejtett ki tisztelendő D e á k Sándor és T e r r a y István urak buzgó vezetése alatt, daczára, hogy a tagok száma és lelkesedése némileg — a mult évihez képest — csökkent.

5. A hétfalusi Emke-kaszinó tagjainak száma: 41. A mult évben volt 56. Az 1900. évben tehát 15-el kevesebb. Vagyon helyzete kedvező. Járát: 6 politikai, 2 szépirodalmi és 1 élczlapot. Tisztikara serényen igyekszik a kaszinó czéljait megvalósítani, a mit az 1901. január 1-től kezdve társas összejövetelék által törekszik tanúsítani.

6. A zajzoni Emke-olvasó körnek, sajna, csupán létezéséről tudunk; de életéről a többszöri hivatalos után kérdezősködés daczára is, semmi adat tudomásunkra eddig nem jutott.

7. Végül kijelentem, hogy anyagi helyzetünk a letölt 1900. évben sem javult. A létért harczolunk, bizva Istenünkben, hogy majdan sikerrel!

Hosszúfalu, 1901. július 20-án.

Petrovics Pál,
e. titkár.

6.

Csikvármegyei választmány.

— Szerdahely: Csik-Szerda. —

Sz. 554—901.

A fiók-választmány vagyona az 1900. év január 1-ével 764 K. 84 fillért tett ki.

Az 1899. év II-ik és 1900. év I-ső félevi kamatjába befolyt 33 Kor. 92 fillér.

Az 1900. év folyamán tagsági díj ezimen befizettetett 200 Kor., ennek 25°/o fejében visszatartott 50 Kor., az 1900. év végén kamat hátrálék volt 14 Kor. 23 fill. tehát a mult év végén az összes vagyon 862 Kor. 99 fillér volt.

Csik-Szerda, 1901. augusztus hó 20-án.

Mikó Bálint,
elnök.

7.

Gyergyóvidéki fiókkör.

— Székhely: Gyergyó-Szentmiklós. —

Az Emke gyergyóvidéki fiókköre a mult közgyűlés óta ugy erkölcsileg, mint anyagilag a többi jóhírnevű, lelkes fiókkörök működésével egy színvonalon állani iparkodott. Bizonyítja ezt az, hogyha fiókkörünknek a mult közgyűlés óta lefolyt időszakról közművelődési történeti lapjait olvassuk, ugy találjuk, hogy választmányunk ezen időben három gyűlést tartott, melyeken rendre tárgyalás alá került fiókkörünknek az új Alapszabályok szerint az újból való szervezkedése. A központi választmányunk azon átirata, hogy a kik a tagok közül a Gyula-Fehérvárt megtartandó közgyűlésre megtudnak jelenni, jelentkezzenek. Ezen közgyűlésen és annak kirándulásain a távolság miatt körünkbeli senki sem jelenhetett meg, hanem ez alkalomból a közgyűlést táviratilag üdvözöltük. Ugyane közgyűlésre összeállított E. M. K. E.-Emlékkönyv"-be mi is működésünkről jelentést tettünk; ezen jelentést egyuttal annak idején a „Gyergyói Hírlap“-ban is rövid ismertetés kíséretében a tagok tájékozása végett közöltük; itt jól esik megemlékeznünk, hogy az Emke központi választmányunk „Emlékkönyv“-ébe fiókkörünk működéséről elismerőleg nyilatkozott és egyik lelkes fiókköreire közé számította.

A lefolyt időszakban egyházi ügyekben is működünk, a mennyiben a gyergyó-tölgyesi róm. kath. lelkész kérelmei, melyekben a békási hívek lelki gondozása fejében segélyt kért, pártoló felírásunkra kedvező elintéztést nyertek; sőt egy esetben fiókkörünk is pénztárából nevezett lelkésznek 100 korona segélyt nyújtott.

Hasonló kedvező eredményre vezetett fiókkörünk választmányának közbelépése a gyergyó-borszéli lelkész kérelmeinél, melyekben a Gyergyó-Bélborban végzett istentiszteletek és lelkigyakorlatok fejében, fáradsága jutalmazásaképp segélyekért kérelmezett.

De az egyház mellett annak leánya az iskola is. fiókköri választmányunknak mindig eszme és gondoskodás tárgya volt és nemcsak arra törekedett, hogy az Emke a gyergyó-tölgyesi róm. kath. tanítónő fizetésére a 600 korona segélyt évről-évre megadja, de Békáson egy állami iskola felállításának ügyében is a vallás- és közoktatásügyi miniszter ajtaján többször zörgetett, protektorául kérve fel az Emke igazgató-választmányát. Kérelmezett választmányunk ezen iskola érdekében az Emke központi választmányához is évi 100 korona segélyért. Csikvármegyéhez a szükséges tüzfűért, vagy ennek megfelelőleg pénzsegélyért.

Továbbá megsürgette a Gyergyó-Szent Miklóson felállítandó gymnasium ügyét, melyet az Emke központi választmányának pártfogásáka ajánl.

Segélyt nyújtott egy békási lakosnak, hogy fiát polg. iskolába járathassa és így magyar iskolában, magyar szellemben neveltethesse.

Gondoskodott, hogy az okszerű gazdálkodás szempontjából Gyergyóvidékén a földmives ifjak mennél többen keressék fel az Algyógyi magy. kir. áll. gróf K u n Kocsárd Székely Földmives iskolát.

Az ügymenetrenddel, valamint a pénztári számadással nyíltan állottunk a közgyűlés elé és munkálkodásunk szerény házába minden egyes Emke-tag bepillantatható, a kiknek közgyűlésünket a szokásos módon személyükre szóló nyomtatott Meghívókkal jeleztük.

Fiókkörünk választmányunk a közgyűlésen ujra alakult. Elnök lett: F e r e n c z i Károly főesperes-plebános, alelnök: G ö r ö g Joáchim örm. szert. plebános; titkár: S á n t h a Albert tanító; pénztáros: L i e b l Ede adótiszt; jogtanácsos: dr. S z e n t p é t e r i Kristóf ügyvéd; ellenőr: S z é k e l y Károly állatorvos; számvizsgálók: K á l m á n István polg. isk. igazgató és T ó d o r Antal vezértanító.

Választmányi tagok: J u h á s z Károly, dr. T i l t s c h e r Ede, dr. F e j é r Dávid, dr. L á z á r János, J a k a b József, L á z á r Menyhért, G e r g e l y Andor, dr. D o b r i b á n Antal, M e r z a Vilmos, F e r e n c z i Balázs, S i m o n Ádám, S i m o n Balázs. Póttagok: L a u r e n t z i Rudolf, K r i s z t i á n Antal, F e r e n c z i István, T a k ó János, M é l i k Bogdán, P u s k á s István.

Fiókkörünk a lefolyt ciklusban tartott közgyűlésén a tisztviselők megválasztása és a választmány újraalakításán kívül, különösen a hátrálékban levő tagsági díjakkal foglalkozott behatódiban és intézkedtünk, hogy az egy és két éves hátrálékosok a pénztáros által újból szólítottassanak fel, a több évesek azonnal a jogtanácsosnak adassanak át, ki ez ügyben sürgősen intézkedjék; az elhalt tagok hátrálékai pedig hagyatékaikból vétessenek fel.

Fiókkörünk pénztára 372 K. 67 fillér, mely 25%-os levonásokból áll és a gyergyói első takerékpénztárba van elhelyezve.

Fiókkörünk tagjainak száma 74; a múlt évvel szemben 10 taggal apadás, mely abban rejlik, hogy hét tag: *Kedves Tamás*, *Kun Illés*, *Simon Gergely*, *Szász Ignác*, dr. *Szilvássy János*, *Kuncz Kornél* és ifj. *Zakariás János* elhaltak; két tag: *Imre Dénes*, *Nagy Tamás* eltávoztak; egy tag pedig töröltetett.

Új tagul beiratkozott dr. *Fejér Mihály* gyergyó-szent-miklósi ügyvéd.

Gyergyó-Szent-Miklós, 1901. szeptember hó 23-án.

Ferenczi Károly,
elnök.

Sántha Albert,
titkár.

8.

Hunyadvármegyei választmány.

— Székhely: Déva. —

Sz. 21—901.

Örökös tiszteletb. elnök: Dr. gróf *Kun Géza* v. b. t. t. Elnök: gróf *Bethlen Miklós*, Hunyadvármegye főispánja. Alelnökök: dr. *Sólyom Fekete* Ferencz ny. törvsz. elnök és *Réthy Lajos*, kir. tanácsos tanfelügyelő. Titkár: *Kiss Mózes*, ev. ref. lelkész. Pénztáros: dr. *Nagy Béla* tak. pénztári titkár. Ellenőr: *Kolumbán Samu*, áll. tan. kép. tanár. Jegyzők: *Kiss József* áll. el. isk. ig. tanító és *Hajtmán Pál* tan. kép. s. tanár. Ügyész: dr. *Réthy Gyula*, ügyvéd Számvevők: *Andersen László*, kir. pénzügyigazgató és *Izékutcz Antal* nyug. dévai polgármester. Ezekon kívül 40 vál. tag.

Év folyamán tartott 3 vál. ülést, melyeken újjászervezésére nézve tette meg intézkedéseit. Tisztújító rendes közgyűlését tartotta 1900. december 30-án. Vidéki fiókválasztmányok ez idő szerint nincsenek szervezve.

Déván, 1901. augusztus 17-én.

Kiss Mózes,
titkár.

9.

Szebenvármegyei választmány.

— Székhely: Nagy-Szeben. —

Sz. 9—1901.

A szzebenvármegyei főkegyesület az elmúlt évben is igyekezett a rendelkezésére álló eszközökkel hivatását betölteni. A felügyelete alatt levő szakadati, szász-sebesi, a nagy-szebeni *Ferencz József* közkórházi és az ugyanidevaló ev. ref. énekkari *Emke-könyvtár* állapotát, szabályszerű használatát ellenőrizte; figyelemmel kísérte egy a szász-sebesi *Emke-dalaskör*, valamint az *Emke védnőksége* alatt működő ev. ref. énekkar társadalmi munkakörét; gondoskodott a tagság-díj begyűjtéséről és ennek rendeltetési helyére küldéséről, az illető százalék levonása után. Új tagok megnyerésében fáradozása, hogy nem nagy sikert mutat föl, ennek oka abban keresendő, hogy a maroknyi magyar közönség, mely megyénk területén lakik, nagy részben egyik avagy másik ciklusban tagja volt az *Emkének*, részint pedig a különböző helyi egyesületek, melyek szintén magyar nemzeti közmívelődést szolgálnak, kiválóan igénybe veszik áldozatkészségét.

Fiókválasztmányunk, a nagyszebeni népoktatási intézetekben tanuló szegénysorsu növendékeknek az *Emke* központi választmánya által a múlt tanévben engedélyezett és kiutalt 200 koronát, ruházatban és tankönyvben, *Nagy József* titkár képviselőjében, osztotta ki.

A választmány tagjai: Az elnöki állás üres, *Elischer József* alelnök, *Nagy József* titkár, *Szekely István* dr. jegyző, *Bod Péter* h. pénztárnok, *Szákáts Albert* ellenőr, *Kábdébó Oszkár* dr. jogügyi tanácsos; választás utján választmányi tagok: *Gidófalvy Géza*, *Gödry Sándor*, *Jancsik Imre* dr., *Rubinstein Sámuel*; mint alapító tagok: *Fülöp Ferencz* dr., *Szalay Ferencz*.

Nagy-Szeben, 1901. augusztus 22-én.

Nagy József,
titkár.

Udvarhelymegyei és Székely-Udvarhely városi választmány.

— Székhely: Székely-Udvarhely. —

Sz. 13—901.

A választmány az egyesület érdekében buzgó tevékenységet fejtett ki, gyűjtőivek kibocsátásával új tagokat igyekezett gyűjteni. A folyó évi május havában tartott közgyűlésen az eltávozottak és elhalálozottak ügyét rendezte, nem különben intézkedett az iránt is, hogy a hátralékosok tartozásai rendeztessenek.

A választmány tisztikara a következő; elnök: kishalmági Hollak Arthur főispán. Al-elnökök: Jung-Cseke Lajos apát és Ugron János országgyűlési képviselő. Titkár: dr. Solymossy Lajos főreáliskolai igazgató. Pénztáros: Dózsa Jakab, főreálisk. tanár. Ellenőr: id. Székács Károly. Számvizsgálók: Gönczy Lajos, ev. ref. főgymnasiunai igazgató és Hlatky Miklós főreáliskolai tanár. Jogügyi tanácsos: dr. Nagy Sámuel ügyvéd, vármegyei tiszteletbeli főügyész. Jegyző: Nosz Gusztáv főreáliskolai tanár. És 24 választmányi tag, kik közül többen a vidéken laknak.

Az egyesületbe belépett 18 új tag. Ez időszerint van az egyesületnek 39 alapító, 127 rendes és 14 pártoló tagja.

A központba beküldött 318 koronát.

Székely-Udvarhely, 1901. augusztus 15.

Hollak Arthur,
elnök.

dr. Solymossy Lajos,
titkár.

D)

Az intézmények köréből.

Algyógyi gróf Kun Kocsárd székely földmives-iskola, E. M. K. E. alapítás.

I.

Az igazgató jelentése.

Az 1900—1901. tanévvel iskolánk Isten segédelméből a kilencedik tanévet zárta be s a f. évi szept. 22-én megtartott évről közvizsgálata 9-ik rajt bocsatotta ki kebeléből a mezőgazdaság szolgálatába.

Az 1900—1901. tanévben működött iskolánknál: egy igazgató, két segéd tanító és egy keréztanító, a rendszeresített létszámban; beosztva volt a rendkívüli létszámba: két ösztöndíjas gazdasági segéd és egy ösztöndíjas néptanító

A tanulók és cselédek gyógykezelését dr. Adorján Menyhért járásorvos, az állatokat pedig Sebestyén István m. kir. járási állatorvos tejesítették évi tiszteletdíj mellett.

A tanszemélyzet létszámában e tanév alatt következő változás történt: Czirmes Bálint s. tanító Lugásra helyeztetvén át, helyébe a szerb-nagy-szent miklósi m. kir. földmives iskolától Vitályos György s. tanító helyeztetett vissza. Sebestyén István ösztöndíjas gazdasági segéd, állatorvos a helybeli járásba m. kir. állatorvosnak neveztetvén ki, helyébe Fodor Albert neveztetett ki ösztöndíjas gazdasági segédnek. Csia Ferenc ösztöndíjas gazdasági segéd Csákovárra helyeztetvén át, helyébe Magyerek Antal, Magyaroknak Pápara történi áthelyezésével, helyébe Lóssoncz Dezső neveztetett ki ösztöndíjas gazdasági segédnek. Nagy Kálmán ösztöndíjas néptanító, két évi ösztöndíja lejárván, a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr által önálló gazdasági ismétlő iskola vezetésével bizatván meg, helyébe Derzsi Kálmán neveztetett ki két év tartamára ösztöndíjas néptanítónak, ki az ösztöndíjas néptanító eddigi teendői mellett, az árva fiuk felügyeletével is megbízott.

Felvetett e tanévre 40 ösztöndíjas és egy mérsékelt fizető helyes — megyei alapítványos — tanuló, összesen tehát 41. Az iskolánknál rendszeresített 8 mérsékelt fizető helye tanévben is fele részben az előjáró m. kir. miniszter úr ó nagyméltóságának tárczája, illetve az iskola, fele részben pedig az E. M. K. E. központi pénztára terhére, rendes ösztöndíjas helyét tétetett. A felvett 41 tanuló közül azonban, eltekintve az év elején szokásos eltávozás és pótfelvételtől, csak 38 tanuló fejezhette be a tanévet; három tanuló évközben részint családi, részint betegségi okok miatt, részint pedig mivel nem érezett magában elég hajlamot e pályára, önként kilépett az iskola kötelékéből. A tanévet végző 38 tanulóból 15 van a II-od éven, 23 az első éven.

Életkor, vallás, illetőség és szüleinek foglalkozása szerint a tanulók következőleg oszlanak meg:

A tanuló	Életkora											Vallása				Illetőségi helye, megye							Szüleinek foglalkozása									
	17 éves	18 éves	19 éves	20 éves	21 éves	24 éves	25 éves	26 éves	27 éves	29 éves	32 éves	Összesen	ev. rel.	unitárius	róm. kath.	gör. kath.	Összesen	Maros-Torda	Háromszék	Udvarhely	Hunyad	Torda-Ar.	Kolozs	Csik	Kis-Küküllő	Összesen	földmives	bányász	iparos	hivatalnok	magánzó	Összesen
II. éves.	—	—	3	2	1	2	3	3	1	—	—	15	13	1	1	—	15	10	3	2	—	—	—	—	—	15	14	—	—	1	—	15
I. éves.	1	5	8	1	—	1	2	5	1	1	1	26	21	2	2	1	26	10	8	—	2	1	2	1	2	26	17	2	2	4	—	26
Összesen	1	5	11	3	1	3	5	8	2	1	1	41	34	3	3	1	41	20	11	2	2	1	2	1	2	41	31	2	2	5	—	41

A tanulóknak magaviselete, szorgalma, előmenetele és egészségi állapotát feltüntető táblázat
1900—1901 tanévben.

Év	Magaviselet			Buzgalom			Ügyesség			Buzgalom			Ügyesség			Előmenetele				Egészségi állapot				
	dicséretes	megfelelő	nem megfelelő	gazdaságban						kertben és szőlőben						kitűnő	jeles	jó	kielégítő	nem kielégítő	betegségi eset			
				igen buzgó	buzgó	nem buzgó	igen ügyes	ügyes	nem ügyes	igen buzgó	buzgó	nem buzgó	igen ügyes	ügyes	nem ügyes						orvosi megá- llapítás	megál- las szerint	orvosi megá- llapítás nélkü	könyvt
I. éves	22	4	—	17	8	1	12	13	1	18	8	—	—	26	—	2	9	8	7	—	47	—	208	—
II. éves	8	7	—	7	7	1	7	8	—	11	4	—	5	10	—	—	9	6	—	—	22	—	92	—
Összesen	30	11	—	24	15	2	19	21	1	29	12	—	5	36	—	2	18	14	7	—	69	—	300	—

Iskolánk a sepsi-szent-györgyi fiu-árva szeretetházból kötelékébe lépett 12 árva fiuval új elemmel népesedett meg. Az árva fiuk felvétele egyelőre próbaképen történt. Az árva fiuk átvételével, a czél lebegett szem előtt, melyet e próba évnek feladata eldönteni, hogy a 12 évet betöltött s ugy az árvaház kötelékébe tovább nem tartható árvák, a mezőgazdaság részére tartassanak meg. Addig, míg a mezei munkák teljesítésére eléggé megerősödnek, hogy e foglalkozási körben, mint cselédek vagy mezei munkások kereshetik meg kenyerüket, az iskolánál nyernek foglalkozást a mezőgazdaság, kertészet és szőlőszet körében, a ruházati és ellátási költség pedig a munkabérükből nyerne fedezetet. Jelentésem keretén kívül esik a kérdés megoldása, annyit azonban e próbaév alatt szerzett tapasztalatokból már ez alkalommal is jelenthetek, hogy a helyi alacsony munkabérek mellett az árva fiuk a rájuk fordított ellátási és ruházati költségnek munkabérükkel felét sem térítik meg.

Téli iskola jelentésem tárgyát képező tanévben kettő tartatott: egyik 1900. év november hó 1-től december 20-ig, melyen 17 kisgazda volt, a másik 1901. év január hó 5-től február hó 26-ig, melyen 14 kisgazda tartott ki az egész tanfolyamon. Ez intézmény, mely a jelen tanévvel a második évébe lépett, még mindig nem tudott kellő gyökeret verni a kisgazdák körében. Minden egyes tanfolyamon ugyan a rendszeresített 20 helyet fölös számmal pályázzák meg, de a midőn tette — a tanfolyam megkezdésére kerül a sor, a pályázók jelentékeny része visszalépik, a kiket pedig a kitartás a tanfolyam megkezdéséig kísér, eljönnek ide, ugy, hogy mindenik tanfolyam az elején teljesen be volt népesítve, de ezeknek meg megint jelentékeny része pár napi, legfőlebb egy heti itt tartózkodás után haza távozik, ki családja körét, családi tűzhelyét nem bírja nélkülözni.

A téli tanfolyam hallgatók illetősége, kora, vallása, foglalkozása, előmenetele és előképzettsége
1900—1901. tanévben.

A tanfolyam tartama	Illetősége, vármegye								Kora, év		Vallása		Foglalkozása			Előmenetele		Előképzettség					
	Nagy-Küküllő	Kis-Küküllő	Udvarhely	Torda-Aranyos	Háromszék	Maros-Torda	Hunyad	Csik	20 éven alul	20—30 éves	30 éven felül	ág. ev.	ev. ref.	róm. kath.	unitárius	földműves	urasági legény	bányamunkás	géplakatos	jeles	jó	elemi iskola	IV. gymn.
1900																							
November	—	—	3	2	5	5	1	1	1	16	—	—	9	2	6	14	1	1	1	11	6	17	—
Deczember	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1901																							
Január	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Február	1	6	1	—	1	5	—	—	2	11	1	6	7	1	—	14	—	—	—	12	2	13	1
Összesen	1	6	4	2	6	10	1	1	3	27	1	6	16	3	6	28	1	1	1	23	8	30	1

Iskolánknál f. évi július hó 15-től augusztus hó 10-ig rendeztetett be a hatodik mezőgazdasági néptanítói tanfolyam, melyen 20 néptanító vett részt.

A f. év július hó 15-től augusztus 10-ig tartott gazdasági tanfolyamon résztvett néptanítók illetőségi helye vármegyék szerint, minősége és nyert osztályzata.

Megnevezés	Vármegye					Minősége				Nyert osztályzat				Jegyzet
	Bihar	Háromszék	Hunyad	Fogarás	Torda Aranyos	állami	felekezeti	községi	uradalmi	kitűnő	jóles	jó	kiegítő	
A tanfolyamon részt vett 20 néptanító	9	3	3	2	3	15	3	1	1	10	4	6	—	
Összesen	9	3	3	2	3	15	3	1	1	10	4	6	—	

Mezőgazdasági vándor-előadásokat iskolánk tanszemélyzete ez évben is tartott; és pedig Nagy-Küküllő és Hunyadmegyében a tanszemélyzet négy tagja összesen 26 előadást.

Kirándulók e tanévben is keresték fel iskolánkat: az elsők voltak február hó 9-én a dévai tanítóképezde IV-ed éves növendékei 27-en, két tanár vezetése alatt. Ezeket követte május hó 7-én a nagy-enyedi Bethlen-főgimnázium 73 tanulója hét tanár vezetése alatt, kik a kegyelet oltárán is áldozva gr. Kun Kocsárd sirjához is elzarándokoltak, s hazafias beszéd kíséretében a sirra koszorut helyeztek. Bezárták a kirándulók sorát június hó 6-án a nagy-szebeni tangazdaság jelenlegi és végzett tanulói, szám szerint 17-en két tanár vezetése mellett.

Vendégül fogadták falaink: február hó 25-én a téli félévi vizsga alkalmából az ellenőrzőbizottság 4 tagját, július hó 5-én Potsa József Háromszékvármegye főispánját, Jancsó Benedek budapesti főgimnáziumi tanár és Sándor József országgyűlési képviselő „Enke” t. alelnök-főtktár kíséretében; augusztus hó 9-én Réthi Lajos Hunyadvármegye kir. tanfelügyelőjét, kit a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr Ó Nagyméltósága a néptanítók vizsgájára küldött ki.

A fenti kirándulók és az imént említett vendégeken kívül megtekintette iskolánkat e tanévben 182 gazda és gazdaság iránt érdeklődő egyén.

Iskolánk tanulóival két kirándulást tettünk: egyet május hó 5-én a szászvárosi ref. Kun-kollégiumba, midőn nevezett testvér intézettel együtt ünnepeltük nagy alapító gr. Kun Kocsárd névnapjára. Itt a kegyelet ünnepe után, mely a két iskola részéről tartott hazafias beszédekkel és isteni tisztelettel záródott be, a kollégium szer-, könyv- és gyűjteménytárát szemléltük meg; bemutatott tanulóinknak a fonograf és villany-fejlesztő gép. Résztvettek a kiránduláson az árva fiukkal a tanszemélyzet és a tanulók teljes számmal. A második kirándulás az igazgató vezetése mellett 18 tanulóval Budapestre tetetett, a párisi nemzetközi kiállításról hazakerült és Budapesten újra kiállított gazdasági tárgyak megtekintésére, mely alkalommal tanulóink Budapest nevezetességeit is megtekintették.

A végzett tanulók nyilvántartása és elhelyezése érdekében a tőlük és az őket alkalmazó gazdáktól beérkezett leveleket ez évben is külön iktató könyvbe vezettük. A volt tanítványoktól beérkezett levelek, melyekben elhelyezést kértek a folyó év elején, elszomorító magas számot értek el; az iskola fennállása óta végzett tanulóinak több mint fele kért elhelyezést. A tavasz megnyitásával kedvezőbb fordulat állott be, a tanulók levelei kevesbedtek, az őket alkalmazni óhajtó gazdák levelei pedig sűrűbben érkeztek be, úgy, hogy, már augusztus hónapban az összes elhelyezést kérő tanulók elhelyezettek, vagy ajánlatba hozattak, s nyomban megkezdett a jelen vizsga után kibocsájtandó másodéves tanulók elhelyezése. A lefolyt tanévben a végzett tanulókra vonatkozólag 78 szám alatt 205 levelet váltottunk.

Rövidre szabott jelentésem növénytermelési ágát illetőleg jelenthetem, hogy e gazdasági évben is a megállapított és jónak bizonyult üzemterv keretében mozogtunk. Ez évben vétetett fel a termelendő növények sorába, mint új növény, 5 kat. holdon a cukorrépa, egy kat. holdon a répa mag termelése és 4 kat. holdon második termésnek a köles. Ez új növények az eddigi jelekből itélve jól beváltak és a növénytermelési ág jövedelmező terményeinek mutatkoznak, miért is jövőre a termelendő növények közé vétetnek fel.

Időjárásunk e gazdasági évben kevés panaszra adott okot; egy kis szélsőségtől azonban ez

ez év sem volt ment: így kora tavasszal több eső esett, mint a mennyi a talajnak nyirkos állapotban tartására szükség lett volna; később meg igen sokáig kimaradt az eső, ebből kifolyólag a szikes-agyag talaju gyalmári dülönkőn a korai esőzések miatt vagy 32 kat. holdon csak fél termést kaptunk, míg a homok és vályog talaju falurégi dülönkőn a későbbi szárazság miatt 40 kat. holdon a kitünőnek ígérkező termés csak jó közepes lett.

A tavasziak vetését f. évi május hó 10-én végeztük be, a második termelésre pedig június hó 20-án vetettünk utoljára. Kettős termés alatt volt e gazdasági évben 25 kat. hold, és pedig 5 kat. holdon szentjános rozs és csalamádé, 20 kat. hold szénatermést adott lóhere után cinquantinó-tengeri, köles, muhar és árpa. Az árpa a vetést követő nagy szárazság miatt nem sikerült, a tengeri, köles, muhar igen szép, a szentjános rozs (őszi borsóval) és csalamádé kitünő termést adott.

Eke alatt levő területünk ez évben 352·5 kat. holdat tett, ebből,

Tavaszi vetés: árpa 25 kat. h. (20 h. lóherével, 2·5 h. baltaczimmel, zab 35 kat. h., tavaszi buza 4 kat. h., magbükköny 5 kat. h., zabos bükköny 32 kat. h., csalamádé 12 kat. h. (5 kat. h. kettős termés), mohar 4 kat. h. (második termés), köles 4 kat. h. (második termés). tengeri (cinquantin) 10 kat. h. (második termés), takarmányrépa 6·5 kat. h., czukorrépa 5 kat. h., dohány 1 kat. h., hajdina, 1·6 kat. h., magrépa 1 kat. h., tengeri (algyógyi) 92 kat. h., lóhere 28 kat. h. (20 h. árpa, 8 h. rozsszal.) tengeri (cselédi illetmény) 28 kat. h. Összesen: 250·5 kat. h.

Őszi vetés: Buza 23 kat. h., rozs 22 kat. h., Szt.-János rozs őszi borsóval 5 kat. h. Szt.-János rozs őszi borsóval 5 kat. h. (első termés.) Összesen 55 kat. h.

Régebbi vetés: Luczerna 16 kat. h., lóhere 36 kat. h. Összesen: 52 kat. h.

Mind összesen: 357·5 kat. hold.

Az 1752/1029 k. hold elosztása művelési ágak szerint				352/800 k. hold szántó művelés szerinti felosztása			
k. hold	öl		%	k. hold	öl		%
352	800	Szántó	20·13	99	800	Kalászos	20·28
55	—	Rét	3·14	161	—	Kapás	45·63
15	1412	Szőlő	0·87	9	800	Tak. ipar és hűv.növény	2·62
67	1494	Kert, faiskola, belsőség, major	3·84	82	800	Vetett takarmány.....	23·47
782	83	Erdő.....	44·66				
468	1018	Legelő.....	26·73				
10	1022	Terméketlen	0·63				
1752	1029		100·00	352	800		100·00

Az egész birtok testnek művelési ágak szerint, valamint az imént kimutatott 352/800 kat. h. szántóföldnek a művelési növények szerinti felosztását a következő összeállításban van szerencsém bemutatni.

A tengeri, mint a közölt adatokból kitünik, e gazdasági évben is a szántás alatt levő területnek jelentékeny részét foglalja el, melynek oka, miként a mult évi jelentésemben is kifejtettem, az, hogy a távol fekvő és az áradásnak kitett helyeket, más növények termelésére fordítani nem lehet.

A termés minősége és katasztrális holdankinti átlaga.

Sorszám	A termés	Átlag 1 k. h.		Hl. súlya	
		q.	kg.		kg.
1	Őszi búza	7	70	—	79 ^b
2	Tavaszbúza	2	60	—	80
3	Járó búza	4	60	—	81
4	Közönséges rozs	6	40	—	73
5	Szt.-János rozs	7	83	—	72
6	Őszi borsó	7	30	—	82
7	Árpa	6	89	—	68
8	Zab	11	—	—	47
9	Mag bükköny.....	2	88	—	69 ^b
10	Mag répa	6	50	—	23

} Aratás előtt közvetlen árvíz alatt állott a termés.

Jelentésem keltéig learatott és nagyrészt terményeink átlag termése és minősége a következő volt :

Ezen átlagok kimutatásából láthatólag : a b u z a és á r p a kevesebb, a r o z s és z a b nagyobb terméssel fizetett, mint a mult évben. A még lábon levő termények : tengeri, köles, mohar, cukor- és takarmányrépa, maglóhere és luczerna a két utóbbi kivételével jó közepes termésre nyujtanak kilátást.

A növénytermeléssel a mult évben is jelzett irányban haladtunk, minden termelés alatt álló növénynél különös gondot fordítva a vetőmag megválasztására, nemesítésére, mely törekvésünket terményeink minőségének emelkedésében némi siker koronázta is : a b u z a, r o z s, á r p a, z a b, b o r s ó, t e n g e r i terményeink nemesedve, állandó jelleget öltöttek, s mint vetőmagvak széles körben lettek keresettek. E gazdasági évben az őszi és tavaszi vetési időszak alatt 32 gazdának eladtunk :

az őszi búzából.....	81.47	métermázsát
a tavaszi búzából.....	4.—	"
a rozsból.....	17.38	"
az árpából.....	22.78	"
a zabból.....	50.—	"
az őszi borsóból.....	24.39	"
a tengeriből.....	18.80	"

A termeléssel elvont tápanyagok visszapótlása az állattenyésztés minden ágának a viszonyokhoz mért nagy arányban felkarolásával majdnem semmi kívánni valót sem hagy fenn ; kihordotunk a lefolyt gazdasági évben 22 ló-, 851 2-ös ökör, 243 4-es ökörfogaton : 13.122 métermázsas istállóit és 360 métermázsas juhtrágyát.

Részvett iskolánk ez évben is a búzának rozsdá elleni védekezése tárgyában megindított termelési kísérletben, melynek ez évi adatai is további feldolgozás céljából illetékes helyre küldettek el.

Állattenyésztésünk ről általában kedvező jelentést tehetek. Állat-állományunk f. évi augusztus hó 31-én számlált :

szarvasmarhánál.....	127	darabot
lovaknál.....	13	"
juboknál.....	520	"
sertéseknél.....	140	"
baromfiaknál (lud).....	235	"

A szarvasmarhatenyésztésnél a kitűzött tenyészirányt az erdélyi fajta edzettségének és igavonó képességének fentartása mellett a tejelőképeség fejlesztését és a testsúly emelését, szem előtt tartottuk ez évben is. Szarvasmarhatenyésztésünk céljához közelebb viendő, alkalmaztunk ez évben vérfrissítést, gróf V a s s Albert mező-záhi tenyésztéséből vásárolt egy drb két éves bikával, melynek a mult év augusztus—szeptember havában Kolozsvárt tartott állatkiállításon a bíráló bizottság a két évekre kitűzött első díjat ítélte oda. A tehének élősúly átlaga : 519 kg ; egy tehénre eső tej pedig a mult évben évi átlagban : 1037.75, napi átlagban 3.24 litert tett. Ugy az élősúly, mint a tejátlag a mult évi jelentésemben közölt adatokkal szembe állítva némi hanyatlást mutat, minek az az oka, hogy a mult évben majdnem egyszerre kellett a pepineriánk törzsét alkotó öreg teheneket kiselejtezni, ezek helyét a tenyésztésre besorolt 3—4 éves üszök foglalták el, melyek még jelenleg is a tehénállományunknak több mint kétharmadrészét foglalják el ; de már a jövő gazdasági évben teljesen kiegyenlítve lesz a kevés differencia, sőt a másodsor borjazott fiatal tehének 4 liter napi átlagával jelentékenyen emelkedni is fog. Eladtunk a mult évben köztenyésztésre 5 drb 2—2.5 éves tenyész bikát 800—300 korona között váltakozó árakon. Tenyésztésre alkalmas üsző még ez ideig nem került eladásra, a mennyiben valamennyit a kiselejtezett öreg tehének helyébe kellett besorozni, jövőre azonban tehénállományunk majdnem minden darabja fiatal lévén az üszökből is fognak eladatni.

Lótenyésztésünkben a muraközi fajtával a beltenyésztésre tértünk át : saját tenyésztésünkben kikerült ménnel fedeztettük ez évben is kanczáinkat. Jövőre e tenyésztési ágban is vérfrissítést tervezünk eredeti muraközi vagy nagy Nonius ménnel.

Juh tenyésztésünkben, melynek anyagát a cigája fajta képezi, évről-évre újabb akadályok állanak elé, melynek a tervezett 1000 drb létszámtól mindig annyira vetnek vissza, mint a mennyit előrehaladtunk. A lefolyt gazdasági évben a kergekór szedte áldozatát a bárányok sorából 50%-ot pusztítva el. A tervezett létszám elérésére való törekvésünk sikertelensége mellett, örömmel jelenthetem a gyapju és tejtermelésben mutatkozó emelkedést, valamint a testsúly átlagában elért gyarapodást. A gyapjuhozam egy juh után átlag 1.48 kg.-ot tett, melyet métermázsánként 120 koronán értékesítettünk. Az egész fejési évad alatt egy juh átlag 36.23 liter tejet adott, melyből átlag 4.8 kg. turót készítettünk. A kiselejtezett és öreg állatok följavítva átlag 40 kg. élő súlyt érnek el, melynek kilogrammja a mult év őszen nyilvános árverésen 39.5 filléren értékesítettet, etetés előtt lemérve minden levonás nélkül.

Sertés tenyésztésünk ről, melyben a fehér mangalicza fajta tenyésztése üzetik, e gazdasági évben kedvező jelentést nem tehetek ; az árak rendkívüli hanyatlása miatt az egy koczára

eső eddigi évi 200 korona nyers jövedelem 160 koronára redukálódott. Ez évben is hizlaltunk 14 drb kislejtezett öreg és tenyésztésre alkalmatlan fiatal sertést, melyek a beállításkor 1900. év augusztus hó 4-én 1287 kg. nehezek voltak; árpadara és csöves tengerivel hizlalva november 18-án adattak el nyilvános árverésen élősúlyban kilogrammonként 82 fillér, páronként 45 kg. levonással és 4% engedménnyel, az eladás alkalmával történt lemérésnél a 14 darab hizott sertés élő súlya 2560 kg.-ot tett, tehát 3 és fél hónapi hizlalás után a beállításkor lemért súlyának éppen kétszeresét érte el. A malacok szaporulatával, négy malacz sem esett átlag egy koczára, valamint azok értékesítésével, élő súlyban 4% levonással 65 filléren értékesítettek, kevésbé elégedhetünk meg. Egyébiránt pedig, mint kedvező jelenséget jelenthetem, hogy a sertésvész ez évben állományunkat megkímélte.

A lud tenyésztésénél még mindig a kezdet nehézségeivel küzdünk; a falkában tartás és a takarmányozás kérdését már annyira tisztáztuk, hogy a siker reményével nézhetünk a jövő tenyésztési évad elé. Megoldandó kérdésnek egyedül a költség maradt, melyet a tyuktenyésztéssel kombinálva tervezzük a jövő évben megoldani. Az értékesítést, melyet a javított és hizlatt élőállattal, valamint a tollal értünk el, kedvezőnek jelenthetem. A hizás foka szerint a kövér libát élősúlyban kilogrammonként 1 kor. és 80 fillér között váltakozó áraikon adtuk el — minden levonás nélkül, a tollat pedig tépés nélkül kilogrammonként 2 kor. vitték a raktárunkból.

Méhtenyésztésünk 25 családdal szolgál a gyakorlati oktatásnak alapjául.

Szőlőszeti és borászati termelési ága iskolánknak új stádiumba lépett, a homorodi szőlőhegyben, s pár héttel ezelőtt nem ugyan az iskolaszőlőben, de ahhoz közel, Algyógyon is a filloxera feilépte konstatáltatott, s így már csak napok kérdése, hogy Algyógy is zár alá helyeztessék. A zár alá helyezéssel lehetővé tétetvén az amerikai szőlőfajok behozatala, a felújítás veendi kezdetét. A mult évi termésünk a filloxera jelenléte dacára még elég kedvező volt: a 15 kat. h. szőlőterületről 246 hl mustot mértünk be, mely minőségére nézve egyike volt a jobb évek termésének. A bor értékesítését, mint az előző években, ugy most is kicsinyben eszközöljük — közvetlen fogyasztóknak adjuk el; f. é. augusztus hótól kezdve pedig a literenkénti kimérésre is engedélyt nyertünk, hogy a kétévi összegyűlt termést, a borárakban is tapasztalt nagymérvű árhanyatlás miatt elárusíthatunk.

A kertészetnél a megállapított s eddig is követett üzemterv keretében folytattuk működésünket. Ez évben a tea termesztéssel és a füge fával tettünk kísérletet. Terveztetik a spárga nagybani termelése, mely czéltól megtettük az előkészületet.

Kertészetünk a mult évben elért eredményt az alábbi táblázat tünteti fel:

K i m u t a t á s

az algyógyi m. kir. állami gróf Kuu Kocsárd székely földmives-iskola E. M. K. E. alapítás kertészetéből 1900. év őszén és 1901. év tavaszán kiadott faiskolai, gyümölcs és konyhakerti terményekről.

Sorszám	Megnevezés	K i a d a t o t t					Érték		Jegyzet
		faiskolai termény			gyümölcs		kor.	fill.	
		teljes áron	mérsékelt áron	ingyen	mm.	drb.			
		d a r a b							
1	Oltvány, vadoncz és oltóág..	2185	6307	130418	—	—	8031	09	
2	Válogatott alma I.	—	—	—	—	2250	90	—	
3	Első osztályu alma	—	—	—	1450	—	220	75	
4	Aszalt szilva	—	—	—	6	—	240	—	
5	Vegyes zöldségféle	—	—	—	—	—	863	—	
	Összesen....	2185	6307	130418	1456	2250	9444	84	

Iskolánk az üzletvitel, valamint az elméleti és gyakorlati oktatás céljaira a következő vagyon felett rendelkezett 1900. év végén

Vagyonérték.

a) állami költségen emelve és beszerezve.

Termény, anyag és állatszámadásban.....	89'419	kor.	96	fill.
Kerti terményekben.....	19'378	..	84	..
Méhészet.....	239	..	48	..
Irodai szerek és anyagok.....	514	..	18	..
Épületek, gépek eszközök és termék felszerelési költsége....	191'933	..	18	..
b) az E. M. K. E.-től átvett épületek értéke	57'369	..	—	..

Mind összesen: 349'854 .. 64 ..

Ha ezen leltári terményszámadási mértékhez hozzáadjuk a fölbirtok jelenlegi becsértékét, mely a helyi árak szerint 500,000 koronára tehető, az iskola birtokába levő összes vagyonnak az értéke 849.854 kor. 64 fillért tesz a vashidon kívül, mely az iskola tulajdona ugyan, de birtokába csak 45 év múlva kerül.

Tisztelettel

Algyógy, 1901. szept. 22-én.

Gáspár József,
igazgató.

II.

793—901. sz.

Az ellenőrző bizottság jelentése

az Algyógyi m. kir. gróf Kun Kocsárd székely földmives iskola — Emke alapítás — 1900—901. tanévi 1901. szeptember 22-én megtartott gyakorlati, záró vizsgálatairól.

Igen tisztelt választmány!

Kiküldetve a Nagyméltóságú kir. földmivelésügyi miniszter ur folyó évi augusztus hó 16-án 66.331—VI./1. szám alatt kelt magas rendeletével, folyó évi szeptember 22-én alólírottak, mint az ellenőrző bizottság tagjai megjelentünk Algyógyon, a bizottság egyik tagjaként a szerződés értelmében Magyar Kázmér kir. földmives iskolai tanfelügyelő lévén kiküldve a miniszter úr által.

A gyakorlati záróvizsgálat megejtésére a kir. földmivelésügyi miniszter úr által 1899-ben 43.472. szám alatt kiadott rendelet szolgált alapul, azon módosításokkal, melyeket az algyógyi földmives iskola részben egyesületi jellege és a viszonyok megengedtek, illetve követeltek.

A vizsgálat, melyben kizárólag az intézetből távozó II. évesek vettek részt, a helyi kegyuri ref. templomban reggel 8 órakor Istentisztelettel vette kezdetét, mely alkalommal a földmives árvák énekkara adott elő egyházi éneket.

Maga a közzvizsgálat a gróf Kun-kastély új disztermében indult meg, a hova az ellenőrző bizottsággal és a tanszeméllyel úgy az I., mint a II. éves növendékek és az árvák is felgyülekezvén, s vendégek is érkezvén, az iskolai vegyeskar — tanulókból és árvákból állva — énekelte el a „Szózat“-ot, mire az ellenőrző-bizottság elnöke az igazgatót az év fontosabb eseményeinek közlésére hívta fel.

Gáspár József igazgató az eredetiben idecsatolt s nyomtatásban megjelent Jelentést terjesztvén elő, ezután az elnök indítványára kimondatott, hogy tétessék javaslat az igazgató-választmányhoz Darányi Ignác dr. kir. földmivelésügyi miniszter ural szemben az iskola kifejllesztéseért a leghálásabb köszönet nyilvánítása; s egyben az ellenőrző-bizottság Gáspár József igazgatóval szemben a haladásért elismerését fejezte ki. A megnyitást az árvák éneke zárta be.

Elnök az igazgató javaslatára megállapítván az eljárási sorrendet, kimondatott, hogy a vizsgálat a majorban a szabadban a növénytermelés és állattenyésztés körében fog kezdődni s tartani fog a d. e. folyamán. D. u. a kertészeti csomagolás, az intézet szemléje, a borpincze megvizsgálása, a fajtaisme tárgyalása fog megejtetni, utóbbi a kiállítás helyiségében a vetítő készülék segítségével, s közben megtekintetik a gazdasági és kertészeti alkalmi kiállítást.

Vizsgára álltak a következő növendékek: 1. Barna György, 2. Bogdán Mózes, 3. Bolhos Géza, 4. Böjthe József, 5. Fazakas Elek, 6. Fekete Gyula, 7. Fülpesi Gyula, 8. Kovács József, 9. Mikola György, 10. Palkó Gyula, 11. Pethő Bálint, 12. Soós Antal, 13. Szenner Gyula, 14. Vajda Márton, 15. Varró Dénes.

Kivonulva a majorba a vizsgázó növendékeknek a széna és szalma rakás, valamint a szántás és kézi vetés problémája adatott fel, mely munkálatban az illetőknek az I. évesek és az árvák is segítettek. Az eljárás a bizottság meglegedésére ment végbe s különösen szépnek találtatott a széna, szalma rakás.

A tehenészet, ökor-istálló, lótenyésztés, sertés- és juhtenyésztés, valamint baromfi-tenyésztés körül tett gyakorlati vizsgálat után, a bizottság megtekintette a gazdasági, kertészeti és szőlészeti kiállítást, melyet gazdagabbnak talált, mint eddig és pedig ujnak találta a tejgazdaság bemutatását a trappista sajttal, a vetésforgók szemléltetését, a borászatból a butelia kezelés bemutatását.

Délben felvonultak: az iskola ötös fogata, lovagolva egy mén egy iskolai növendék által és 10 négyes ökor fogat a béresekkal.

Délután a kertészetből a gyümölcs csomagolást vizsgáltuk meg, a mi több tekintetben kívánni valót hagyott fenn, s nyomban az iskolai tűzoltóság Polcz Rezső kolozsvári tűzoltó-parancsnok, bizottsági tag intézkedésére alarmmal kivonulván, kitünt, hogy a növendékek keveset gyakoroltak, rendszer nélkül szereltek s az elméletben majd semmi oktatást sem nyertek.

Az intézeti főbb épületek és a kert, s a gyümölcsös kert megtekintése után, a borpinczét az ellenőrző bizottság állandó kívánságához képest részben már megvakolva és fehérre meszelve találtuk, mely intézkedés az egész pinczére nézve folytattnak fog. A borkezelés határozottan javult.

A növendékek gyakorlati vizsgája után a bizottság a tanszemélyzet közt kiosztandó jutalom aránya felett határozott s éjjel elutazott.

Tekintettel, hogy február havi jelentésünk óta az építkezésben nagyobb változás nem történt, e tárgyban újabb megjegyezni valók nincs.

Az árvákat illetőleg megállapítható, hogy a munkát jó kedvvel végzik, s főleg a szántást kedvelik. Javasoljuk, hogy főleg a kertészetre és gyümölcsészetre alkalmaztassanak, hogy jó kerti munkások és munkavezetők lehessenek. A jobbak, ha az életkort elérik, rendes földmives iskolai növendékek legyenek. Az árváknak külön földszinti lakosztályba átköltözése még nem történt meg.

A függő kérdések közül kiemeljük, hogy a romósi rakodó állomás szervezése az algyógyi főszolgabíró kijelentése szerint nehezen megy, azonban a díjjegyzék felemelése által lehetne megoldani a kérdést, a mennyiben a közönség könnyen belenyugodnék, s a díjjegyzék jövedelme által a kir. kereskedelmi miniszter ur által kívánt hozzájárulás fedezve lenne. E tárgyban ily értelmű felterjesztést javasolunk a kir. kereskedelemügyi miniszter urhoz.

Kérve, hogy jelentésünket tudomásul venni s megjegyzéseink figyelembe vétele végett a kir. földmivelésügyi miniszter urhoz is felterjeszteni méltóztassék, vagyunk

Kolozsvárt, 1901. október hó 12-én

Tisztelettel

Sándor József,
biz. elnök.

Lészay Ferencz,
biz. tag.

Báró Bánffy Ernő,
biz. tag.

Polcz Rezső,
biz. tag.

III.

Aranykúti Emke-népiskola.

Sz. 570—901.

Az 1900—901. évi tanév tanító változással kezdődött, mert a volt tanító Nagy Zoltán lemondott, minthogy időközben stipendiumot kapott a budapesti tanítók házában és az orsz. paedagogiumban.

Nagy Zoltán volt tanító szeptember első napjaiban mondott le, tehát meglehetősen későn arra, hogy ez a tanítói állás idejében betöltessék — mind e mellett is a kir. tan., tanfelügyelő hirdetésére, történtek pályázatok és a pályázók közül Donáth Aladár küldetett ki.

A pályázat lejárt, a tanító ide költözése időbe került és így a tanítás épen mint az első kezdő osztendőben csak november havában indult meg. Beiratkozott 74 gyermek és pedig 28 ev. ref. vallásu magyar, 42 gör. kath. vallásu oláh és 4 izraelita vallásu gyermek.

Az évvizsga 1901. június 16-án tartatott meg a legszebb eredménnyel, a szép eredményt elismerte a kir. tan., tanfelügyelő is, a ki a vizsga előtti napon 15-én meglátogatta iskolánkat és 2 órán át vizsgálta meg a tanulókat.

Vizsgára állott 52 tanuló, eltávozott tehát időközben 22, ezek részint betegség miatt, részint szülőiknek a községből való kiköltözködésük miatt, de legnagyobb része azért maradt el, mert nem is voltak tankötelesek — 16—18 évesek — és csak azért iratkoztak be az iskolába, hogy a tél folyamán a míg a mezői munka szünetel, valamit tanuljanak és tekintve azt, hogy ezek a nem tanköteles tanulók csaknem kivétel nélkül gör. kath. vallásuak voltak; önkéntelenül azt a benyomást teszi az emberre, hogy az Emke szelleme hódít. Az igazság érdekében meg kell azonban jegyezni, hogy iskolánknál nincsen tandíj, a beiratkozási díjat személyenként 80 fillért most is, ez évben is gróf Degefeld Gusztávné volt kegyes fizetni, továbbá meg kell említeni azt is, hogy a tanulók tankönyveket, egyéb taneszközöket ingyen kaptak az Emkétől.

Az érdem elismerésül a jó tanulók jutalmazására az Emke igazg. választmánya 52 drb könyvet volt szives ajándékozni iskoláinknak és továbbá Mózsa Attila és neje adtak 12 korona 90 fillért azon czélból, hogy az kisebb részletekben kiosztassék a jó tanulók között.

Megemlítésre méltónak tartom azt, hogy Mező-Szoporból két, Mező-Szent-Jakabról egy és Magyar-Frátárol egy gör. kath. tanuló volt ez évben iskolánknak.

Az Emke igazg. választmánya a tanító kérésére és a gondnokság pártoló ajánlatára volt kegyes 140 koronát utalványozni a gondnokság kezéhez melléképületek emelésére.

Ezen örvendéles tények után egy sajnos esetet is fel kell hogy említsék, mult évi jelentésben ezt irtam: „az iskola épület habár fiatal még, csak egy éves, minthogy helybeli rosz kőből épült — a mezőségen nincsen jó kő — javításra szorul,” e javítás megtételére újból 360 koronát szavazott meg és adott az Emke az építő vállalkozónak. E javítás után az épület maradandó lesz.

Jóslatom nem teljesült a javítás megtörtént ugyan de, és éppen ebből folyólag, hogy a rosz anyagból épült kőfal megbontatott — a javítás után 8 hónapra az épület éjszaki fala kidőlt.

Szerencsére a fal kidőlése oly időben történt, a mikor az iskola üres volt. A kidőlt fal újabb költségbe került, az építkezés megtörtént és most már emberileg szólva elmondhatom, hogy ilyszerű szerencsétlenség rendes körülmények között nem fog előfordulni.

A fal kidölése, annak felépítése alatt buzgó tanítónk a tanítást részint a szabad ég alatt, részint az udvaron lévő szolga lakásban végezte és így a tanügy kárt nem szenvedett.
Aranykut, 1901. aug. 10.

Mózsa Attila,
gondnoksági elnök.

IV.

Balászfalvi Emke-iskola.

Sz. 20—1901.

Az iskolába beiratkozott összesen 205 tanuló, ebből fiú 116, leány 89, magyar 123, oláh 79, német 3, gör. kath. 79, ev. ref. 53, róm. kath. 31, izraelita 40, unitárius 2; levizsgázott az év végén 176 és kimaradt 29 tanuló.

Bennlakó volt 8 fiú, ezek teljes ellátásban részesültek és egy leány növendék, a ki azonban csak élelmezésre járt be a bennlakásba; ezek valamennyien vasuti alkalmazottak gyermekei voltak.

A tanítással két tanító és két tanítónő foglalkozott, kik közül egy tanítót és egy tanítónőt kíséretül a vallás- és közoktatásügyi miniszter küldött és helyezett át iskolánkhoz, az így megerősített tanítói karnak meg is volt a kedvező eredménye, a mit beigazoltak az évről-évi vizsgák, a melyek eredményben felülmúlták a megelőző évek eredményét.

Az iskola-gondnokság tagjai: elnök Szabó Sámuel, nyug. főgymn. tanár, alelnök Simonffy Alajos főszolgabíró, gazda-gondnok Tornya Lajos; gondnoksági tagok: Dániel István, Sinberger Salamon, dr. Rohonczy Béla, Nádor Gyula. A gondnokság az év folyamán 10 ülést tartott.

Végül megkivánom említeni, hogy a gondnokság ezen nemzeti-ségi vidéken úgy a szegényebb sorsu magyar lakosoknak, mint a magyar kulturának nagyobb szolgálatot óhajtván tenni, a szegény-sorsu tanulók felruházására a tanév folyamán épen úgy, mint a megelőző években társadalmi uton gyűjtött 300 koronát fordított.

Az iskola az 1901—902. tanévtől egészen államosították és pedig olyként, hogy a szóban levő tanévre ez Emke-iskola épülete díjtalan használatra átengedték s az összes tanerők államiak lesznek. A rákövetkező 1902—903. tanévre a kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter megépíti az Emke-iskola mellett szerzett telken az áll. iskola épületét s akkor az Emke az eddigi épületben kisedővő-dát létesít.

Balászfalván, 1901. évi aug. 14.

Simonffy Alajos,
gondn. alelnök.

V.

Kis-sebesi Emke-népiskola.

Sz. 64—1901.

A lefolyt 1900—901. tanévre a beiratásokat szeptember hónap 3-tól 8-ig végeztük. A tanítást pedig szeptember hónap 10-én kezdtük meg. Ez iskolai évre beiratkozott 125 tanuló; az év folyamán részint elköltözés, részint fejletlenség miatt kimaradt 15 és így maradt a tanév végére 110 tanuló. A megelőző év létszámához képest a szaporodás 11.

A tanításban az egész iskolai esztendő folyamán — eltekintve a rendes szünetektől — megszakítás nem volt.

Mivel iskolánkba távolabb a vasut mentén lakó tanulók is jártak, ezek számára a m. kir. áll. vasutaktól az E. M. K. E. által vasuti szabadjegyeket eszközöltünk ki. Vasuti szabadjegyet kapott 17 növendék.

Tanulóink a tandíjmentesség mellett még egyéb segélyezésben is részesültek. Az iskola könyvtárából 124 tanuló kapott tankönyvet használatra. Itt említjük meg, hogy Glá s n e r József ur unokái és La e n d l e r József bányagazgató ur kis leánya az 1900. évi augusztus hónap 17-én a szegénysorsu tanulók segélyezésére — az iskola helyiségében — szinelőadást rendeztek. Ez alkalommal begyűlt 50 korona, a melylyel ruhát és taneszközöket vásároltunk és a karácsonyi ünnep alkalmával a szegénysorsu tanulók között szétosztottuk. Áldozatkészségükért fogadják a közreműködők e helyen is hálás köszönetünket. Figyelmes gondoskodásuk jelentős mértékben járul hozzá, hogy a szükségben szenvedő vagy nagy, terhes családdal bíró szülők gyermekei is pontosan látogathassák az iskolát.

A tanulók egészségi állapota, leszámítva a kisebb betegeskedéseket, ez évben is kedvező volt, mivel betegség miatt egy növendék sem maradt ki. Az újraoltást május hónap 10-én dr. V e n d e l i Gyula bányá-hunyadi körorvos teljesítette.

Tanulóink magaviselete általában elég jónak mondható, bár itt-ott szükség volt néha az erősebb megdorgálásra.

Iskolai ünnepélyünk ez évben négy volt, mindenike igen szépen sikerült. Ünnepélyeinken

mindig nagyszámu hallgatóság volt jelen, melynek soraiban a gondnokság részéről ott volt Laendler József iskolánk sokérdemü gondnoka.

Még iskolánk látogatóiról kell megemlékeznem. Ez év folyamán iskolánkat több ízben meglátogatta Laendler József iskolai gondnok. Deczember hónap 11-én Kozma Ferencz kir. tanácsos, tanfelügyelő, az összes osztályokban végighallgatta a tanítást és feleleteket s megtekintette iskolánk szertárát. Szerzett tapasztalásairól nyilatkozva, ugy az előhaladást, mint a tantermeket és felszereléseket megfelelőnek találta. Csupán a padok ellen emelt kifogást.

Nem hagyhatom említés nélkül a Kis-sebesi gránit kőbányák részvénytársaságának áldozatkészségét sem, mit iskolánktól fennállása óta soha sem vont meg. Nevezett részvénytársaság ez évben saját telepén berendezte a villanyos erőtvitelt és épületeiben a villanyvilágítást. Ez alkalommal iskolánk két tantermébe, előszobába, 2 szobából, konyhából, éléskamrából álló tanítói lakásba is bevezettette a villanyvilágítást díjmentesen és a szükséges áramot is szintén ingyen szolgáltatja.

Évzáró vizsgálatunk Koleszár Lajos alalnök és Laendler József gondnok vezetésével, a szülők és ismerősök érdeklődése mellett folyt le.

A tanév bezárása — a szokott ünnepélyvel — a bizonyítványok és jutalmak kiosztásával f. évi június hónap 17-én ment végbe. Mint mindig, ugy ez évben is több szép könyv- és pénzdórmánnyal járultak a növendékek jutalmazásához a következők: Az Emke, a Kis-sebesi gránit kőbányák részvénytársasága, Glásner Józsefné úrnő, Laendler József bányagazgató, Makfalvy Ferencz keresk. isk. tanár N.-Röczéről, Keczely György állomásfőnök, Czirusz Ferencz bányahivatalnok, Szika Ferencz bánya hiv., Neumann Béla gymn. VI. oszt. tan. Budapestről. Az adományokért e helyen is köszönettel adózunk.

A tanulókra vonatkozó statisztikai adatok.

Osztály	Fiu	Leány	Összesen	R. kath.	G. kath.	Ev. ref.	izraelita	Luth.	Magyar	Német	Román	Tót	Olasz
I.	32	18	50	15	15	13	7	—	31	1	15	2	1
II.	26	12	38	14	12	7	5	—	19	1	12	5	1
III.	5	9	14	4	2	3	4	1	12	—	2	—	—
IV.	5	8	13	4	1	1	7	—	12	—	1	—	—
V.	2	5	7	3	1	3	1	—	6	—	1	—	—
VI.	2	1	3	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—

Kis-Sebes, 1901. évi jun. 19.

Csongvay Dénes,
Emke ig.-tanító.

VI.

Magyar-nagy-sombori Emke-iskola.

Sz. 555 — 1901.

Beiratkozott az 1900—1901. évre 76 tanuló, a kik nemzetiségre így oszoltak meg: magyar 16, izraelita 11, román 49. Vallásra nézve ev. ref. 16, izraelita 11, gör. keleti 44, gör. kath. 5. Somborról járt 56, Kendermárlól 10, Zutorról 4, P.-Szt.-Mihályról 3, Nyerczéről 2, Mészköről 1 tanuló. A beiratások szept. 4-én kezdődtek és egész szeptember hónapban folytak, a rendes tanítások okt. 1-től kezdődtek. Az Emke- és áll. iskolák növendékei osztályok szerint okt. végén osztattak fel, az Emke-iskolába jártak I. és II. osztályosok fiuk és leányok. 1901. január havában újból fel lettek osztva, az első osztályosok nagyszáma miatt, I. V. VI. fiuk, leányok vegyes osztályokra. Az Emke-iskolába így 76 mindennapi tanuló járt.

Iskolai ünnepélyeket tartott a két iskola nov. 19. és márcz. 15-én szép közönség jelenlétében. Karácsonykor a szegény gyermekek felruházására, gyűjtésből ruhát osztott ki, a két iskola gondnoksága. November hónapban egy hétig járványos betegség miatt szünetelt az iskola. Nagyobb betegségek nem fordultak elő, haláleset sem.

Magyar-Nagy-Sombor, 1901. aug. 17.

Dr. Deési Pál,
isk gondnok.

H. Szántó István,
Emke-tanító.

VII.

Magyaró-kereki Emke iskola.

Az iskola költségvetése: Fedezet. Az iskolatelekhez tartozó kert évi hasznbére 60 K. 63 tanköteles után járó beiratási díj á 1 K., 63 K. A beiratást elmulasztó tankötelesek büntetéséből 15 K. Összesen 138 K. Szükséglet. Iskolaszolga évi díjazása 60 K. A tanterem fűtetésére 4 hosszú öl fa beszállítással együtt 104 K. 40 f. A tanterem és iskola helyiség tisztogatása, meszelés, surlás 6 ízben 24 K. Tanítói orsz. nyugdíj járulék 61 tanköteles után á 30 fill., 18 K. 30 f. 4 hosszú öl fának a felvágatása á 3 K., 12 K. Kéményseprő évi díjazása 10 K. Előre nem látható kiadásokra 10 K. Tanítói szaklapra 6 K. Írószerekre 3 K. A kéményre a takarító lyukhoz 2 drb bádogg ajtó á 2 K., 4 K. A milleniumi kép keretbe foglalására 4 K. A tornácba feljáró lépcső kijavítására 10 K. A Dr. Szabó M. „Népoktatási Községi Közig. Kézikönyve“ czimű mű III. köt. á 5 K. 20 fill., 15 K. 60 f. Összesen 281 K. 30 f. Erre fedezet 138 K. Mutatkozik tehát a központtól fedezendő hiány 143 K. 30 f. A kert a tanító használatába bocsáttatván, a tanító az iskolaszolgai teendőkről gondoskodik. A tanító fizetése a központtól 800 K. A tanítás szept. 15-én vette kezdetét. A növendékek 62 létszáma 4 osztályban vezetett. A közvizsgálat f. évi jun. 16-án tartatott meg a szülők élénk érdeklődése mellett. A központ ajándékkönyveket küldött.

Magyaró-Kerekén, 1901. jul. 5.

Albrecht Lajos,
gond. elnök.

Keresztes Károly,
Emke-tanító.

VIII.

Vámos-udvarhelyi Emke-iskola.

Sz. 33—1901.

Az iskola keletkezési ideje 1894. Jelenlegi saját szép, új iskolaház tanítói lakással egybekötött épületének felépítési ideje 1898.

Rövid 7 év alatt a tanítók 6-szor váltakoztak, ennek oka lehet legfőképen az, hogy a tanító havi szükségletét 30—35 kilométer távolságról kell hogy beszerezze, a mi óriási fuvardíjt emészt fel évente.

Gondnoksági elnök: Schreiber Mózes helybeli birtokos úr, jegyző: Gecse Gyula. Gondnoksági tagok: Moga János, Szász Ferencz, Szász Márton és Kertész Mihály.

Rendes tanító: Gecse Gyula.

A folyó tanévre női kézimunka tanítónő volt Ravasz Vilma, férjezett Gecse Gyuláné.

A folyó tanévben a tanítás megkezdődött szept. 17-én. Az évváró vizsga megtartott jun. 7-én, az eredmény gondnoksági nyilatkozat szerint: jeles.

A folyó tanévben beiratkozott 6—12 éves tanuló: 46, 12—15 éves tanuló: 12, összesen 58. Ebből év végéig járt 48, — 4 vörheny miatt kitiltatott, 1 elhalt és 5 különböző czimen kimaradt.

A folyó tanévben a tanítás menetét két esetben zavarta meg a járványos vörheny, mi miatt 23 napig szünetelt a tanítás.

Az iskola hasznos voltát igazolja a létszám fokozatos növekedése s a különböző nemzeti-ségüek ragaszkodása, a mit számukkal igazolhatok; ugyanis a fentt irt 58 tanulóból 27 magyar, 24 román és 7 izraelita. Továbbá az is, hogy a községből iparos vagy tanuló pályára soha egyetlen egy gyermek se ment, sőt irtózott attól. A folyó tanévben 3 tanuló jelentkezett iparos pályára, kik közül a kereskedelmi iparkamara 1-et műasztalos, 2-öt kerekés mesterségre helyezett el tanoncznak; 1 pedig erdőőri iskolába ment.

A központ által segélyekben nyújtott: 1. A tanítónak fizetésébe 800 korona, havi részletekben előre fizetve. 2. A folyó tanévre női kézimunka tanítónőnek 100 K. 3. A mult tanévi ált. tanító egyesületi gyűlésen való részvétért tanítónak 1836 fill. Szemléleti képek lemez papírra tételének fedezetére: 26 K. 5. Az iskola udvarára nyári konyha, fáskamara, kút és kerítés építésére 504 K. 6. Tan-, ifjusági olv. és jutalomkönyv: 83 drb.

Egyéb iskolai szükségletek fedezetére gondnokság a mindennapos iskolásoktól 1 K. 60 fill. és ismétlőktől 80 fill. tandíjt szed, miről tanév végével leszámol az Emkének.

Vámos-Udvarhelyt, 1901. jul. 1.

Schreiber Mózes,
gondn. elnök.

Gecse Gyula,
Emke-tanító.

IX.

Ördögkúti Emke óvó.

Sz. 649—1901.

Óvodánkba az 1900—1901-ik iskolai évben beiratott 34 gyermek, 15 fiu, 19 leány; ev. ref. 2, róm kath. 1, izraelita 2, gör. kel. 29. Rendszeren feljárt 24-26. Járványos, vagy más betegség nem fordult elő.

Évi szükséglet volt: Óvoda helyiség és óvónői lakás 250 K. Óvoda fűtésére 72 K. Tisztogatásra 20 K. Óvónő fizetése 700 K. Fűtési átalánya 43 K. Nyugdíj járuléka 24 K. Dajka fizetése 192 K. Összesen 1256 K. Wesselényi-Egyesületet terheli 200 K. Emke terhére marad 1056 K.

Ördögkúton, 1901. aug. 20.

Lázár Ferencz,
f. b. elnök.

Tóth Lilla,
óvónő.

X.

Segesvári Emke-óvó.

Sz.: 56—1901.

Az 1900—901. tanév szept. 1-én vette kezdetét és a közbeeső ünnepnapok kivételével megszakítás nélkül tartott július hó végeig. Beiratkozott összesen 89 növendék; 40 fiú, 49 leány, kik elég pontosan látogatták az óvodát.

Az óvoda növendékei között az év folyamán semmi ragályos betegség nem volt, a városi orvos két izben látogatta meg az óvodát.

Az óvoda minden foglalkoztató eszközzel föl van szerelve és az áll. iskola épületében mintaszerűen elhelyezve.

1900. decz. 20-án a kir. tanfelügyelő, felügyelő-bizottság és nagy számú előkelő közönség jelenlétében szépen sikerült karácsonfa-ünnepély rendeztetett, mely alkalommal nagyrészen közadakozásból (8 frt.) 16 K. értékű játékok, gyümölcs és czukorkák osztattak szét a növendékek között.

Az óvónő, Ujvárossy Anna, az állami iskola tantestületének rendes tagja, hol az óvoda állapotáról, végzett munkájáról stb. havonként rendes jelentést tesz; a tantestület mindenben készségesen támogatja őt.

A felügyelő bizottság Somogyi István alispán elnöklete alatt lekötelező pontossággal és ügyszeretettel végzi feladatát.

A lefolyt tanév alatt Dancs Bertalan kir. tanfelügyelő, Balázs Imre és Benedek Mihály felügy.-biz tagok több izben látogatták meg az óvodát; azt mindig rendben találták.

A tanév jul. 27-én a kir. tanfelügyelő és nagy számú előkelő közönség jelenlétében nyilvános diszfoglalkozással záratott be, mely alkalommal a növendékek évi kézi munkálatai közszemlére voltak kiállítva. Az óvoda számadása május havában betérjesztetett a központi választmányhoz, miután a számadási év ápr. végével járt le.

Az óvoda évi főtartása 1440 koronába kerül, melyből 1360 koronát az igazgató-választmány, 80 koronát a Nagy-küküllőmegyei Emke-választmány a visszatartott 25⁰/₆-ból fedez.

Segesvár, 1901. aug. 24-én.

Balás Imre,
f. b. tag.

Benedek Mihály,
f. b. jegyző.

B)

Segélyezett intézményektől.

I.

Abosfalvi r. kath. iskola.

Az abosfalvi róm. kath. egyház annyira szegény, hogy iskoláját és tanítóját csak is az állam, egyesületek és egyesek jótékony segélyéből tarthatja fenn. Az Emke segélye 200 K.

Iskolájába az 1900—901-ik tanévben 56 mindennapi tanköteles gyermek járt, kik közül 21 magyar, 35 oláh, s így nagy kultur missiót van hivatva teljesíteni. Az oláh gyermekek mintegy fele része máris folyékonyan beszél magyarul, többi része töredevezve; de a magyar olvasás és írásban általában szép előhaladást tettek.

A jelenben élvezett állam és egyesek segélyén alakult 654 korona évi tanítói törzsfizetésem képtelen biztosítani tisztességes megélhetésemet.

Abosfalván, 1901. aug. 18.

Balló Mózes,
abosfalvi k. tanító.

II.

Alsó-porumbáki róm. kath. körlelkészet.

Sz. 555-901.

Az Emke 1888. évi januártól kezdve évi 100 forinttal segélyezi az alsó-porumbáki r. kath. körlelkészt. A körlelkészethez 1 anya- és 14 fiókegyház tartozik 450 hívővel.

A körlelkész *Ferenczy Benedek*.

Elődömtől az anyaegyházban is vegyes, magyar és német nyelvű isteni szolgálatot vettem át; ezt egészen magyarrá változtattam; ének és prédikáció magyar. Csak a kettős ünnepek másod napján tartok a tömegesebben megjelenő német ajku üveggyári munkások miatt német szent beszédet a magyar után.

A kerczísorai és alsó-ucσαι állami népiskolákban, nem különben az alsó-porumbáki és feleki oláh és szász iskolában a vallástant magyarul tanítom, ugyszintén a templomi énekeket.

Ugy hivatalos, mint magán dolgaimban, ahol csak lehet, magyarul beszélek: magyar naptárak, ima- és egyéb jó könyvek ajándékozása, magyar hírlapok terjesztése által is iparkodom magyar nemzeti szellemben hatni nemcsak saját híveimre, hanem más felekezettűekre is.

Hogy pedig ezt tehetem, az Emkének tartozom érte hálával, mely segélyével lehetővé teszi, hogy nemcsak magamat művelhetem, hanem a gondjaimra bizottakat is a magyar kulturának fokozatosan megnyerhetem.

Alsó-Porumbák, 1901. aug. 13.

Ferenczy Benedek,
Emke segélyezte r. kath. körlelkész.

III.

Borbándi róm. kath. gyermek-menedékház

Sz. 113—901

1. Az Emke kegyes segélyével a borbándi róm. kath. hitközség nyári gyermek-menedékházat tart fenn májustól a téli hónapokig. Részint a szegénység miatt, melynél fogva enni valót nem vihetnek magukkal ez óvóházba, de még inkább a szülők gondatlan nem törődőmsége és az előljáróság szigorú rá nem szorítása miatt aránylag kevés gyermek jár tényleg e menházba. Beiratkozik 60—70 gyermek, de abból rendszeren alig jár 25—30 római és gör. kath. egyaránt, sőt csaknem ez utóbbiból még több mint az előbbiből; pedig az egész községből háromszor annyi is lehetne. Ha az Emke nagyobb összeggel segélyezhetné e menházat, akkor ajándék, alamisna-kenyér osztással talán jobban lehetne megnyerni e gyermekeket, kiknek a magyar nyelv tanulása oly felette szükséges volna.

Borbándon, 1901. aug. 19.

Butyka Sándor,
róm. kath. plébános, iskolaszéki elnök.

IV.

Csomafáji ref. iskola.

Sz. 25—901.

Iskolánkban a beiratkozások 1900. szept. 10—15-ig eszközöltettek. Beiratkozott 40 mindennapos és 4 ismétlő tanuló; ezek közül t. i. a mindennaposok közül volt 14 ev. ref. fiú, 9 ev. ref. leány; 10 g. kat. fiú, 3 g. kath. leány, 4 izraelita leány; magyar anyanyelvű 27, oláh anyanyelvű 13. Összesen 40 tanuló. Iskolánkban mind a hat osztály be volt állítva. A tanítás szept. 15-én vette kezdetét, s 1901. jun. 8-án volt a zárvizsga jó eredménnyel. Járványos betegség nem uralkodott. Iskolánkra szorgalmi uton csinos torony építettet és bele 12 Kg.-os csengettű tétetett a mult tanév alatt. Az E. M. K. É-től belső felszerelésre 100 koronát kaptunk. Iskolánk butorzata áll most 4 új pad, egy új asztal, 2 új szék, 5 új fogas, egy új könyves szekrény és 8 ócska padból. Könyvtárunk áll 34 drb. Szabó Ferencz-féle ajándékkönyvből és 72 drb. isk. tankönyvből. Tanszerekkel kivéve Európa térképét és földgömböt iskolánk kellőleg el lett látva.

Csomafája, 1901. aug. 15-én.

Bartha János,
ref. tanító.

V.

Dévai főreál isk. internátusa.

Sz. 488 – 901.

Az Emke által segélyezett K ö r ö s s y Ernő, II. oszt. dévai főreáliskolai tanuló és internátusi növendék az 1900 - 901. tanévben úgy erkölcsi, mint tanulási előmenetel tekintetében a követelményeknek megfelelt. S remélve, hogy az apátlan árva fiu a jövőben is hasonló buzgósággal és szorgalommal fogja az egyesület iránti háláját leonni: ezért kérem méltóztassék K ö r ö s s y Ernőt a jövő 1901–902. iskolai évben is hasonló segélyben részesíteni.

Déva, 1901. augusztus 13.

Téglás Gábor,
főreáliskolai igazgató,
cz. főigazgató.

VI.

Fogarasi községi óvó.

Sz. 25—1901.

Van szerencsénk az óvodánkra nézve összeállított adatokat az alábbiakban betérjeszteni.

neve	Az óvóintézei vezető							Helyisége volt hány ?			Jövedelme volt és az származott					Kiadása volt				Az óvóintézetbe járt						
	képesített	nem képesített	férfi	nő	született magyar	jól tudott magyarul	keveset semmit	Hány kisegítő dajka volt alkalmazva	előszoba	öltöző	játszó	logalkozási	udvar	fedett szin	óvásdíjakból	államségély	községi segély	E.M.K.E. segély	vegyes	összesen	az óvónő fizetése	a dajka díjazása	lakbét, főtés, tisztogatas sly	összesen	fiu	leány
Riedl Árpádné, sz. Vogel Emma	1	—	—	1	1	—	—	2	1	1	1	1	—	100	600	900	400	—	000	800	384	842	2026	44	52	96

Fogaras, 1901. aug. 19-én.

Benedek István,
f. b. elnök.

Riedl Árpádné, Vogel Emma,
óvónő

VII.

Gyergyó-bélbori r. kath. körlelkészet.

Sz. 199 – 1901.

Bélborban, a hol 159 magyar kath. hívő, tiszta oláh községben szétszórtan beékelve van, havonkint egyszer rendszeren istentisztelet tartatik. Azonkívül a sátoros ünnepek 3-ik napján, ujév és vizkereszt ünnepein. Tehát összesen 16-17-szer. Ezen alkalmakkor a borszéki kántor-tanító is segédkezni bejár, hogy az isteni tisztelet annál ünnepélyesebbé tétessék. Mindenkor úgy a gyermekek, mint a felnőttek vallás-erkölcsi oktatásban részesülnek, a melyre mindig elég szorgalmasan eljárnak és tömörülnek.

Örömmel jelenthetem azt is, hogy hála Isten a mit eddig nagyon nélkülöztünk, jó emberek által adományozott fillérekből, elég csinos kápolnánk felépült s mult, 1900. év október 14-én a gyergyói fiókkör elnöke főtisztelendő F e r e n c z y Károly kerületi főesperes úr által felszenteltetett, a ki igen zamatos, magyaros gondolatokban gazdag és átértett beszédet tartott. Szóval magyar ünnepélyt rendeztünk bélbori magyarjaink nagy örömeire.

Ezek előre hocsátása után jelentésem folyamán ismételt kérésem az volna, hogy az Emke nagyérdemű igazgató-választmányja hasson oda a vallás és közoktatásügyi miniszter úr ő nagyméltóságánál, hogy egy állami elemi iskola sürgösen felállíttassék; mert ha valahol van szükség, úgy Bélborban első és szent kötelessége az államnak ezt tenni.

Borszék, 1901. aug. 14.

Bartalis Sz. János,
Bélborba kijáró lelkész.

VIII.

Gyergyó-tölgyesi r. kath. leányiskola.

Sz. 150—1901.

Az Emke által segélyezett gyergyó-tölgyesi róm. kath. elemi leányiskolában a múlt, 1900—1901. tanévben 52 leányka nyert oktatást.

A jeles tanítónő R ö s z l e r Janka lelkiismeretesen, szakértelemmel és ügyszeretettel teljesítette kötelességét.

Gróf M a j l á t h Gusztáv Károly püspök és S z a b ó Géza kir. tanfelügyelő urak az iskolát május hóban meglátogatták, a leánykákat a tantárgyakból kikérdezték s az eredmény felett teljes megelégedésüket nyilvánították.

Gyergyó-Tölgyes, 1901. aug. 10-én.

Balogh Lajos,
lelkész, isk.-széki elnök.

IX.

Gyergyó-tölgyesi r. kath. körlelkészet.

Sz. 151—1901.

A Békás, Domuk és Zsedánpaták oláh községekben szétszórta lakó, róm. kath. magyar híveket a folyó évben is lelkiismeretesen gondoztam; nekik havonként egyszer én magam szentbeszédet és isteni tiszteletet tartottam, husvétkor pedig a gyergyó-szárhegyi Szent-Ferenczrendű szerzetház vikáriusát Békásba beküldöttem, ki egy hétig ott tartózkodott s a hívek lelki szükségleteinek kielégítéséről gondoskodott.

Gyergyó-Tölgyesben, 1901. aug. 10-én.

Balogh Lajos,
lelkész

X

Szászvárosi magyar kiseddévó.

Sz. 12—1901.

A Szászvárosi *Emke*-segélyezte magyar kiseddévódában volt az 1900/1-ik tanévben 70 kisedd. Ezek következőleg oszlottak meg: fiú 32, leány 38, összesen 70; magyar 51, német 16, román 3, összesen 70. Ev. ref. 29, róm. kath. 11, ágostai 18, gör. kath. 3, izraelita 9, összesen 70.

E kis táblázathól is látható, hogy nevezett óvoda magyar, kulturális hivatást teljesít. Hogy nagyobb körben nem mozoghat, annak oka az, hogy a városunkban kifejlődött nemzetiségi érzület *német és oláh nyelvű óvodát* is állított fel, s így a gyermekek nagyon meg oszlottak.

Szászváros, 1901. jun. 29.

Dósa Dénes,
jegyző.

XI.

Szindi unitárius iskola.

Az 1900/901-diki tanévben a Szindi unitárius iskolában volt 13 tanuló, a melyek 3 osztályban voltak beosztva, az első osztályban volt 11, a másodikban volt 1 és a harmadik osztályban szintén egy. Vallásra nézve 10 unitárius, 3 pedig cigány, görög kath. Tantárgyak ugyanazok, mint a minőket a tanterv elő ír. Működésem a tanításon és a kántorságon kívül semmi egyéb.

Szinden, 1901. aug. 17.

Tóth József,
tanító.

XII.

A topánfalvi r. kath. lelkészet.

Sz. 76—901.

L e s t y á n Lajos topánfalvi plebános mint súlyos beteg és ideiglenesen nyugdíjazott, bevittette magát Kolozsvárra f. évi július 30-án. Én aláírott, ki eddigelé Máramaros-Szigeten a szathmári egyházmegyében működtem, egyházi főhatóság által a múlt hóban lettem kinevezve topánfalvi lelkésznek.

Topánfalván, 1901. aug. 10.

Boglucz Sándor,
róm. kath. lelkész.

C)

E. M. K. E. népkönyvtárak és népdaloskörök.

I. Az Emke-népkönyvtárak jegyzéke.

— A dőlt betűkkel szedettek a múlt közgyűlés óta létesültek. —

1. Apáczai *Emke-népkönyvtár.* (Brassóvárm.)
2. Aranyos-Rákosi *Emke-népkönyvtár.* (Torda-Aranyosvárm.)
3. Bácsfalusi *Emke-olvasókör.* (Brassóvárm.)
4. Bádoki *Emke-népkönyvtár* (Kolozsvárm.)
5. Bágyni *Emke-népkönyvtár.* (Torda-Aranyosvárm.)
6. Balászfalvi *Emke-népkönyvtár* (Alsó-Fehérvárm.)
7. Bánffy-Hunyadi *Emke-népkönyvtár.* (Kolozsvárm.)
8. Bedei *Emke-népkönyvtár.* (Maros-Tordavárm.)
9. Bélbóri *Emke-népkönyvtár.* (Csik-vármegye.)
10. Beresztelki *Emke-népkönyvtár.* (Maros-Tordavárm.)
11. Besztercei *Emke-népkönyvtár.* (Beszterce-Naszódvárm.)
12. Bodolai *Emke-népkönyvtár.* (Háromszékvárm.)
13. Bolyai *Emke-népkönyvtár.* (Nagy-Küküllővárm.)
14. Bonczhidai *Emke-népkönyvtár.* (Kolozsvárm.)
15. Borgó-Beztercze *fűrésztelepi Emke-népkönyvtár.* (Beszterce-Naszódvárm.)
16. Borgó-Prundi *Emke-népkönyvtár.* (Beszterce-Naszódvárm.)
17. Brádi *Emke-népkönyvtár.* (Hunyadvárm.)
18. Brassói I-ső *Emke-népkönyvtár.* Magyar Polgári kör helyiségében. (Brassóvárm.)
19. Brassói II-ik *Emke-népkönyvtár.* Iparos ifjak önképző és betegsegélyző egylete helyiségében. (Brassóvárm.)
20. Brassói III-ik *Emke-népkönyvtár.* Bolognai városrészben. (Brassóvárm.)
21. Brassói IV-ik *Emke-népkönyvtár.* Iparos tanonciskola önképzőköre helyiségében. (Brassóvárm.)
22. Brassói V-ik *Emke-népkönyvtár.* Brassó-megyei tanítótestület olvasó körében. (Brassóvárm.)
23. Budapesti Orsz. Paedagógium tan-szermuzeumánál. (Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunvárm.)
24. Bürkösi *Emke-népkönyvtár.* (Nagy-Küküllővárm.)
25. Csegezi *Emke-olvasókör.* (Torda-Aranyosvárm.)
26. Csekefalvi *Emke-népkönyvtár.* (Udvarhelyvárm.)
27. Csernátfalusi *Emke-népkönyvtár.* (Brassóvárm.)
28. Csikgyimes-bánkfalvi *Emke-népkönyvtár.* (Csikvárm.)
29. Dévai *Emke-népkönyvtár.* (Hunyadvárm.)
30. Dévai „csángó telepen“ *Emke-népkönyvtár.* (Hunyadvárm.)
31. Erdő-szengyeli *Emke-népkönyvtár* (Maros-Tordavárm.)
32. Erdő-szentgyörgyi *Emke-népkönyvtár.* (Maros-Tordavárm.)
33. Felenyedi *Emke-népkönyvtár.* (Alsó-fehérvárm.)
34. Felsőszováti *Emke-népkönyvtár.* (Kolozsvárm.)
35. Gerendkereszturi *Emke-népkönyvtár.* (Torda-Aranyosvárm.)
36. Gernyeszegi *Emke-népkönyvtár* (Maros-Tordavárm.)
37. Gödemesterházi *Emke-népkönyvtár.* (Maros-Tordavárm.)
38. Gyalui *Emke-népkönyvtár.* (Köozsvm.)
39. Gyergyó-békási *Emke-népkönyvtár.* (Csikvárm.)
40. Halmágyi *Emke-népkönyvtár.* (Nagy-Küküllővárm.)
41. Héderfáji *Emke-népkönyvtár.* (Kis-Küküllővárm.)
42. Homoród-hévízi *Emke-népkönyvtár.* (Nagy Küküllővárm.)
43. Hétfalusi-központi *Emke-népkönyvtár.* (Brassóvárm.)
44. Horgospataki *Emke-népkönyvtár* (Szolnok-Dobokavárm.)
45. Hosszuaszói *Emke-olvasókör.* (Nagy-Küküllővárm.)
46. Hosszufalu-alszegi *Emke-olvasókör.* (Brassóvárm.)
47. Hosszufalu-fűrészmezei *Emke-olvasókör.* (Brassóvárm.)
48. Kakasdi *Emke-népkönyvtár.* (Maros-Tordavárm.)
49. Kalotaszentkirályzentelkei *Emke-népolvasókör.* (Kolozsvárm.)
50. Kányádi *Emke-népkönyvtár.* (Udvarhelyvárm.)
51. Kendi-Lónai *Emke-népkönyvtár.* (Szolnok-Dobokavárm.)
52. Kibédi *Emke-népkönyvtár.* (Maros-Tordavárm.)
53. Kis-Fülpösi *Emke-népkönyvtár.* (Kolozsvárm.)

54. Kis-Kapus i *Emke*-népkönyvtár. (Kolozsvárm.)
55. Kis-Kapus i *Emke*-népkönyvtár. (Nagy-Küküllővárn.)
56. Kis-sebes i *Emke*-népkönyvtár. (Kolozsvárm.)
57. Kóbori *Emke*-népkönyvtár. (Nagy-Küküllővárm.)
58. Kolozsvári *Emke*-népkönyvtár. A mileniumi elemi iskola helyiségében. (Kolozsvárm.)
59. Kórod-szent-mártoni *Emke*-népkönyvtár. (Kisküküllővárm.)
60. Koronkai *Emke*-népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.)
61. Kőhalmi *Emke*-népkönyvtár. (Nagy-Küküllővárm.)
62. Kőrösbányai *Emke*-népkönyvtár. (Hunyadvárm.)
63. Kőszvényes-remetei *Emke*-népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.)
64. *Küküllő-széplaki Emke-népkönyvtár.* (Kis-Küküllővárm.)
65. Küküllővári *Emke*-népkönyvtár. (Nagy-Küküllővárm.)
66. Laborfalvai *Emke*-népkönyvtár. (Háromszékvárm.)
67. Lajosfalvai *Emke*-népkönyvtár. (Besztercze-Naszódvárm.)
68. Lozsádi *Emke*-népkönyvtár. (Hunyadvárm.)
69. Magyar-décei *Emke*-népkönyvtár. (Szolnok-Dobokavárm.)
70. Magyar-fodorházai *Emke*-népkönyvtár. (Kolozsvárm.)
71. Magyar-frátai *Emke*-népkönyvtár. (Kolozsvárm.)
72. Magyar-fülpösi *Emke*-népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.)
73. Magyar-nagy-sombori *Emke*-népkönyvtár. (Kolozsvárm.)
74. Magyar-nemeyei *Emke*-népkönyvtár. (Besztercze-Naszódvárm.)
75. Magyar-régeni *Emke*-népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.)
76. *Magyar-sárosi Emke népkönyvtár.* (Kis-Küküllővárm.)
77. Maros-bogáti *Emke*-népkönyvtár. (Torda-Aranyosvárm.)
78. Maros-szent-benedeki *Emke*-népkönyvtár. (Alsó-Fehérvárm.)
79. Maros-szent-györgyi *Emke*-népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.)
80. Maros-szent-királyi *Emke*-népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.)
81. Maros-vécsei *Emke*-népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.)
82. Medgyesi *Emke*-népkönyvtár. (Nagy-Küküllővárm.)
83. Mezőbándi *Emke*-népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.)
84. Mező-nagy-csáni *Emke*-olvasókör. (Torda-Aranyosvárm.)
85. Mező-záhi *Emke*-népkönyvtár. (Torda-Aranyosvárm.)
86. *Mikefalvai Emke-népkönyvtár.* (Kis-Küküllővárm.)
87. Mocs i *Emke*-népkönyvtár. (Kolozsvárm.)
88. Mohai *Emke*-népkönyvtár. (Nagy-Küküllővárm.)
89. Muzsnai *Emke*-népkönyvtár. (Nagy-Küküllővárm.)
90. *Nagy-borosnyói Emke-népkönyvtár.* (Háromszékvárm.)
91. Nagy-ölyvesi *Emke*-népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.)
92. Nagysajói *Emke*-népkönyvtár. (Besztercze-Naszódvárm.)
93. Nagysármási *Emke*-népkönyvtár. (Besztercze-Naszódvárm.)
94. Nagyselyki *Emke*-népkönyvtár. (Nagy-Küküllővárm.)
95. Nagysolymosi *Emke*-népkönyvtár. (Udvarhelyvárm.)
96. Nagyszebeni I-ső *Emke*-népkönyvtár. A Ferencz József helyőrségi kórházban. (Szebenvárm.)
97. Nagyszebeni II-ik *Emke*-népkönyvtár. Az ev. ref. énekkar helyiségében. (Szebenvárm.)
98. Nagy-terémi-ésterem-újfalusi *Emke*-népkönyvtár. (Nagy-Küküllővárm.)
99. Naszódi *Emke*-népkönyvtár. (Besztercze-Naszódvárm.)
100. Ó-bretteyi *Emke*-népkönyvtár. (Hunyadvárm.)
101. Offenbányai *Emke*-népkönyvtár. (Torda-Aranyosvárm.)
102. Oklándi *Emke*-népkönyvtár. (Udvarhelyvárm.)
103. Óradnai *Emke*-népkönyvtár. (Besztercze-Naszódvárm.)
104. *Ördög-keresztúri Emke-népkönyvtár.* (Kolozsvárm.)
105. Pákéi *Emke*-népkönyvtár. (Háromszékvárm.)
106. *Palota ilvai Emke-népkönyvtár.* (Maros-Tordavárm.)
107. Petrozsényi *Emke*-népkönyvtár. (Hunyadvárm.)
108. Pipei *Emke*-népkönyvtár. (Nagy-Küküllővárm.)
109. Pürkeresztvári *Emke*-olvasókör. (Brassóvárm.)
110. Radnaborberek i *Emke*-népkönyvtár. (Besztercze-Naszódvárm.)
111. Rettégi *Emke*-népkönyvtár. (Szolnok-Dobokavárm.)
112. Sajó-szent-andrási *Emke*-népkönyvtár. (Szolnok-Dobokavárm.)
113. Segesvári *Emke*-népkönyvtár. Magyar Polgári kör. (Nagy-Küküllővárm.)
114. Sepsiszentgyörgyi *Emke*-népkönyvtár. (Háromszékvárm.)
115. Sófalvi *Emke*-népkönyvtár. (Besztercze-Naszódvárm.)

116. *Solyomkői (pestes) Emke-népkönyvtár.* (Biharvám.)
117. *Somogyomi Emke-népkönyvtár.* (Kis-Küküllővám.)
118. *Szakadati Emke-népkönyvtár.* (Szebenvám.)
119. *Szászbonyhai Emke-népkönyvtár.* (Kis-Küküllővám.)
120. *Szász-brétei Emke-népkönyvtár.* (Szolnok-Dobokavám.)
121. *Szász-czegői Emke-népkönyvtár.* (Szolnok-Dobokavám.)
122. *Szász-kisalmási Emke-népkönyvtár.* (Kis-Küküllővám.)
123. *Szász-sebesi Emke-népkönyvtár.* (Szebenvám.)
124. *Szederjesi Emke-népkönyvtár.* (Udvarhelyvám.)
125. *Széki Emke-népkönyvtár.* (Szolnok-Dobokavám.)
126. *Szentgericzei Emke-népkönyvtár.* (Maros-Tordavám.)
127. *Szilágycsehi Emke-népkönyvtár.* (Szilágyvám.)
128. *Szucsáki Emke-népkönyvtár.* (Kolozsvám.)
129. *Tacsi Emke-népkönyvtár.* (Besztercze-Naszódvám.)
130. *Tatrángi Emke-olvasókör.* (Brassóvám.)
131. *Torbozlói Emke-népkönyvtár.* (Maros-Tordavám.)
132. *Toroczközi Emke-népkönyvtár.* (Torda-Aranyosvám.)
133. *Torda-turi Emke-népkönyvtár.* (Torda-Aranyosvám.)
134. *Türkösi Emke-olvasókör.* (Torda-Aranyosvám.)
135. *Ürmösi Emke-népkönyvtár.* (Nagy-Küküllővám.)
136. *Vajdaszentiváni Emke-népkönyvtár.* (Maros-Tordavám.)
137. *Válaszuti Emke-népkönyvtár.* (Kolozsvám.)
138. *Vargyasi Emke-népkönyvtár.* (Udvarhelyvám.)
139. *Verespataki Emke-népkönyvtár.* (Alsó-Fehérvám.)
140. *Vizaknai Emke-népkönyvtár.* (Alsó-Fehérvám.)
141. *Voldorfi Emke-népkönyvtár.* (Nagy-Küküllővám.)
142. *Völcsöki Emke-népkönyvtár.* (Szilágyvám.)
143. *Zágoni Emke-népkönyvtár.* (Háromszékvám.)
144. *Zajzoni Emke-népkönyvtár.* (Brassóvám.)
145. *Zselyki Emke-népkönyvtár.* (Besztercze-Naszódvám.)

Előjegyzett népkönyvtárak.

146. *Alsó-rákosi Emke-népkönyvtár.* (Nagy-Küküllővám.)
147. *Alsó-szent-mihályfalvi Emke-népkönyvtár.* (Torda-Aranyosvám.)
148. *Aranyosgyéresi Emke-népkönyvtár.* (Torda-Aranyosvám.)
149. *Aranyospolyáni Emke-népkönyvtár.* (Torda-Aranyosvám.)
150. *Bágyoni Emke-népkönyvtár.* (Torda-Aranyosvám.)
151. *Csik-szent-imrei Emke-népkönyvtár.* (Csikvám.)
152. *Deésaknai Emke-népkönyvtár.* (Szolnok-Dobokavám.)
153. *Dombói Emke-népkönyvtár.* (Kis-Küküllővám.)
154. *Egeresi Emke-népkönyvtár.* (Kolozsvám.)
155. *Felső-szálláspataki Emke-népkönyvtár.* (Hunyadvám.)
156. *Harasztosi Emke-népkönyvtár.* (Torda-Aranyosvám.)
157. *Hátszegi Emke-népkönyvtár.* (Hunyadvám.)
158. *Kovásznai Emke-olvasóegylet.* (Háromszékvám.)
159. *Kövendi Emke-népkönyvtár.* (Torda-Aranyosvám.)
160. *Magyar-Bikali Emke-népkönyvtár.* (Kolozsvám.)
161. *Nagy-pestényi Emke-népkönyvtár.* (Hunyadvám.)
162. *Nyéni Emke-népkönyvtár.* (Háromszékvám.)
163. *Sinfalvalvai Emke-népkönyvtár.* (Torda-Aranyosvám.)
164. *Szász-Nyiresi Emke-népkönyvtár.* (Szolnok-Dobokavám.)
165. *Székelly-Kereszturi Emke-népkönyvtár.* (Udvarhelyvám.)
166. *Uzdíszent-péteri Emke-népkönyvtár.* (Kolozsvám.)
167. *Zsoboki Emke-népkönyvtár.* (Kolozsvám.)

II. Az Emke. népdaloskörök jegyzéke.

— A dőlt betűvel szedettek a múlt közgyűlés óta létesültek. —

1. *Ádámosi Emke-daloskör.* (Kis-Küküllővám.)
2. *Algyógyi Emke daloskör.* (Hunyadvám.)
3. *Alsó-rákosi Emke-daloskör.* (Nagy-Küküllővám.)
4. *Alsó-sófalvai Emke-daloskör.* (Udvarhelyvám.)
5. *Alsó-szent-mihályfalvi Emke-daloskör.* (Torda-Aranyosvám.)
6. *Apáczai Emke-daloskör.* (Brassóvám.)
7. *Bágyoni Emke-daloskör.* (Torda-Aranyosvám.)
8. *Barcza-ujfalusi Emke-daloskör.* (Brassóvám.)

9. Bodolanyéni ifjúsági *Emke-dalokör*. (Háromszékvárm.)
10. Brassói iparos ifj. *Emke-dalokör*. (Brassóvárm.)
11. Bürkösi *Emke-dalokör*. (Nagy-Küküllővárm.)
12. Csegezi *Emke-dalokör*. (Torda-Aranyosvárm.)
13. Csekefalvai *Emke-dalokör*. (Udvarhelyvárm.)
14. Csertéshondoli *Emke-dalokör*. (Hunyadvárm.)
15. *Datki Emke dalokör*. (Nagy-Küküllővárm.)
16. Dévai *Emke-dalokör*. (Hunyadvárm.)
17. Dombói *Emke-dalokör*. (Torda-Aranyosvárm.)
18. Fehéregyházi *Emke-dalokör*. (Nagy-Küküllővárm.)
19. Felső-szentmihályfalvai *Emke-dalokör*. (Torda-Aranyosvárm.)
20. Fogarasi *Emke-dalokör*. (Fogarosvárm.)
21. Govásdiai *Emke-dalokör*. (Hunyadvárm.)
22. Gyergyó-szentmiklósi *Emke-dalokör*. (Csikvárm.)
23. Gyulafehérvári *Emke-dalokör*. (Alsó Fehérvárm.)
24. Halmágyi *Emke-dalokör*. (Nagy-Küküllővárm.) Megszűnt.
25. Harasztosi *Emke-dalokör*. (Torda-Aranyosvárm.)
26. Héderfáji *Emke-dalokör*. (Kis-Küküllővárm.) Megszűnt.
27. Hétfalusi *Emke-dalokör*. (Brassóvárm.)
28. *Homorod hévízi Emke-dalokör*. (Nagy-Küküllővárm.)
29. Homorod-szentmártoni *Emke-dalokör*. (Udvarhelyvárm.)
30. Kakasdi *Emke-dalokör*. (Maros-Tordavárm.)
31. Kerelő-szentpáli *Emke-dalokör*. (Kis-Küküllővárm.)
32. Kis-kapusi *Emke-dalokör*. (Kolozsvárm.)
33. Kis-kapusi *Emke-dalokör*. (Nagy-Küküllővárm.)
34. Krizsbai *Emke-dalokör*. (Brassóvárm.)
35. Küküllővári *Emke-dalokör*. (Nagy-Küküllővárm.)
36. *Lajosfalvi Emke-dalokör*. (Beszterce-Naszódvárm.)
37. Lozsádi *Emke-dalokör*. (Hunyadvárm.)
38. Magyar-nemgyei *Emke-dalokör*. (Beszterce-Naszódvárm.)
39. *Mészköi Emke-dalokör*. (Torda-Aranyosvárm.)
40. Mező-nagycsáni *Emke-dalokör*. (Torda-Aranyosvárm.)
41. Mező-sámsondi *Emke-dalokör*. (Maros-Tordavárm.)
42. Mohai *Emke-dalokör*. (Nagy-Küküllővárm.)
43. Muzsnai *Emke-dalokör*. (Nagy-Küküllővárm.)
44. Nagyági *Emke-dalokör*. (Hunyadvárm.)
45. *Nagy-borosnyói Emke-dalokör*. (Háromszékvárm.)
46. Nagy-sajói *Emke-dalokör*. (Beszterce-Naszódvárm.)
47. Nagy-sármási *Emke-dalokör*. (Kolozsvárm.)
48. Nagy-selyki *Emke-dalokör*. (Nagy-Küküllővárm.)
49. Nagy-solymosi *Emke-dalokör*. (Udvarhelyvárm.)
50. Nagy-szebeni *Emke-dalokör*. (Szebenvárm.)
51. Nagy-teremi és teremujfalusi erkőcsnemesítő és ifjúsági *Emke-dalokör*. (Kis-Küküllővárm.)
52. Naszódi *Emke-dalokör*. (Beszterce-Naszódvárm.)
53. Óradnai *Emke-dalokör*. (Beszterce-Naszódvárm.)
54. Pákei *Emke-dalokör*. (Háromszékvárm.)
55. Pipei *Emke-dalokör*. (Nagy-Küküllővárm.)
56. Sajószentandrási *Emke-dalokör*. (Szolnok-Dobokavárm.)
57. Sárpataki *Emke-dalokör*. (Maros-Tordavárm.)
58. Sinfalvai *Emke-dalokör*. (Torda-Aranyosvárm.)
59. Sófalvai *Emke-dalokör*. (Beszterce-Naszódvárm.)
60. Szapáryfalvai *Emke-dalokör*. (Krassó-Szörényvárm.)
61. Szász-mátéi *Emke-dalokör*. (Szolnok-Dobokavárm.)
62. Szász-sebesi *Emke-dalokör*. (Szebenvárm.)
63. *Szederjesi Emke-dalokör*. (Udvarhelyvárm.)
64. Szent-gericzei *Emke-dalokör*. (Maros-Tordavárm.)
65. *Szucsáki Emke-dalokör*. (Kolozsvárm.)
66. Tacsai *Emke-dalokör*. (Beszterce-Naszódvárm.)
67. Tatrangi *Emke-dalokör*. (Brassóvárm.)
68. *Torda-turi Emke-dalokör*. (Torda-Aranyosvárm.)
69. Topánfalvi *Emke-dalokör*. (Torda-Aranyosvárm.) Megszűnt.
70. Türkösi *Emke-dalokör*. (Brassóvárm.)
71. Ürmösi *Emke-dalokör*. (Nagy-Küküllővárm.)
72. Válaszuti *Emke-dalokör*. (Kolozsvárm.)
73. Zágoni *Emke-dalokör*. (Háromszékvárm.)
74. Zselyki *Emke-dalokör*. (Beszterce-Naszódvárm.)

D)

Honi ipar.

— Emke által engedélyezett iparcikkek jegyzéke. —

1. *Emke-gyújtó.* Első rangu svéd-fajta gyújtó, rendes és zsebbeli alakban. Czim: Temesvári első gyújtó-, kocsikenőcs- és vegy-technikai gyár r.-t. Röviden: Gyújtógyár — Temesvár.
2. *Emke levélpapír.* Czim: Rigler József Ede papírnemű gyár r.-t. Budapest, Rózsa utca 55. sz. (Emke-irodai papír előkészület alatt.)
3. *Emke ténta. Emke-pecsétviasz.* Czim: Hochsinger testvérek, Budapest, VI., Rózsa-u. 85. sz.
4. *Emke gyertya.* Első rangu stearin gyertya 560 grammos csomagokban. Czim: „Flóra“ első magyar gyertya- és szappangyár r.-t. Budapest (IX., Soroksári-ut 7. sz.). Röviden: Flóra-gyár — Budapest.
5. *Emke-szappan.* Gyár az előbbi.
6. *Emke-szivarkahüvely. Emke-szivarkapapír.* Czim: Halász Ferencz és Pál szivarkahüvely-gyáros, Budapest, VII., Nagy-Diófa-utca 13. sz.
7. *Emke-fütcsőves cserépkályha.* Czim: Frank-Kiss János fiai. Első erdélyrészi kályha- és agyagáru-gyár, Kolozsvárt.
8. *Emke-padklófénymáz.* Czim: Berkes Bertalan, Nagy-Várad.
9. *Emke kélfesték.* (Ultramarin) Czim: Stiássny testvérek és társa vegyi termék- és festék-gyár. Budapest, VI., Ó utca 27. sz. Röviden: Stiássny testvérek, Budapest.
10. *Emke-pamutvászon.* Czim: Magyar Pamutipar r.-t. Új-Pest. Iroda: Budapest, V., Sas-utca 25. sz. Röviden: Pamut — Új-Pest.
11. *Emke-rizskemé nyitó.* Czim: Unió keményítő-gyár. Beimel és Basch, Budapest, IX., Szvetenay-utca 3. szám.
12. *Emke édes paprika.* Kisági József, Szeged.
13. *Emke törpefenyő kivonat.* Csuz- és idegfájdalmak ellen. Czim: Hadadi József, Kolozsvár.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az Emke-iparcikkek kizárólagossága.

— Megokolása annak, hogy miért czélszerűbb az Emke czim használatát egy szakmában csak egy gyárnak engedélyezni? —

Az Emke igen t. igazgató-választmányának felhívására abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy a fenti elv helyességének bizonyításában 21 hónap tapasztalataira, a gyakorlati életben tett pontos megfigyelésekre hivatkozhatom. És ezekből kiindulva, mondhatom, hogy a mikor az Emke jóhangzásu, országos hírű nevét pl. a vezetésem alatt álló vállalat használatára bizta, nemcsak a mi vállalatunknak tett egy megbecsülhetetlen szolgálatot, azt erkölcsi tekintélyével a magyar közönségnek ajánlva, bizalom keltően bevezetve; hanem lehet mondani, hogy ezen ténykedése által az Emke az ország svédgyújtó iparátszinte megteremtette. A többi magyar gyújtógyáros az Emke-gyújtók megteremtése előtt tétlenül nézte, hogy majdnem kizárólagosan osztrák gyújtó gyárak fedezték Magyarország szükségletét svédgyújtókban és a magyar gyárak csupán a kénés és nem svéd-fajta szalon-gyújtók gyártására szorítkoztak. Bizonyítja ezt az ez évben megjelent és 1898-ban a kereskedelmi miniszter által végrehajtott iparstatisztikai felvétel, mely szerint 1898-ban a magyarországi gyújtógyárakban előállított gyújtókból összesen csak 8% volt a svédfajta gyújtó. Egy nevetséges csekély hányad, mely még rosszabb megvilágításba esik a fenti statisztika azon kimutatása által, hogy ezen svédgyújtókhöz 1563 mm. dobozforgácsot hoztattak a magyar gyárak Ausztriából. Tehát ez a csekély mennyiségű svédgyújtó sem volt minden részben magyar gyártmány.

A mikor aztán 1898. év november végén mi megkezdtük az Emke-gyújtók forgalomba hozatalát, akkor példánkon felbuzdulva, a többi magyar gyújtógyáros érdeklődése is e czikk gyártása felé fordult, úgy hogy ma a Magyarországon előállított gyújtóknak legalább 25%-a svédfajta gyújtó. Neubaer Károly és fia győri czég nagyobbította berendezését svédgyújtókra. A budafoki gyár, melyet Fürth osztrák gyáros bérelt és melyet csak kis részben foglalkoztatott, miután osztrák gyárban kedvezőbb viszonyok közt dolgozathat, most erősebben lett igénybe véve. Reiner Emánuel Gyulán a ki ezelőtt svédgyújtók gyártására nem is volt berendezve, az év folyamán ezen gyújtókra berendezkedett és így tovább minden egyes gyár nagyobbította bővítette gyárát, mert az Emke-gyújtók kivívták a magyar közönség érdeklődését a magyar gyújtó iránt és ennek áldásait az egész magyar gyújtó ipar élvezte.

Magyarország gyűjtőbevitel az utóbbi években a következő : 1893. évben 17.374 mm. 1894. évben 18.939 mm. 1895. évben 19.680 mm. 1896. évben 19.257 mm. 1897. évben 19.417 mm. 1898. évben 19.332 mm. 1899. évben 17.564 mm. 1900. évben 15.617 mm.

Tehát 1898-ig folyton emelkedő, vagy legalább egy nivón maradó. Itt megjegyzem, hogy ha lényeges növekedés 1895-től 1898-ig nincs is, azért értékben a behozatal növekedett. És pedig azért, mert a nehezebb kénes gyűjtők behozatala 1895. óta megszűnt és a sokkal könnyebb, de értékesebb svédgyűjtő jött be helyébe. 1898. év végén jönnek forgalomba az Emke-gyűjtők és a következő két évben 2000—2000 mm.-val csökken az osztrák behozatal. És nem csak ezen csökkenéssel emelkedett a magyar gyűjtő ipar, hanem az osztrák import elmaradt emelkedésével is.

A magyar gyűjtőipar ezen fellendülésén osztozkodott minden egyes magyar gyár és a magyar gyűjtő követelése szálló ige lett a fogyasztó közönségnél. Mi ezt a statisztika szerint kimutatott többletet magyar gyártmányban nem tudtuk előállítani, kell tehát, hogy a többi gyáros osztozkodott benne és hogy részt vett benne mutatják a gyárak bővítései.

Ezen tények fényes bizonyítékot szolgáltatnak a mellett, hogy az Emke-gyűjtő kizárólagosága a többi gyárnak nem ártott. A gyakorlat azt mutatta, hogy az Emke sikerült példát teremtett, melyet aztán majdnem mindenik magyar gyár valamely kultur egylettel szövetkezve utánzott több kevesebb sikerrel.

Hogy ezt a sikert sohasem lehetett volna elérni, ha az Emke, jóakarattal eltelve, neve használatát minden gyárnak engedélyezi, azt egy hasonló példa bizonyítja. A legtöbb gyűjtőgyáros bírja a magyar korona használatára az engedélyt. Használták is gyártmányaikon az Emke-gyűjtők előtt, de azért az sohasem volt különös módon hasznára a magyar gyűjtő-iparnak. Sohasem lett ez a szent és szép jelvény paizs, melytől védve egy vagy más gyár nagyobb küzdelmet kifejtett volna. Nem is lehetett, mert a mint többen használhatták ezt a jelvényt, senki sem hozott és szükséges önzésből nem hozhatott nagyobb áldozatot arra, hogy ezen jelvényvel forgalomba hozott árut megkedveltesse, megismertesse.

Ép így, ha az Emke nevét minden gyűjtőgyáros használhatja, akkor egy sem fog ezen védjegyű gyártmányára súlyt fektetni. Az ilyen általános engedély minden ámbíciót megölne. Minden gyűjtőgyáros ezenkívül teremtene magának egy védjegyet, mely az ő kizárólagos tulajdona, melynek híré, kedveltségét ha emeli, a maga híré is emeli.

Mi, bebizonyíthatóan 1898. óta, több százezer korona befektetéseket eszközöltünk, kizárólagosan azon célból, hogy az Emke-gyűjtőket tökéletesbítsük, javítsuk és hogy a növekedő szükségnek megfelelhessünk. Biztos, hogy ilyen nagy áldozatot sohasem hoztunk volna egy cikkért, mely nem a mi kizárólagos cikkünk és mely gyümölcseit fáradozásaink, áldozataink fejében nem csak nekünk hozza.

A védjegy természetében van, hogy úgy mint a czimer csak egy emberé, egy családé lehet. Ha egygyé, akkor azok annak tisztaságára ügyelni fognak és küzdenek a fénye emeléseért. Ha többeké, mindenkié, akkor azt senki jószágának nem tekintik, felelősségre érte nem vonható senki.

Szerény véleményem szerint az Emke, a mikor nevével egy vállalat gyártmányát disziti, azt kitüntetésképen teszi. A mit mindenki kap az megszűnik kitüntetés lenni és nem többé az a buzdítás, a minek az Emke nevében rejleni kell, mikor egy vállalat annak használatára engedélyt kap.

Vezérelv legyen, hogy a kikre az Emke nevét bizza :

első sorban a cikket minden részében maguk állítsák elő ;

a cikk legyen forgalma arányában lényeges cikk ;

legyen oly cikk, melynek van behozatala külföldről, úgy hogy a pártolás szüksége fenn áll ;

a gyár vezetősége, hirneve nyújtson garanciát, hogy az Emke név beltartalma értékének tudatában van és hogy az Emke nevével diszített gyártmánya a maga nemében kiváló ;

És ha mindezen feltételek megvannak, akkor az Emke név használata egy szakmába csakis egy vállalatnak adassék mint kitüntetés, mint buzdítás, szinte bizonyítva, hogy az Emke vezetősége méltónak találta arra, hogy azon zászló alatt küzdjön, mely alatt már annyi szép és nemes ügy lett győztes.

Temesvár, 1901. okt. 10-én.

Szana Zsigmond, s. k.
Temesvári I-ső gyűjtőgyár r. t.
vezérigazgatója.